

I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2023/1781,

13. september 2023,

millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks ja muudetakse määrust (EL) 2021/694 (kiibimäärus)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 173 lõiget 3 ja artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ⁽¹⁾

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust, ⁽²⁾

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Pooljuhid on keskne element liidu digipöördes ja igas digiseadmes alates nutitelefonidest ja autodest kuni elutähtsate rakenduste ja taristuteni tervishoiu-, energeetika-, side- ja automatiseerimissektoris ning enamikus muudes tööstussektorites. Kuna pooljuhtidel on digimajanduses keskne roll, on need ühtlasi võimsad kestlikkusele ja rohelisele majandusele üleminekut toetavad vahendid ning aitavad niiviisi kaasa komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatise „Euroopa roheline kokkulepe“ eesmärkide saavutamisele. Kuigi pooljuhid on meie nüüdisaegse majanduse ja ühiskonna ning samuti kaitse- ja julgeolekuvaldkonna toimimiseks hädavajalikud, on liit kogenud nende tarnetes enneolematuid häireid, mille tagajärjed on märkimisväärsed. Praegused häired on toonud esile pikaajalised nõrkused, eeskätt suure sõltuvuse kolmandatest riikidest kiipide tootmisel ja projekteerimisel. Liikmesriigid on peamised vastutajad tugeva tööstusliku, konkurentsivõimelise ja kestliku baasi hoidmise eest liidus, edendades innovatsiooni kõikides kiibiklassides.
- (2) Liidu toimepidevuse suurendamiseks pooljuhitehnoloogiate valdkonnas tuleks luua raamistik, millega tugevdatakse liidu pooljuhiökosüsteemi, vähendades sõltuvusi, suurendades digitaalset suveräänsust, stimuleerides investeringuid, tugevdades liidu pooljuhtide tarneahela võimekust, kindlust, kohanemisvõimet ja toimepidevust ning suurendades koostööd liikmesriikide, komisjoni ja rahvusvaheliste strateegiliste partnerite vahel.

⁽¹⁾ ELT C 365, 23.9.2022, lk 34.

⁽²⁾ ELT C 498, 30.12.2022, lk 94.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 11. juuli 2023. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 25. juuli 2023. aasta otsus.

- (3) Sellel raamistikul on kaks üldist eesmärki. Esimene eesmärk on tagada liidu konkurentsivõime ja innovatsiooni-suutlikkuse jaoks vajalikud tingimused, tagada tööstuse kohandamine kiiretest innovatsioonitsüklitest ja kestlikkuse vajadusest tulenevate struktuursete muutustega, ning tugevdada kogu liitu hõlmavat pooljuhiökosüsteemi koondatud teadmuse, eksperditeadmiste, ressursside ja ühiste tugevate külgedega. Teine eesmärk, mis on eraldiseisev ja täiendab esimest eesmärki, on parandada siseturu toimimist, kehtestades ühtse liidu õigusraamistiku liidu pikaajalise toimepidevuse ning innovatsioonivõime ja varustuskindluse tagamise võime suurendamiseks pooljuhitehnoloogiate valdkonnas, et suurendada töökindlust häirete korral.
- (4) On vaja võtta meetmeid, et suurendada liidu pooljuhiökosüsteemi suutlikkust ja seda tugevdada kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 173 lõikega 3. Need meetmed ei peaks kaasa tooma liikmesriikide õigusnormide ühtlustamist. Sellega seoses peaks liit tugevdama pooljuhtide tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsi- ja vastupanuvõimet, tugevdades samal ajal oma pooljuhiökosüsteemi innovatsiooni-suutlikkust kogu liidus, vähendades sõltuvust piiratud arvust kolmandate riikide ettevõtetest ja geograafilistest piirkondadest ning tugevdades oma suutlikkust kavandada ja toota, pakendada, korduskasutada ja ringlusse võtta kõrgtehnoloogilisi pooljuhte. Käesoleva määrusega loodud liidu kiibialgatus (edaspidi „algatus“) peaks neid eesmärke toetama, kaotades lõhe Euroopa arenenud teadus- ja innovatsioonisuutlikkuse ning selle kestliku tööstusliku kasutamise vahel. Algatus peaks edendama suutlikkuse suurendamist, et võimaldada järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiate kavandamist, tootmist ja süsteemide integreerimist ning see peaks tõhustama koostööd peamiste osalejate vahel kogu liidus, tugevdades liidu pooljuhtide tarne- ja väärtusahelaid, teenindades peamisi tööstussektoreid ja luues uusi turge.
- (5) Pooljuhtide laialdase kasutuse tõttu on nende hiljutine nappus kahjustanud otseselt või kaudselt ettevõtjaid kogu liidus ja toonud kaasa tõsiseid majanduslikke tagajärgi. Majanduslik ja sotsiaalne mõju on suurendanud üldsuse ja ettevõtjate teadlikkust ning sellest tulenevat survet liikmesriikidele, et nad tegeleksid pooljuhtidega seotud strateegiliste sõltuvustega. Samal ajal iseloomustab pooljuhtide sektorit kogu väärtusahela ulatuses toimiv omavaheline seotus, kus ükski geograafiline piirkond ei domineeri väärtusahela kõigis etappides. Seda piiriülest olemust tõstab veelgi enam esile see, et pooljuhttooted kujutavad endast vahendeid järgmise etapi tööstusharude jaoks. Kuigi pooljuhtide tootmine võib olla koondunud teatavatesse piirkondadesse, on pooljuhte kasutavaid tööstusharusid kogu liidus. Seda arvesse võttes saab pooljuhtide varustuskindluse ja pooljuhiökosüsteemi toimepidevuse küsimust kõige paremini käsitleda liidu ühtlustamisõigusaktidega, mis põhinevad ELi toimimise lepingu artiklil 114. Vaja on ühtset sidusat õigusraamistikku, millega ühtlustatakse teatavad tingimused, mille alusel ettevõtjad teostavad konkreetseid projekte, mis aitavad kaasa liidu pooljuhiökosüsteemi varustuskindlusele ja toimepidevusele. Lisaks tuleks luua koordineeritud mehhanism seire, strateegilise kaardistamise ning kriiside ennetamise ja kriisidele reageerimise tarvis, et tegeleda tarnepuudujääkidega ja hoida ära siseturu ühtsust takistavad asjaolud, vältides reageerimisel liikmesriikidevahelisi erinevusi.
- (6) Liidu elutähtsa taristu ja julgeoleku ning tehnoloogilise juhtpositsiooni tugevdamiseks on vaja nii tiptasemel kui ka väljakujunenud kiipe, eelkõige strateegiliste sektorite tulevikukindlaks muutmiseks.
- (7) Nende eesmärkide saavutamist peaks toetama juhtimismehhanism. Selleks et hõlbustada käesoleva määruse sujuvat, tulemuslikku ja ühtlustatud rakendamist, ning koostööd ja teabevahetust, peaks käesolev määrus looma liidu tasandil Euroopa pooljuhtide nõukoja, mis koosneb liikmesriikide esindajatest ja mida juhivad komisjon. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks nõustama ja abistama komisjoni konkreetsetes küsimustes, sealhulgas käesoleva määruse järjepideval rakendamisel, hõlbustades liikmesriikidevahelist koostööd ja vahetades teavet käesoleva määrusega seotud küsimustes. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks nõustama komisjoni ka pooljuhtidega seotud rahvusvahelise koostöö küsimuses. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks korraldama käesoleva määruse eri peatükkidest tulenevate ülesannete täitmiseks eraldi istungeid. Eri istungid võivad hõlmata kõrgetasemeliste esindajate erinevat koosseisu ja komisjon võib moodustada allrühmi.

- (8) Arvestades pooljuhtide tarneahela ülemaailmset olemust, on rahvusvaheline koostöö kolmandate riikidega oluline element, et saavutada liidu pooljuhiökosüsteemi toimepidevus. Käesoleva määruse alusel võetavad meetmed peaksid ühtlasi aitama tugevdada liidu kui tippkeskuse rolli paremini toimivas ülemaailmses, omavahel seotud pooljuhiökosüsteemis. Selleks peaks Euroopa pooljuhtide nõukoda nõustama komisjoni nende jõupingutuste koordineerimise ning liidu ja kolmandate riikide vahel üleilmses pooljuhtide väärtusahelas koostöö tõhustamise küsimustes, võttes asjakohastel juhtudel arvesse protsessori- ja pooljuhttehnoloogiate tööstusliidu ja muude sidusrühmade seisukohti.
- (9) Kooskõlas rahvusvaheliste kohustuste ja kohaldatavate menetlusnõuetega võiksid liit ja liikmesriigid teha koostööd, sealhulgas diplomaatiliselt, pooljuhtide tööstuses eeliseid omavate rahvusvaheliste strateegiliste partneritega selle nimel, et otsida lahendusi pooljuhtide tarneahela varustuskindluse suurendamiseks tulevaste häirete, näiteks kolmandate riikide ekspordipiirangutest tulenevate häiretega tegelemiseks, toorainete ja vahetoodete kättesaadavuse kindlustamiseks. See võib hõlmata, kui see on asjakohane, kooskõlastamist asjaomastel rahvusvahelistel foorumitel, investeerimis- ja kaubanduslepingute sõlmimist või muid diplomaatilisi jõupingutusi kooskõlas kohaldatavate menetlusnõuetega või suhtlemist asjaomaste sidusrühmadega.
- (10) Astumaks täiendavaid samme pooljuhtide tarneahela tööjõuvajaduste rahuldamise kohustuse lähtepinnalt, peaks komisjon tagama koostoiime olemasolevate liidu programmidega ning toetama ja julgustama liikmesriike selliste algatuste loomisel, mis aitavad kaasa akadeemiliste teadmiste vahetamisele rahvusvaheliste strateegiliste partneritega.
- (11) Liit on seadnud endale selge eesmärgi edendada rahvusvahelist koostööd ja teadmiste vahetamist liidu huvide, vastastikuse kasu, rahvusvaheliste kohustuste ja võimalikult suurel määral vastastikkuse alusel. Sellegipoolest võib intellektuaalomandiõiguste rikkumine, ärisaladuste loata avalikustamine või konfidentsiaalsete kujunemisyrgus tehnoloogiate leke pooljuhtide sektoris kahjustada liidu julgeolekuhuve. Seetõttu uurib komisjon konkreetseid ettepanekuid liidu investeerimis- ja ekspordikontrolliraamistike tugevdamiseks. Lisaks peaksid liit ja selle liikmesriigid tegema koostööd strateegiliste partneritega, et tugevdada ühist juhtpositsiooni tehnoloogia valdkonnas ja tööstuses kooskõlas kohaldatavate menetlusnõuetega.
- (12) Pooljuhtide sektoris on väga suured arendus- ja innovatsioonikulud, samuti väga suured tööstusliku tootmise toetamiseks vajalike tipptasemel testimis- ja valideerimisrajatiste ehitamise kulud. Sellel on otsene mõju liidu tööstuse konkurentsivõimele ja innovatsioonisuutlikkusele, samuti liidu pooljuhiökosüsteemi varustuskindlusele ja toimepidevusele. Võttes arvesse viimasel ajal liidus ja kogu maailmas valitsenud defitsiidi tingimustes saadud õppetunde ning pooljuhtide väärtusahelat mõjutavate tehnoloogiaprobleemide ja innovatsioonitsükli kiiret arengut, on algatuse loomise abil vaja toetada liidu olemasolevaid tugevusi, suurendades seega liidu konkurentsivõimet, vastupanuvõimet ning teadus- ja innovatsioonisuutlikkust.
- (13) Tugeva tööstusliku, konkurentsi-, kestlikkus- ja innovatsioonibaasi säilitamine liidus on eelkõige liikmesriikide ülesanne. Pooljuhte puudutavate teadus- ja innovatsiooniprobleemide olemus ja ulatus nõuab aga liidu tasandil ühiselt tegutsemist.
- (14) Selleks et varustada liitu pooljuhtitehnoloogiaalase teadus- ja innovatsioonisuutlikkusega, mis on vajalik liidu teadus- ja tööstusinvesteeringute juhtiva rolli säilitamiseks tipptasemel ning praeguse teadus- ja arendustegevuse ning tootmise vahelise lõhe ületamiseks, peaksid liit ja liikmesriigid oma jõupingutusi paremini koordineerima ja kaasinvesteerima. Liidu pooljuhiökosüsteemi praegused probleemid nõuavad ulatusliku suutlikkuse saavutamist ja seda, et liikmesriigid teeksid liiduga ühiselt jõupingutusi ulatusliku suutlikkuse väljaarendamise ja rakendamise toetamiseks. Ühised jõupingutused hõlmavad vajadust eraldada rahalisi vahendeid kooskõlas algatuse eesmärgiga toetada innovatsioonisuutlikkuse ja ulatuslike digitaristute, mis koosnevad virtuaalsest projekteerimisplatvormist, katseliinidest, sealhulgas kvantkiipide jaoks, ning teadmiste, oskuste ja pädevuste levitamisest kogu pooljuhiökosüsteemi hüvanguks, arendamist ja laialdast kättesaadavust. Selle saavutamiseks peaksid liit ja liikmesriigid võtma arvesse rohe- ja digipöörde eesmäärke. Pooljuhtseadmed ja tootmisprotsessid pakuvad seejuures tohutuid võimalusi tööstuse keskkonna- ja eelkõige süsinikuheite mõju vähendamiseks, aidates seeläbi kaasa näiteks komisjoni 14. juuli 2021. aasta teatise „Eesmärk 55: ELi 2030. aasta kliimaeesmärgi saavutamine kliimaneutraalsuse saavutamisel“,

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/241 ⁽⁴⁾ loodud taaste- ja vastupidavusrahastu ning komisjoni 18. mai 2022. aasta teatise „REPowerEU“ eesmärkide saavutamisele. Algatuse kõik komponendid ja meetmed peaksid võimalikult suures ulatuses peavoolustama ja maksimeerima pooljuhitehnoloogiate rakendamisest saadavat kasu, kuna need tehnoloogiad on võimas vahend, mis toetab üleminekut kestlikkusele, mis võib viia uute toodeteni ning ressursside, sealhulgas pooljuhtide tootmise ja kogu olulusringi jooksul vajaliku energia ja materjalide tõhusama, tulemuslikuma, puhtama ja kestvama kasutamiseni.

- (15) Oma üldeesmärgi saavutamiseks ning praeguse pooljuhiökosüsteemi pakkumise ja nõudlusega seotud probleemide lahendamiseks peaks algatus sisaldama viit tegevuseesmärki. Esiteks tuleks algatusega toetada meetmeid, mille eesmärk on luua kogu liidus kättesaadav virtuaalne projekteerimisplatvorm, et tugevdada liidu projekteerimissuutlikkust. Virtuaalne projekteerimisplatvorm peaks ühendama omavahel projekteerimisettevõtteid, idufirmad, VKEd ning intellektuaalomandi ja vahendite tarnijate kogukonnad ning teadusuuringute ja tehnoloogiaorganisatsioonid, et pakkuda tehnoloogia ühisarendamisel põhinevaid virtuaalseid prototüüplahendusi.
- (16) Teiseks, selleks et panna alus varustuskindluse ja liidu pooljuhiökosüsteemi tugevdamisele, tuleks algatusega toetada olemasolevate katseliinide tõhustamist ja uute täiustatud katseliinide väljatöötamist, et võimaldada tiptasemel pooljuhitehnoloogiate ja järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiate väljatöötamist ja kasutuselevõttu. Katseliinid peaksid andma tööstusele võimaluse testida, katsetada ja valideerida pooljuhitehnoloogiaid ja süsteemi projekteerimiskontseptsioone kõrgematel tehnoloogilise valmisoleku tasemetel, mis ületavad 3. taset, kuid jäävad alla 8. taseme, vähendades samal ajal keskkonnamõju nii palju kui võimalik. Liidu poolt koos liikmesriikide ja erasektoriga tehtavad investeeringud katseliinidesse on vajalikud, et lahendada olemasolevad struktuursed probleemid ja turutõrked, kui sellised rajatised ei ole liidus kättesaadavad, mis takistab innovatsioonipotentsiaali ja liidu ülemaailmset konkurentsivõimet.
- (17) Kolmandaks, selleks et kiirendada pooljuhtide sektori arengut soodustava kvantkiipide tehnoloogia ja nendega seotud pooljuhitehnoloogia, sealhulgas pooljuhtmaterjalidel põhineva või fotoonikaga integreeritud tehnoloogia uuenduslikku arendamist, tuleks algatusega toetada meetmeid, mis on seotud näiteks kvantkiipide projekteerimise andmekogudega, kvantkiipide ehitamise katseliinidega ning katseliinidel toodetud kvantkiipide testimis- ja valideerimisrajatistega.
- (18) Neljandaks, selleks et edendada pooljuhitehnoloogiate kasutamist, tagada juurdepääs projekteerimis- ja katseliinirajatistele ning tegeleda oskuste puudujääkidega kogu liidus, peaks algatus võimaldama liikmesriikidel luua igas liikmesriigis vähemalt ühe pooljuhtide pädevuskeskuse, tehes seda olemasolevate keskuste tugevdamise või uute rajatiste loomise teel. Juurdepääs riiklikult rahastatavale taristule, näiteks piloot- ja testimisrajatistele, ning pädevuskeskustele peaks olema avatud paljudele kasutajatele ning see tuleks anda suurtele ettevõtjatele läbipaistval ja mittediskrimineerival alusel ning turutingimustel (või kulude ja mõistliku marginaali alusel), samas kui VKEd ja akadeemilised asutused saavad kasutada eelisjuurdepääsu või madalamaid hindu. Selline juurdepääs, sealhulgas rahvusvahelistele uurimistegevus- ja kaubanduspartneritele, võib viia laiemale vastastikuse täiendavuseni ning suurendada oskusteavet ja saavutusi, aidates samal ajal kaasa kulude katmisele.
- (19) Viiendaks peaks komisjon tihedas koostöös Euroopa Investeerimispannga grupi ja teiste rakenduspartneritega, nagu riiklikud tugipangad ja finantsinstitutsioonid, looma sihtotstarbelise pooljuhtide investeerimisrahastu toetuse, mis on osa investeeringute hõlbustamise meetmetest, mida nimetatakse ühiselt „kiibifondiks“, pakkudes nii omakapitali kui ka võlalahendusi, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/523 ⁽⁵⁾ loodud InvestEU fondi segarahastamisvahendit. Kiibifondi tegevus peaks toetama dünaamilise ja toimepideva pooljuhiökosüsteemi arendamist, pakkudes võimalusi rahaliste vahendite suuremaks kättesaadavuseks, et toetada idufirmade ja VKEde kasvu ning investeeringuid kogu väärtusahelas, sealhulgas teiste pooljuhtide väärtusahelas osalevate ettevõtjate jaoks. Sellega seoses tuleks pakkuda tuge ja anda selged suunised, eelkõige VKEdele, et aidata neil taotlusprotsessis osaleda. Sellega seoses eeldatakse, et Euroopa Innovatsiooninõukogu annab toetuste ja omakapitaliinvesteeringute kaudu täiendavat sihtotstarbelist toetust suure riskiga ja turgu loovatele novaatoritele.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/523, millega luuakse programm „InvestEU“ ja millega muudetakse määrust (EL) 2015/1017 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 30).

- (20) Selleks et saada üle avaliku ja erasektori investeeringute piiratusest, mis tuleneb nende praegusest killustatusest, hõlbustada integratsiooni, vastastikust täiendavust ja investeeringute tasuvust käimasolevates programmides ning järgida liidu ühist strateegilist visiooni pooljuhtide kohta, et saavutada liidu ja liikmesriikide eesmärk tagada digitaalmajanduses juhtroll, peaks algatus hõlbustama olemasolevate rahastamisprogrammide paremat koordineerimist ja suuremat koostoimet liidu ja liikmesriikide tasandil, paremat koordineerimist ja koostööd tööstuse ja peamiste erasektori sidusrühmadega ning täiendavate ühisinvesteeringute tegemist liikmesriikidega. Algatuse rakendamise eesmärk on koondada liidu, liikmesriikide ja olemasolevate liidu programmidega ühinenud kolmandate riikide ning erasektori vahendid. Algatuse edu saab seega tugineda üksnes liikmesriikide ja liidu ühistele jõupingutustele, et toetada nii suuri kapitalikuluseid kui ka virtuaalsete projekteerimis-, testimis- ja katseressursside laialdast kättesaadavust ning teadmiste, oskuste ja pädevuste levitamist. Kui see on asjaomaste meetmete eripära silmas pidades asjakohane, tuleks algatuse eesmärgi, eelkõige kiibifondi tegevust, toetada ka InvestEU fondi segarahastamisvahendi kaudu.
- (21) Algatuse toetust tuleks kasutada suurest kapitalimahukusest, suurest riskist ja pooljuhiökosüsteemi keerulisest maastikust tulenevate turutõrgete või ebaoptimaalsete investeerimisolukordade kõrvaldamiseks proportsionaalsel kulutõhusal visil ning meetmed ei tohiks dubleerida ega välja tõrjuda erasektori rahastamist ega moonutada konkurentsi siseturul. Meetmetel peaks olema kogu liidus selge lisaväärtus.
- (22) Algatuse esmane rakendamine tuleks usaldada nõukogu määrusega (EL) 2021/2085 loodud kiipide ühissetevõttele (Chips Joint Undertaking) ⁽⁶⁾.
- (23) Algatus peaks tuginema tugevale teadmistebaasile ja suurendama koostoimet meetmetega, mida liit ja liikmesriigid toetavad praegu programmide ja meetmetega, mis käsitlevad pooljuhtide valdkonna teadusuuringuid ja innovatsiooni ning mõne tarneahela osaga seotud arendustegevust, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/695 ⁽⁷⁾ loodud teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammiga (programm „Euroopa horisont“) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/694 ⁽⁸⁾ loodud digitaalse Euroopa programmiga, et tugevdada 2030. aastaks liidu positsiooni ülemaailmse osalejana pooljuhtitehnoloogia ja selle rakenduste valdkonnas ning suurendada osakaalu ülemaailmses tootmises kooskõlas digikümneni poliitika-programmi käsitleva komisjoni 9. märtsi 2021. aasta teatisega „Digitaalkompass: Euroopa tee digikümnenile“. Lisaks loodetakse kaasata erainvesteeringuid, et täiendada algatuse rahastamist, mis aitab kaasa selle eesmärkide saavutamisele. Lisaks nendele tegevustele tehtaks algatuse raames tihedat koostööd teiste asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas protsessori- ja pooljuhtitehnoloogiade tööstusliiduga.
- (24) Selleks et võimaldada koostoimet liidu ja liikmesriikide programmide vahel, tuleks kooskõlas nõukogu määruse (EL) 2021/2085 artikli 17 lõike 2 punktiga k ja artikli 137 punktiga aa algatuse kohastes kiipide ühissetevõtte tööprogrammides selgelt eristada pooljuhtidega seotud teadusuuringuid ja innovatsiooni toetavad meetmed nendest, mille eesmärk on arendada tarneahela osi, et tagada avaliku ja erasektori üksuste asjakohane osalemine.
- (25) Algatuse raames toetatavate konkreetsete meetmete, näiteks virtuaalse projekteerimisplatvormi ja katseliinide rakendamise hõlbustamiseks on vaja ühe võimalusena ette näha uus õiguslik vahend: Euroopa kiibitaristu konsortsium (European Chips Infrastructure Consortium – ECIC). ECIC peaks olema juriidiline isik. See tähendab, et kui konkreetsetele meetmetele taotletakse algatuse rahastust, võib taotlejaks olla ECIC ise, mitte üksikud ECICi moodustavad üksused. Muudetud määruse (EL) 2021/2085 artikli 134 lõike 3 kohaselt on algatuse kohased tööprogrammi projektikonkursid avatud erinevatele õiguslikele koostöövormidele ja muudele osalejatele ning rahastamisaotluste valiku aluseks ei ole mingi kindel õiguslik koostöövorm. ECICi peamine eesmärk peaks olema soodustada tulemuslikku ja struktuurset juriidiliste isikute, sealhulgas teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonide,
-
- ⁽⁶⁾ Nõukogu 19. novembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2085, millega luuakse ühissetevõtted programmi „Euroopa horisont“ raames ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 219/2007, (EL) nr 557/2014, (EL) nr 558/2014, (EL) nr 559/2014, (EL) nr 560/2014, (EL) nr 561/2014 ja (EL) nr 642/2014 (ELT L 427, 30.11.2021, lk 17).
- ⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1).
- ⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240 (ELT L 166, 11.5.2021, lk 1).

tööstuse ja liikmesriikide koostööd. ECICis peaks osalema vähemalt kolm liiget, nimelt liikmesriigid või avalik-õiguslikud või eraõiguslikud juriidilised isikud vähemalt kolmest liikmesriigist või nende kombinatsioon, eesmärgiga kaasata laia esindatuse nimel osalejaid kogu liidust. Juriidilise isikuna on ECICil piisav autonoomia oma liikmesuse, juhtimise, rahastamise, eelarve, liikmete rahaliste ja mitterahaliste sissemaksete tegemise korra ning koordineerimise, intellektuaalse omandi haldamise ja töömeetodite kindlaks määramiseks. ECICi liikmetel peaks olema täielik paindlikkus kohaldatava õiguse, põhikirjajärgse asukoha ja hääleõiguse kindlaksmääramisel. ECICi töökava rakendavate avalik-õiguslike ja eraõiguslike juriidiliste isikute valimine peaks olema õiglane, läbipaistev ja avatud. Selleks et tagada õiglane ja võrdne juurdepääs osalemisele, peaks ECIC olema oma tegevusaja jooksul avatud uutele liikmetele, nimelt liikmesriikidele või avalik-õiguslikele ja eraõiguslikele juriidilistele isikutele. Eelkõige peaksid liikmesriigid saama ECICiga igal ajal ühineda kas täisliikmete või vaatelejatena, samas kui teised avalik-õiguslikud või eraõiguslikud juriidilised isikud peaksid saama igal ajal ühineda ECICi põhikirjas sätestatud õiglastel ja mõistlikel tingimustel. Kiipide ühisetevõtte ametiasutuste nõukogul peaks olema võimalik kontrollida ECICi avatust ja soovitada vajaduse korral teatavate parandusmeetmete võtmist. ECICi loomine ei tohiks hõlmata uue liidu asutuse tegelikku loomist. Selle ülesanne oleks täita liidu vahendites olevaid puudujääke ning ühendada liikmesriikide, liidu eelarve ja erainvesteeringute rahalised vahendid algatuse raames toetatavate konkreetsete meetmete rakendamiseks. Komisjon ei peaks olema ECICi liige.

- (26) ECICit, mille liikmete hulka ei kuulu eraõiguslikke üksusi, tuleb tunnustada rahvusvahelise organisatsioonina nõukogu direktiivi 2006/112/EÜ⁽⁹⁾ artikli 143 lõike 1 punkti g ja artikli 151 lõike 1 punkti b tähenduses ning nõukogu direktiivi (EL) 2020/262⁽¹⁰⁾ artikli 11 lõike 1 punkti b tähenduses. ECICit, mille liikmete hulka kuuluvad eraõiguslikud üksused, ei või tunnustada sellise rahvusvahelise üksuse ega sellise organisatsioonina.
- (27) Liidus toimuvat teadus- ja arendustegevust mõjutab üha enam tegevus, mille eesmärk on konfidentsiaalse teabe, ärisaladuste ja kaitstud andmete omastamine, nagu intellektuaalomandi vargus, sunniviisiline tehnosiire ja tööstusspionaaž. Selleks et vältida kahjulikku mõju liidu huvidele ja algatuse eesmärkidele, on vaja vastu võtta lähenemisviis, millega tagatakse kaitse järgnevale: juurdepääs tundlikule teabele või tulemustele, sealhulgas andmetele ja oskusteabele, ja nende kasutamine, samuti turvalisus ja omandiõiguse üleandmine tulemuste puhul ning sisu puhul, mis on kaitstud intellektuaalomandiõigustega, mis on tekkinud seoses algatuse raames toetatavate meetmetega või nende tulemusel. Selle kaitse tagamiseks tuleb kõigi algatuse raames toetatavate ning programmide „Euroopa horisont“ ja „Digitaalne Euroopa“ alusel rahastatavate meetmete puhul järgida nimetatud programmide sätteid, näiteks neid, mis käsitlevad programmiga assotsieerunud kolmandates riikides asutatud üksuste osalemist, toetuslepinguid, omandiõigust ja kaitset, turvalisust, teadusrakendust ja levitamist, üleandmist ja litsentsimist ning kasutusõigusi. Nimetatud programmide rakendamisel on võimalik kehtestada erisätteid, eelkõige seoses üleandmise ja litsentsimise piirangutega kooskõlas määruse (EL) 2021/695 artikli 40 lõikega 4 ning kindlaksmääratud assotsieerunud või muudes kolmandates riikides asutatud õigussubjektide osalemise piiramisega liidu ja selle liikmesriikide strateegiliste varade, huvide, sõltumatuse või turvalisusega seotud põhjustel kooskõlas määruse (EL) 2021/695 artikli 22 lõikega 5 ja määruse (EL) 2021/694 artikli 12 lõikega 6. Lisaks tuleks tundliku teabe käsitlemist, turvalisust, konfidentsiaalsust, ärisaladuste kaitset ja intellektuaalomandiõigusi reguleerida liidu õigusaktidega, kaasa arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega (EL) 2016/943⁽¹¹⁾ ja 2004/48/EÜ,⁽¹²⁾ ja liikmesriikide õigusaktidega. Komisjonil ja liikmesriikidel on võimalik kaitsta tehnosiiret liidu ja riiklike julgeolekuhuvidetega seotud põhjustel seoses käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvatesse rajatistesse tehtud investeeringutega kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/452⁽¹³⁾.

⁽⁹⁾ Nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiiv 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (ELT L 347, 11.12.2006, lk 1).

⁽¹⁰⁾ Nõukogu 19. detsembri 2019. aasta direktiiv (EL) 2020/262, millega nähakse ette aktsiisi üldine kord (ELT L 58, 27.2.2020, lk 4).

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/943, milles käsitletakse avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastast kaitset (ELT L 157, 15.6.2016, lk 1).

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta (ELT L 157, 30.4.2004, lk 45).

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik (ELT L 79I, 21.3.2019, lk 1).

- (28) Selleks et hõlbustada tehnilise oskusteabe kättesaadavust ja tagada teadmiste levitamine kogu liidus ning toetada mitmesuguseid oskustega seotud algatusi, tuleks luua pädevuskeskuste võrgustik. Selleks peaks kiipide ühisettevõtte kehtestama pädevuskeskuste loomise korra, sealhulgas valikukriteeriumid, samuti täiendavad üksikasjad käesolevas määruses nimetatud ülesannete ja funktsioonide täitmise kohta. Võrgustikku kuuluvad pädevuskeskused peaks välja valima kiipide ühisettevõtte ning nad peaksid olema oma töökorralduse, koosseisu ja töömeetodite kindlaksmääramisel üleüldiselt suuresti sõltumatud. Nende organisatoorne korraldus, koosseis ja töömeetodid peaksid siiski järgima käesoleva määruse ja algatuse eesmärgi ning aitama kaasa nende saavutamisele.
- (29) Pädevuskeskused peavad aitama säilitada liidu juhtpositsiooni kiipidealase teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni ja projekteerimisvõimekuse valdkonnas, keskendudes teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ja projekteerimise edendamisele, pöörates samas erilist tähelepanu tootmisele. Selle eesmärgi saavutamiseks on ülioluline edendada inimpotentsiaali ja -oskusi teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika valdkonna (STEM) hariduse kaudu kuni doktoriõppejärgse tasemeni. Eelkõige peaksid pädevuskeskused osutama teenuseid pooljuhtide valdkonna sidusrühmadele, sealhulgas idufirmadele ja VKEdele. Näiteks saab hõlbustada juurdepääsu katseliinidele ja virtuaalsele projekteerimisplatvormile, pakkuda koolitust ja oskuste arendamist ning toetada investorite leidmist, olemasolevate kohalike pädevuste kasutamist ja asjaomaste vertikaalsete sektoritega suhtlemist. Neid teenuseid tuleks osutada avatud, läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil. Iga pädevuskeskus peaks liituma pooljuhtide Euroopa pädevuskeskuste võrgustikuga ja moodustama selle osa ning toimima juurdepääsupunktina võrgustiku teiste sõlmede jaoks. Sellega seoses tuleks maksimeerida koostoitmet olemasolevate sarnaste struktuuridega, näiteks programmiga „Digitaalne Euroopa“ loodud Euroopa digitaalse innovatsiooni keskustega. Näiteks võiksid liikmesriigid määrata olemasoleva pooljuhtidele keskenduva Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuse käesoleva määruse kohaldamisel pädevuskeskuseks, tingimusel et ei rikuta topeltrahastamise keeldu.
- (30) Kiipide projekteerimise võimekus on ülioluline igasuguse innovatsiooni ja funktsionaalsuse rakendamiseks elektroonilistes lahendustes, mis on kohandatud erinevate rakenduste ja pooljuhtide kasutajate vajadustele. Seega on projekteerimine pooljuhtide väärtusahela keskne osa ja projekteerimisvõimekuse laiendamise toetamine liidus äärmiselt tähtis. Selleks et tunnustada projekteerimiskeskusi nende keskse rolli eest ja panuse eest, mille nad annavad liidus teenuste pakkumise kaudu ja/või projekteerimisoskuste ja -võimekuse tugevdamise kaudu Euroopa tipptasemesse kõrgtehnoloogiliste kiipide projekteerimisel, peaks komisjon saama anda välja „projekteerimise tippkeskuse“ märgist. Võttes arvesse nende tähtsust toimepideva pooljuhiökosüsteemi võimaldamisel, tuleks projekteerimise tippkeskusi pidada avalikes huvides olevateks. Liidu pooljuhiökosüsteemi toimepidevuse suurendamiseks peaksid liikmesriigid saama kohaldada proportsionaalsel viisil toetusmeetmeid, kui sellised projekteerimise tippkeskused on VKEd. See ei piira komisjoni pädevust riigiabi valdkonnas vastavalt ELi toimimise lepingu artiklitele 107 ja 108, kui see on asjakohane, ning vastavalt komisjoni 19. oktoobri 2022. aasta teatisele „Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistik“. Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistiku eesmärk on hõlbustada sellist teadus- ja arendustegevust ning innovatsiooni, mida avaliku sektori toetuse puudumisel, tingituna turutõrgetest, ei toimuks. Sellega seoses võiksid liikmesriigid teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistiku alusel ja teatavatel tingimustel pakkuda ettevõtetele ja teadusringkondadele vajalikke stiimuleid kõnealuste oluliste tegevuste ja investeeringute tegemiseks selles valdkonnas. Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi muudetud raamistiku kohaselt võiks keskmise suurusega ettevõtjate teadus- ja arendusprojektide puhul lubada kasutada kuni 80 % ja väikeettevõtjate omade puhul kuni 90 % abi ülemmäära. Lisaks peaksid pädevuskeskused, mis on loodud algatuse raames ja keskenduvad tipptasemel kiipide projekteerimisele, saama taotleda koostoitme maksimeerimise nimel projekteerimise tippkeskuse märgist. Ühtlasi võiksid liikmesriigid nimetada projekteerimise tippkeskuse oma pädevuskeskuse kandidaadiks.
- (31) Selleks et toetada vajaliku tootmis- ja sellega seotud projekteerimisvõimekuse loomist ning seeläbi tagada varustuskindlus ja tugevdada liidu pooljuhiökosüsteemi toimepidevust, võib olla asjakohane avaliku sektori toetus, tingimusel et see ei too kaasa moonutusi siseturul. Sellega seoses on vaja ühtlustada teatavaid tingimusi, mille alusel ettevõtjad teostavad liidu tasandil konkreetseid projekte, mis aitavad kaasa käesoleva määruse kohaste eesmärkide saavutamisele, ning eristada kahte liiki rajatisi: integreeritud tootmisrajatised ja ELi avatud pooljuhitehased. Rajatise liigitamine emma-kumma liigi alla peaks toimuma rajatise ärimudeli alusel. ELi avatud pooljuhitehased pakuvad teistele ettevõtjatele tootmisvõimsust. Integreeritud tootmisrajatised toodavad omaenda kommertseesmärkidel ja võiksid lisaks tootmisele integreerida oma ärimudelisse ka muid tarneahelaetappe, näiteks toodete projekteerimine ja müük.

- (32) Integreeritud tootmisrajatised ja ELi avatud pooljuhitehased peaksid tagama sellise pooljuhtide tootmise võimekuse või põhiliselt pooljuhtide tootmises kasutatavate seadmete või nende seadmete oluliste komponentide tootmise võimekuse, mis on liidus esimene omalaadne ning aitab kaasa varustuskindlusele ja pooljuhiökosüsteemi toimepidevusele siseturul. Esimeseks omalaadseks rajatiseks liigitumise eelduseks on see, et siseturule tuuakse tootmisprotsesside või lõpptootte mõttes innovatiivne element, mis võiks tugineda uutele või olemasolevatele tehnoloogiasõlmedele. Asjakohased innovatsioonielemendid võivad olla seotud tehnoloogiasõlmega või alusmaterjaliga või selliste lähenemisviisidega, mis viivad andmetöötlusvõimsuse või muude toimivusnäitajate, energiatõhususe, turvalisustaseme, ohutuse või töökindluse suurenemiseni, samuti uute funktsioonide, näiteks tehisintellekti, mälumahu või muu lisamisega. Innovatsiooni näiteks on ka eri protsesside integreerimine, mis suurendab tõhusust, ning pakendamise ja kokkupaneku automatiseerimine. Keskkonnakasu küsimuses on innovatsioonielemendid kasutatava energia, vee või kemikaalide koguse mõõdetav vähenemine või ringlussevõetavuse paranemine. Need innovatsioonielemendid võiksid kehtida nii väljakujunenud kui ka tipptasemel tehnoloogiasõlmede suhtes. Liidus ei tohiks veel sisuliselt esineda sellist innovatsiooni ega selle loomise kavatsust. Näiteks sarnane innovatsioon teadus- ja arendustegevuses või väikesemahulises tootmises ei välistaks tingimata sellejärgset liigitumist esimeseks omalaadseks rajatiseks. Nii uue kui ka oluliselt täiustatud rajatise paigaldamine võib viia esimeseks omalaadseks rajatiseks liigitumiseni.
- (33) Kui ELi avatud pooljuhitehas pakub tootmisvõimsust ettevõtjatele, kes ei ole rajatise käitajaga seotud, peaks ELi avatud pooljuhitehas võtma kasutusele, rakendama ja säilitama piisava ja tulemusliku ülesannete lahususe, et vältida konfidentsiaalse teabe vahetamist sise- ja välistootmise vahel. Seda tuleks kohaldada mis tahes teabe suhtes, mis on saadud projekteerimisel ning nii alg- kui ka lõppfaasi tootmisprotsessi käigus.
- (34) Rajatise integreeritud tootmisrajatiseks või ELi avatud pooljuhitehaseks liigitumiseks peaks selle loomisel olema selge positiivne mõju pooljuhtide väärtusahelale liidus koos ülekanduva mõjuga väljaspool asjaomast ettevõtjat või liikmesriiki keskpikas ja pikas perspektiivis, et tagada pooljuhiökosüsteemi varustuskindlus ja toimepidevus ning aidata kaasa liidu rohe- ja digipöördele. Integreeritud tootmisrajatiseks või ELi avatud pooljuhitehaseks liigitamisel võib arvesse võtta mitmesuguseid tegevusi, mille eesmärk on positiivse ülekanduva mõju tekitamine. Näiteks võib tuua tootmisrajatistele turuhinnaga juurdepääsu võimaldamise, protsessi projekteerimise komplektide andmise väiksematele projekteerimisettevõtetele või virtuaalsele projekteerimisplatvormile, teadus- ja arendustegevuse tulemuste levitamise, osalemise teaduskoostöös koos Euroopa ülikoolide ja uurimisinstituutidega, riiklike ametiasutuste või haridus- ja kutseõppeasutustega koostöö tegemise, et aidata kaasa oskuste arendamisele, panustamise kogu liitu hõlmavatesse teadusprojektidesse ning sihtotstarbeliste toetusvõimaluste pakkumise idufirmadele ja VKEdele. Üheks näitajaks, mis osutab, et integreeritud tootmisrajatisel või ELi avatud pooljuhitehasel on selge positiivne mõju pooljuhtide väärtusahelale liidus, tuleks pidada mõju mitmele liikmesriigile, sealhulgas seoses ühtekuuluvuseesmärkidega.
- (35) On oluline, et integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste suhtes ei kohaldataks ekstraterritoriaalselt kolmandate riikide kehtestatud avaliku teenindamise kohustusi, mis võiksid kahjustada nende võimet kasutada oma taristut, tarkvara, teenuseid, rajatise, varasid, ressursse, intellektuaalomandit või oskusteavet, mis on vajalikud käesoleva määruse kohaste prioriteetsete tellimuste täitmiseks, mis on nende jaoks kohustuslikud.
- (36) Võttes arvesse pooljuhitehnoloogiate kiiret arengut ning seades eesmärgiks liidu tööstuse konkurentsivõime edasise tugevdamise, peaksid integreeritud tootmisrajatised ja ELi avatud pooljuhitehased investeerima liidus jätkuvasse innovatsiooni, et saavutada konkreetseid edusamme pooljuhitehnoloogias või valmistada ette järgmise põlvkonna tehnoloogiat. Seda silmas pidades peaks integreeritud tootmisrajatistel ja ELi avatud pooljuhitehasel olema võimalik testida ja katsetada uusi arenguid eelisjuurdepääsu kaudu algatusega loodud katseliinidele, kasutades oma teenuste jaoks taotluste kiirmenetlust. Selline eelisjuurdepääs ei tohiks välistada ega takistada teiste huvitatud ettevõtjate, eelkõige idufirmade ja VKEde tegelikku õiglastel tingimustel juurdepääsu katseliinidele.

- (37) Võttes arvesse kvalifitseeritud ja oskuslike töötajate tähtsust käesoleva määruse eesmärkide saavutamisel, peaksid integreeritud tootmisrajatised ja ELi avatud pooljuhitehased toetama liidu talendikasvulava, arendades ja rakendades haridus- ja oskustepõhist koolitust ning suurendades kvalifitseeritud ja oskuslike töötajate hulka.
- (38) Selleks et integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehase staatuse saamine toimuks ühtse ja läbipaistva menetluse alusel, peaks komisjon selle staatuse andmise otsuse vastu võtma pärast seda, kui üksikettevõtja või mitme ettevõtja konsortsium on vastava taotluse esitanud. Kõnealune staatus peaks olema kättesaadav nii uue pooljuhtide tootmisrajatise ehitamiseks kui ka olemasoleva pooljuhtide tootmisrajatise oluliseks laiendamiseks või uuenduslikuks ümberkujundamiseks. Selleks, et võtta arvesse kavandatava rajatise kooskõlastatud ja koostööl põhineva rakendamise tähtsust, peaks komisjon oma hinnangus arvesse võtma, milline on valmisolek toetada rajatise loomist ühes või mitmes liikmesriigis, kus taotleja kavatseb oma rajatised luua. Lisaks võiks komisjon äriplaani elujõulisuse hindamisel võtta arvesse taotleja üldisi andmeid.
- (39) Võttes arvesse integreeritud tootmisrajatisena või ELi avatud pooljuhitehasena tunnustamisega kaasnevaid õigusi, peaks komisjon jälgima, kas rajatised, millele on antud kõnealune staatus, vastavad jätkuvalt käesolevas määruses sätestatud kriteeriumidele. Kui see enam nii ei ole, peaks komisjonil olema õigus kõnealune staatus ja sellest tulenevad õigused uuesti läbi vaadata ja vajaduse korral need tühistada. Mis tahes otsus staatuse tühistamise kohta tuleks teha üksnes pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga ning see peaks olema nõuetekohaselt põhjendatud. Seega peaks integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehase käitajal olema võimalus taotleda ennetavalt staatuse või rakenduskavade kestuse läbivaatamist, kui ettenägematud välised asjaolud, näiteks tunnustatud rajatisele otsest majanduslikku mõju avaldavad tõsised häired, võivad mõjutada ettevõtja võimet kriteeriume täita. Selleks et võtta arvesse asjaolu, et enamik õigusi antakse rajamisperioodil, peaks rajatiste suhtes jääma kehtima kohustus täita prioriteetseid tellimusi isegi juhul, kui staatus tühistatakse, ning kuni selle ajani, mil staatus oleks pidanud aeguma.
- (40) Võttes arvesse nende tähtsust varustuskindluse tagamisel ja vastupanuvõimelise pooljuhiökosüsteemi võimaldamisel, tuleks integreeritud tootmisrajatise ja ELi avatud pooljuhitehaseid pidada avalikes huvides olevateks. Pooljuhtidega varustamise kindluse tagamine on oluline ka digiülemineku jaoks, mis võimaldab rohepööret paljudes muudes sektorites. Selleks et stimuleerida investeringuid liidu pooljuhtide sektorisse ning aidata kaasa pooljuhtide varustuskindlusele ja liidu pooljuhiökosüsteemi toimepidevusele, võivad liikmesriigid kohaldada toetusmeetmeid, sealhulgas stiimuleid, ning näha integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste riiklikes loamenetlustes ette haldustoe. See ei piira komisjoni pädevust riigiabi valdkonnas vastavalt ELi toimimise lepingu artiklitele 107 ja 108, kui see on asjakohane. Riigiabi reeglite nõuetekohase ja tõhusa kohaldamise tagamiseks on komisjon juba oma 8. veebruari 2022. aasta teatises „Kiibimäärus Euroopa jaoks“ tunnistanud, et kõrgtehnoloogiliste pooljuhtide tootmisrajatistele antava riigiabi puhul on vaja hinnata igat juhtumit eraldi, et tagada liidus tarnekindlus ja tarneahela toimepidevus, saavutades samal ajal märkimisväärse positiivse mõju majandusele laiemalt. Lisaks viiakse integreeritud tootmisrajatisena või ELi avatud pooljuhitehasena tunnustamise ja asjakohastel juhtudel riigiabi lubamise menetlused läbi paralleelselt, et otsustusprotsess oleks kiirem. Liikmesriigid peaksid toetama integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste loomist kooskõlas liidu õigusega. Integreeritud tootmisrajatistele ja ELi avatud pooljuhitehastele toetusmeetmete pakkumisel peaksid liikmesriigid saama kaaluda intellektuaalomandi kaitse ja turvalisuse, sealhulgas küberturvalisuse ja konfidentsiaalsusega seotud mittediskrimineerivate nõuete kehtestamist ning soovitada leevendusmeetmeid, et käsitleda konkreetseid riske seoses kolmandate riikide üksuste poolt toime pandud sekkumisega, sunniviisilise tehnosiirdedega ja intellektuaalomandi vargusega.
- (41) Selleks et soodustada vajaliku projekteerimisvõimekuse loomist, võivad liikmesriigid sellist tegevust toetada kooskõlas aluslepingu artiklitel 107 ja 108 põhinevate riigiabi reeglitega, sealhulgas teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistiku või komisjoni määruse (EL) nr 651/2014⁽¹⁴⁾ alusel.

⁽¹⁴⁾ Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1).

- (42) On vaja, et integreeritud tootmisrajatised ja ELi avatud pooljuhitehased rajataks võimalikult kiiresti, hoides samal ajal halduskoormuse võimalikult väiksenä. Seetõttu peaksid liikmesriigid menetlema integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste projekteerimise, ehitamise ja käitamise seotud taotlusi võimalikult kiiresti. Liikmesriigid peaksid saama määrata loamenetluste hõlbustamiseks ja koordineerimiseks asutuse, kes võiks määrata koordinaatori, kes on projekti ühtne kontaktpunkt. Lisaks, kui see on vajalik erandi tegemiseks nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ⁽¹⁵⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/60/EÜ⁽¹⁶⁾ alusel, võib kõnealuste rajatiste rajamist ja käitamist pidada ülekaalukat avalikku huvi pakkuvaks nende direktiivide tähenduses, kui on täidetud muud kõnealuste sätete tingimused. See ei piira muude liidu keskkonnaalaste õigusaktide kohaldamist ega rakendamist.
- (43) Uuenduslikud kõrgtehnoloogiaettevõttjad puutuvad üha enam kokku ka liidu seest, eelkõige aga väljastpoolt liitu lähtuva tegevusega, mille eesmärk on omastada konfidentsiaalset teavet, ärisaladusi ja kaitstud andmeid, nagu intellektuaalomandi vargus, loata kopeerimine, sunniviisiline tehnosiire, tööstusspionaaž või konfidentsiaalsusnõuete rikkumine. Viimase aja suundumused, nagu allhangete sagenemine, üleilmsete väärtusahelate pikenemine ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamise kasv, suurendavad sellise tegevuse ohtu. Konfidentsiaalse teabe, ärisaladuste või kaitstud andmete ebaseaduslik omandamine, kasutamine või avalikustamine vähendab võimalusi innovatsioonialastest jõupingutustest esimese turuletulijana tulu saada. Konfidentsiaalse teabe, ärisaladuste ja kaitstud andmete kaitse tagamiseks tuleks käesolevat määrust rakendada viisil, mis on täielikult kooskõlas liidu ja rahvusvahelise andme- ning intellektuaalomandi kaitse ja jõustamise raamistikuga, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2001/29/EÜ⁽¹⁷⁾, direktiividega 2004/48/EÜ, (EL) 2016/943 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2019/790⁽¹⁸⁾. Peamiste tarneahelariskide edasiseks käsitlemiseks võivad liikmesriigid kasutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2022/2555⁽¹⁹⁾ ette nähtud võimalust teha elutähtsate tarneahelate puhul koordineeritud turvariskihindamisi – nagu tehti komisjoni soovitusel (EL) 2019/534⁽²⁰⁾ kohaselt 5G-võrkude puhul –, et määrata sektorite kaupa kindlaks asjakohased ohud ja nõrgad kohad ning määrata kindlaks meetmed, leevenduskavad ja parimad tavad, millega võidelda kriitiliste sõltuvuste, võimalike nõrkade lülide, ohtude, nõrkuste ja muude tarneahelaga seotud riskide vastu.
- (44) Roheliste, säästvalt toodetud, usaldusväärsete ja turvaliste kiipide ühised standardid oleksid siseturu jaoks väga kasulikud. Tulevased nutiseadmed, -süsteemid ja ühenduvusplatvormid peavad tuginema kõrgtehnoloogilistele pooljuhtkiipidele ning vastama rohe-, usaldus- ja küberturvalisuse nõuetele, mis sõltuvad suuresti alustehnoloogia omadustest. Selleks peaks liit välja töötama sertifitseerimise standardmenetlused ja nõudma, et tööstus töötaks ühiselt välja sellised menetlused konkreetsete sektorite ja tehnoloogiate jaoks, millel võib olla suur sotsiaalne mõju.
- (45) Seda silmas pidades peaks komisjon Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerides ning sidusrühmi piisavalt kaasates määrama kindlaks sektorid ja tooted, mis sõltuvad pooljuhtitehnoloogiatest või kasutavad neid laialdaselt ning vajavad sertifitseeritud rohelisi, usaldusväärseid ja turvalisi kiipe. Selliste sektorite ja toodete kindlaksmääramine võib soodustada Euroopa ja rahvusvaheliste riskijuhtimisstandardite kasutuselevõttu.

⁽¹⁵⁾ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimeistiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiiv 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT L 167, 22.6.2001, lk 10).

⁽¹⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/790, mis käsitleb autoriõigust ja autoriõigusega kaasavaid õigusi digitaalsel ühtsel turul ning millega muudetakse direktiive 96/9/EÜ ja 2001/29/EÜ (ELT L 130, 17.5.2019, lk 92).

⁽¹⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2555, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (küberturvalisuse 2. direktiiv) (ELT L 333, 27.12.2022, lk 80).

⁽²⁰⁾ Komisjoni 26. märtsi 2019. aasta soovitus (EL) 2019/534 5G-võrkude küberturvalisus (ELT L 88, 29.3.2019, lk 42).

- (46) Võttes arvesse pooljuhtide tarneahela keerukust ja nappuse ohtu tulevikus, tuleks käesoleva määrusega ette näha vahendid kooskõlastatud lähenemiseks pooljuhtide sektori strateegilisele kaardistamisele ja seirele ning võimalike turuhäirete tulemuslikule lahendamisele proportsionaalsel viisil.
- (47) Pooljuhtide sektori strateegilise kaardistamise eesmärk peaks olema analüüsida liidu tugevaid ja nõrku külgi ülemaailmses pooljuhtide sektoris, et anda alused meetmete tarvis, mis võetakse liidu pooljuhiökosüsteemi varustuskindluse ja toimepidevuse tagamiseks. Selleks tuleks strateegilisel kaardistamisel teha kindlaks sellised tegurid nagu olulised tooted ja elutähtsad taristud siseturul, mis sõltuvad pooljuhtide tarnest, peamised pooljuhte kasutavad tööstusharud ning nende praegused ja eeldatavasti tekkivad vajadused, liidu pooljuhtide tarneahela peamised segmendid, tehnoloogilised omadused, sõltuvused kolmanda riigi tehnoloogiast ja tarnijatest ning liidu pooljuhtide sektori kitsaskohad, praegused ja eeldatavasti tekkivad vajadused seoses oskustega ja kvalifitseeritud tööjõu kättesaadavusega ning asjakohastel juhtudel hädaabimeetmete võimalik mõju. Strateegiline kaardistamine tuleks teha Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerides avalikult ja kaubanduslikult kättesaadavate andmete ning vajaduse korral ettevõtjatele esitatud vabatahtlike teabepäringute kaudu saadud andmete põhjal.
- (48) Selleks et prognoosida ja valmistuda tulevasteks häireteks liidu pooljuhtide väärtusahela eri etappides ja tulevasteks kaubandushäireteks liidus, peaks komisjon Euroopa pooljuhtide nõukoja abiga ja strateegilise kaardistamise tulemuste põhjal määrama kindlaks varajase hoiatamise indikaatorid ja koostama nende loetelu. Selliste indikaatorite hulka võiksid kuuluda tellimuste täitmise aja ebatavaline pikenemine, pooljuhtide tootmiseks vajalike toorainete, vahesaaduste ja inimkapitali või asjakohaste tootmisseadmete kättesaadavus, prognoositav nõudlus pooljuhtide järele liidu ja maailmaturul, tavapäraseid hinnakõikumisi ületav hinnatõus, õnnetuste, rünnakute, loodusõnnetuste või muude tõsiste sündmuste mõju, kaubanduspoliitika, tariifide, ekspordipiirangute, kaubandustõkete ja muud kaubandusega seotud meetmete mõju ning peamiste turuosaliste äritegevuse sulgemise, tegevuse üleviimise või omandamise mõju. Komisjoni seiretegevus peaks keskenduma nendele varajase hoiatamise indikaatoritele.
- (49) Kuna pooljuhtide väärtusahelad on keerukad, kiiresti arenevad ja omavahel seotud ning neis on mitmeid osalisi, on vaja kooskõlastatud lähenemist seirele, et suurendada suutlikkust leevendada riske, mis võivad negatiivselt mõjutada pooljuhtide pakkumist, ning et parandada arusaamist pooljuhtide väärtusahela dünaamikast. Komisjon peaks Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerides seirama pooljuhtide väärtusahelat, keskendudes varajase hoiatamise indikaatoritele ning riskide maandamise parimate tavade kindlakstegemisele ja pooljuhtide väärtusahela suuremale läbipaistvusele nii, et see ei põhjustaks ettevõtjatele, eelkõige VKEdele ülemäära halduskoormust.
- (50) Selleks et vähendada seires osalevate ettevõtjate koormust ja tagada, et saadud teavet on võimalik koondada otstarbekal viisil, peaks komisjon teabe kogumiseks ette nägema standardsed ja turvalised vahendid. Need vahendid peaksid tagama, et kogutavat teavet käsitletakse konfidentsiaalsena, tagades ärisaladuste hoidmise ja küberturvalisuse.
- (51) Asjakohased tulemused, sealhulgas asjaomaste sidusrühmade ja tööstusühenduste esitatud teave, tuleks esitada Euroopa pooljuhtide nõukojale, et võimaldada korrapärast teabevahetust ja teabe integreerimist pooljuhtide väärtusahelate seire ülevaatesse.
- (52) Sellise seiretegevuse võimaldamiseks peaksid liikmesriikide pädevad asutused koostama kontaktide nimekirja kõigist pooljuhtide tarneahelas tegutsevatest asjaomastest ettevõtjatest, kelle asukoht on nende riigi territooriumil. Kõnealune nimekiri peaks võimaldama määrata kindlaks sobivad vabatahtlikele teabepäringutele vastajad. Nimekiri ei peaks olema kohustuslikult ammendav. Nimekiri tuleks koostada viisil, mis võimaldab täielikult järgida kohaldatavaid konfidentsiaalsusnõudeid.

- (53) Piisavate inim-, rahaliste ja tehniliste ressursside kättesaadavus võimaldaks käesoleva määrusega ette nähtud ülesanded tulemuslikult ellu viia ja aitaks kaasa selles sätestatud eesmärkide saavutamisele. Seega, ilma et see piiraks eelarvemenetlust ja tema haldusautonoomiat, peaks komisjon kasutama ressursse optimaalsel viisil, tagamaks, et ta suudab oma käesolevast määrusest tulenevad kohustused täita ja volitusi kasutada tulemuslikult.
- (54) Eeldatakse, et mitmed pooljuhtidega seotud teenuseid või kaupu pakkuvad ettevõtjad on liidu pooljuhiökosüsteemis toimiva pooljuhtide tarneahela jaoks hädavajalikud, arvestades nende toodetest sõltuvate liidu ettevõtjate arvu, nende turuosa liidus või maailmas, nende tähtsust piisava tarnetaseme tagamisel või nende toodete või teenuste tarnehäirete võimalikku mõju. Liikmesriigid peaksid koostöös komisjoniga need peamised turuosalised oma territooriumil kindlaks tegema.
- (55) Määruse (EL) 2019/452 artikli 4 kohaselt võivad liikmesriigid ja komisjon selle kindlakstegemiseks, kas välismaine otseinvesteering võib mõjutada julgeolekut või avalikku korda, arvesse võtta selle võimalikku mõju elutähtsatele tehnoloogiatele ja nõukogu määruse (EÜ) nr 428/2009 ⁽²¹⁾ artikli 2 punktis 1 määratletud kahesuguse kasutusega kaupadele, sealhulgas pooljuhtidele.
- (56) Seire osana peaksid liikmesriigid pöörama erilist tähelepanu peamiste turuosaliste tegevuse terviklusele. Asjaomane liikmesriik võiks sellistele küsimustele juhtida Euroopa pooljuhtide nõukoja tähelepanu.
- (57) Selleks et ennetada võimalikku nappust, peaksid liikmesriikide pädevad asutused teavitama komisjoni, kui nad saavad teada tõsisest pooljuhtide tarnehäire ohust või kui neil on konkreetset ja usaldusväärset teavet mõne muu asjakohase riskiteguri või sündmuse realiseerumise kohta. Juhul kui komisjon saab teada tõsisest pooljuhtide tarnehäire ohust või kui tal on konkreetset ja usaldusväärset teavet mõne muu asjakohase riskiteguri või sündmuse realiseerumise kohta, kusjuures see teadmine võib pärineda hoiatusest või rahvusvahelistelt partneritelt, peaks ta kooskõlastatud lähenemise tagamiseks kutsuma kokku Euroopa pooljuhtide nõukoja erakorralise istungi, et arutada kõnealuste häirete tõsidust ja võimalikku kriisietapi käivitamise menetluse alustamist ning seda, kas liikmesriikide jaoks võib olla asjakohane, vajalik ja proportsionaalne korraldada ennetusmeetmena kooskõlastatud ühishange, ning et alustada selliste ennetusmeetmete kindlaksmääramise, ettevalmistamise ja võib-olla ka kooskõlastamise eesmärgil dialoogi sidusrühmadega. Euroopa pooljuhtide nõukoda ja komisjon peaksid selle dialoogi käigus võtma arvesse pooljuhtide väärtusahela sidusrühmade seisukohti. Komisjon peaks konsulteerima ja tegema koostööd asjaomaste kolmandate riikidega, et leida ühiselt lahendus tarneahela häiretele, kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega ja ilma et see piiraks menetlusnõuete kohaldamist.
- (58) Pooljuhtide kriisi etapp tuleks käivitada siis, kui sellise kriisi olemasolu kohta on konkreetseid, tõsiseid ja usaldusväärseid tõendeid. Pooljuhtide kriisiga on tegemist siis, kui liidus esineb pooljuhtide tarnes tõsiseid häireid või pooljuhtidega kauplemisel tõsiseid takistusi, mis viivad pooljuhtide, vahetoodete või toor- või töödeldud materjalide märkimisväärse nappuseni, ning selline märkimisväärne nappus takistab elutähtsates sektorites kasutatavate oluliste toodete, näiteks meditsiini- ja diagnostikaseadmete tarnimist, parandamist ja hooldust sellises ulatuses, et sellega kaasneb kahjulik mõju elutähtsate sektorite toimimisele tulenevalt nende mõjust liidu ühiskonnale, majandusele ja julgeolekule.
- (59) Selleks et tagada kiire ja tulemuslik reageerimine sellisele pooljuhtide kriisile, peaks komisjon võimalikult pooljuhtide kriisist teada saamisel hindama, kas kriisietapi käivitamise tingimused on täidetud. Kui hindamise käigus saadakse konkreetseid, olulisi ja usaldusväärseid tõendeid pooljuhtide kriisi kohta, peaks komisjonil olema võimalik esitada nõukogule ettepanek kriisietapi käivitamiseks eelnevalt kindlaksmääratud ajavahemikuks, mis on maksimaalselt 12 kuud, võttes seejuures arvesse Euroopa pooljuhtide nõukoja arvamust. Komisjon peaks hindama kriisietapi pikendamise või ennetähtaegse lõpetamise vajadust ning sellise vajaduse selgumise korral algatama vastava menetluse, võttes seejuures arvesse Euroopa pooljuhtide nõukoja arvamust.

⁽²¹⁾ Nõukogu 5. mai 2009. aasta määrus (EÜ) nr 428/2009, millega kehtestatakse ühenduse kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, edasitoimetamise, vahendamise ja transiidi kontrollimiseks (ELT L 134, 29.5.2009, lk 1).

- (60) Kriisietapi käivitamise tundliku iseloomu ja sellele reageerimiseks võetavate võimalike meetmete tõttu, sealhulgas märkimisväärse mõju tõttu, mida sellised meetmed võivad avaldada liidu eraettevõtjatele, tuleks pooljuhtide kriisi korral kriisietapi käivitamise, pikendamise ja lõpetamisega seoses rakendusakti vastuvõtmise õigus anda nõukogule.
- (61) Tihe koostöö komisjoni ja liikmesriikide vahel ning pooljuhtide tarneahelaga seoses võetud riiklike meetmete kooskõlastamine on kriisietapis hädavajalik, et kõrvaldada häired vajaliku ühtsuse, toimepidevuse ja tulemuslikkusega. Selleks peaks Euroopa pooljuhtide nõukoda pidama vajaduse korral erakorralisi istungeid. Kõik võetavad meetmed peaksid rangelt piirduma kriisietapi kestusega.
- (62) Selleks, et liit saaks pooljuhtide kriisile kiiresti, tulemuslikult ja kooskõlastatult reageerida, on vaja anda komisjonile ja Euroopa pooljuhtide nõukoda kaudu ning liikmesriikidele õigeaegset ja ajakohast teavet muutuva tegevusolukorra kohta ning tagada, et oleks võimalik võtta tulemuslikke meetmeid mõjutatud elutähtsate sektorite pooljuhtide tarnimise tagamiseks. Kriisietapi käivitamisel tuleks kindlaks määrata ja rakendada asjakohased, mõjusad ja proportsionaalsed meetmed, ilma et see piiraks võimalikku jätkuvat rahvusvahelist koostööd asjaomaste partneritega, et leevendada tekkivat kriisiolukorda. Kui see on asjakohane, peaks komisjon nõudma teavet pooljuhtide tarneahela ettevõtjalt. Lisaks peaks komisjonil olema võimalik, kui see on vajalik ja proportsionaalne, nõuda integreeritud tootmisrajatistelt ja ELi avatud pooljuhitehastelt kriisi korral oluliste toodete tellimuste vastuvõtmist ja nende prioriteediks seadmist ning tegutsemist keskse hankijana, kui liikmesriigid on selleks loa andnud. Komisjon peaks piirama meetmete võtmise teatavate elutähtsate sektoritega. Euroopa pooljuhtide nõukoda võib hinnata ka asjakohaseid ja mõjusaid meetmeid ning anda nende kohta nõu. Lisaks võib Euroopa pooljuhtide nõukoda anda nõu vajaduse kohta kehtestada kaitsemeetmed vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2015/479 ⁽²²⁾. Kõik kiireloomulised meetmed peaksid olema proportsionaalsed ja nende kasutamine piirduma sellega, mis on vajalik pooljuhtide kriisi kõrvaldamiseks vastavalt liidu parimatele huvidele. Komisjon peaks Euroopa Parlamenti ja nõukogu korrapäraselt teavitama võetud meetmetest ja nende põhjustest. Komisjon võib pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist anda täiendavaid suuniseid kiireloomuliste meetmete rakendamise ja kasutamise kohta.
- (63) Mitu sektorit on siseturu nõuetekohaseks toimimiseks elutähtsad. Käesoleva määruse kohaldamisel peaksid need elutähtsad sektorid olema loetletud käesoleva määruse lisas. Kõnealune loetelu peaks piirduma sektoritega ja allsektoritega, mis on loetletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2557 ⁽²³⁾ 19. septembril 2023 kehtiva versiooni lisas, koos kaitse- ja julgeolekusektori lisamisega, kuna need etendavad olulist rolli eluliselt tähtsate ühiskondlike funktsioonide tagamises. Teatavaid meetmeid võiks võtta üksnes elutähtsate sektorite varustuskindluse tagamiseks. Komisjon võib piirata kiireloomuliste meetmete võtmise teatavate kõnealuste sektoritega või nende teatavate osadega, kui pooljuhtide kriis on häirinud või ähvardab häirida nende toimimist.
- (64) Liidus asuvatele pooljuhtide tarneahelas tegutsevatele ettevõtjatele kriisietapis esitatud teabenõuete eesmärk on võimaldada täpselt hinnata pooljuhtide kriisi või määrata kindlaks ja valmistada ette leevendus- või kiireloomulised meetmed liidu või liikmesriigi tasandil. Selline teave võib hõlmata tootmisvõimekust, tootmisvõimsust ning praeguseid esmaseid häireid ja kitsaskohti. Nende aspektide hulka võivad kuuluda kriisi korral oluliste toodete tavapärane ja praegune tegelik varu liidus asuvates tootmisrajatistes ning samuti sellistes tootmisrajatistes, mis asuvad kolmandates riikides kus asjaomased ettevõtjad tegutsevad, kellega nad sõlmivad lepinguid või kellelt nad ostavad tarvikuid, kõige levinumate toodete tellimuste tavapärane ja praegune tegelik keskmine täitmise aeg, iga liidu tootmisüksuse eeldatav tootmismahd järgmiseks kolmeks kuuks ning põhjused, mis takistavad tootmisvõimsuse täitmist. Sellise teabe puhul peaks piirduma sellega, mis on vajalik pooljuhtide kriisi olemuse või võimalike leevendus- või kiireloomuliste meetmete hindamiseks liidu või riiklikul tasandil. Teabenõuded ei tohiks hõlmata sellise teabe esitamist, mille avalikustamine on vastuolus liikmesriikide riikliku julgeolekuga seotud huvidega. Konkreetse nõutava teabe võib kindlaks määrata nõuannete alusel, mis on saadud esinduslikult arvult asjaomastelt ettevõtjalt vabatahtliku konsulteerimise teel, koostöös Euroopa pooljuhtide nõukojaga. Kõik nõuded peaksid olema proportsionaalsed, võtma arvesse ettevõtja õiguspäraseid eesmärke ning andmete kättesaadavaks

⁽²²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2015. aasta määrus (EL) 2015/479 ühiste ekspordieeskirjade kohta (ELT L 83, 27.3.2015, lk 34).

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2557, mis käsitleb elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2008/114/EÜ (ELT L 333, 27.12.2022, lk 164).

tegemisega kaasnevaid kulusid ja jõupingutusi ning neis tuleks nõutud teabe esitamiseks seada asjakohased tähtajad. Ettevõtjad peaksid olema kohustatud seda nõuet täitma ja nende suhtes võib kohaldada karistusi, kui nad ei täida nõudeid või esitavad ebaõiget teavet. Kogu saadud teavet tuleks kasutada üksnes käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil ja selle suhtes tuleks kohaldada konfidentsiaalsusnõudeid. Selleks et tagada liikmesriigi, kus asub ettevõtja tootmisüksus, täielik kaasamine, peaks komisjon edastama teabenõude koopia viivitamata riiklikule pädevale asutusele, ning kui riiklik pädev asutus seda taotleb, saadud teavet nimetatud riikliku pädeva asutusega jagama, kasutades selleks turvalisi lahendusi. Kui ettevõtjale esitatakse kolmandast riigist teabenõue tema pooljuhtidega seotud tegevuse kohta, peaks ta sellest teavitama komisjoni, et komisjon saaks hinnata, kas komisjoni poolne teabenõue on vajalik.

- (65) Tagamaks, et elutähtsad sektorid saavad kriisi ajal tegevust jätkata, ning ainult juhul, kui see on selleks vajalik ja proportsionaalne, võiks komisjon viimase abinõuna kohustada integreeritud tootmisrajatise ja ELi avatud pooljuhtehaseid võtma vastu kriisi korral oluliste toodete tellimusi ja seadma need prioriteediks. Potentsiaalsed prioriteetsete tellimuste saajad peaksid olema elutähtsate sektorite üksused või ettevõtjad, kes teevad tarneid elutähtsatele sektoritele, mille tegevus on nappuse tõttu häiritud või mille puhul on olemas tegevuse häirete oht. Tagamaks, et kõnealuseid prioriteetseid tellimusi kasutatakse ainult vajaduse korral, peaksid need piirduma tarnete saajatega, kes, olles küll rakendanud riskileevendusmeetmeid, ei suutnud vältida nappuse mõju näiteks oma hanketavade abil ning leevendada seda muude vahendite, näiteks olemasolevate varude kasutuselevõtu abil. Kõnealust kohustust võib laiendada ka sellistele pooljuhtide tootmisrajatistele, mis on sellise võimalusega nõustunud avaliku sektori toetuse saamise kontekstis, juhul kui selline avaliku sektori toetus antakse tootmisvõimsuse suurendamiseks. Otsus prioriteetse tellimuse kohta tuleks teha kooskõlas kõigi liidu kohaldatavate juriidiliste kohustustega, võttes arvesse juhtumi asjaolusid. Prioriteetne kohustus peaks olema ülimuslik mis tahes era- või avalik-õigusliku kohustuse täitmise suhtes, kuid seejuures tuleks arvesse võtta ettevõtjate õiguspäraseid eesmärke ning tootmise järjestuse muutmiseks vajalikke kulusid ja jõupingutusi. Iga prioriteetne tellimus tuleks esitada õiglase ja mõistliku hinnaga. Sellise hinna arvutamisel võib lähtuda viimaste aastate keskmistest turuhindadest, tingimusel et esitatakse hinna tõstmise põhjused, võttes näiteks arvesse inflatsiooni või energiakulude suurenemist. Ettevõtjate suhtes võidakse kohaldada karistusi, kui nad ei täida prioriteetsete tellimustega seotud kohustust.
- (66) Prioriteetset tellimust täitvate rajatiste jaoks võib olla kasulik, kui komisjon, keda abistab Euroopa pooljuhtide nõukoda, ja liikmesriigid vahetavad nende tellimuste täitmise seotud parimaid tavasid, sealhulgas parimaid haldustavasid.
- (67) Asjaomane ettevõtja peaks olema kohustatud prioriteetse tellimuse vastu võtma ja seda prioriteediks pidama. Selleks et tagada prioriteetsete tellimuste vastavus rajatise võimsusele ja tootmisportfellile, peaks komisjon andma asjaomasele rajatisele võimaluse olla seoses prioriteetsete tellimuste teostatavuse ja üksikasjadega ära kuulatud. Komisjon ei tohiks esitada prioriteetset tellimust juhul, kui rajatis ei suuda, isegi kui tellimust peetakse prioriteetseks, seda tellimust täita kas ebapiisava tootmisvõimekuse või tootmisvõimsuse tõttu või tehnilistel põhjustel, või juhul, kui rajatis ei paku asjaomast toodet või osuta asjaomast teenust või kui see tekitaks ebamõistliku majandusliku koormuse ja tooks ettevõtjale kaasa erilised raskused, sealhulgas olulise riski seoses talitluspidevusega.
- (68) Selleks et tagada prioriteetsete tellimuste rakendamiseks läbipaistev ja selge raamistik, tuleks komisjonile anda õigus võtta vastu rakendusakt, milles sätestatakse praktiline ja tegevuskord. Kõnealune rakendusakt peaks sisaldama kaitsemeetmeid, millega tagatakse, et prioriteetseid tellimusi täidetakse kooskõlas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttega, näiteks mehhanismi abil, milles võetakse arvesse olemasolevaid tellimusi, ja mehhanismi abil, millega tagatakse, et prioriteetsete tellimuste maht ei ületa hädavajalikku.
- (69) Erandjuhul, kui liidus pooljuhtide tarneahelas tegutsev ettevõtja saab kolmandalt riigilt taotluse prioriteetseks tellimuseks, peaks ta komisjoni sellisest taotlusest teavitama, et anda teavet hinnanguks, kas juhul, kui sellel on märkimisväärne mõju elutähtsate sektorite varustuskindlusele ning kui juhtumi asjaolusid arvestades on täidetud muud vajalikkuse, proportsionaalsuse ja seaduslikkuse nõuded, peaks komisjon samuti kehtestama prioriteetse tellimuse kohustuse.

- (70) Arvestades kui oluline on tagada elutähtsaid ühiskondlikke funktsioone täitvate elutähtsate sektorite varustuskindlus, ei tohiks prioriteetse tellimuse täitmise kohustusest kinnipidamine tuua kaasa vastutust kolmandatele isikutele tuleneva kahju eest mis tahes lepinguliste kohustuste rikkumise korral, mis võib tuleneda vajalikest ajutistest muudatustest asjaomase tootja tööprotsessides, kuivõrd lepinguliste kohustuste rikkumine oli vajalik kohaldatava prioriteetsuse järgimiseks. Ettevõtjad, kes võivad kuuluda prioriteetsete tellimuste kohaldamisalasse, peaksid seda võimalust oma ärilepingute tingimustes ette nägema. Ilma et see piiraks muude sätete kohaldamist, ei mõjuta kõnealune vastutusest vabastamine nõukogu direktiivis 85/374/EMÜ ⁽²⁴⁾ sätestatud tootevastutust.
- (71) Teatavate toodete tootmise prioriteetseks seadmise kohustus on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklis 16 sätestatud ettevõtlusvabaduse ja lepinguvabaduse ning harta artiklis 17 sätestatud omandiõiguse olemusega ega mõjuta neid ebaproportsionaalselt. Vastavalt harta artikli 52 lõikele 1 tohib neid õigusi käesolevas määruses piirata ainult seadusega, arvestades nimetatud õiguste ja vabaduste olemust ning tagades kooskõla proportsionaalsuse põhimõttega.
- (72) Kriisietapi käivitamise korral võivad kaks või enam liikmesriiki volitada komisjoni koondama nõudlust ja tegutsema nende nimel nende avaliku hanke lepingute sõlmimiseks avalikes huvides, vastavalt kehtivatele liidu normidele ja menetlustele, võimendades tema ostujõudu. Ühisoste tuleks kasutada üksnes kriisi ajal pooljuhtide tarneahela häiretele reageerimiseks. Selle volitusega võidakse anda komisjonile õigus sõlmida kokkuleppeid kriisi korral oluliste toodete ostmiseks teatavates elutähtsates sektorites. Komisjon peaks Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerides hindama iga taotluse kasulikkust, vajalikkust ja proportsionaalsust. Kui ta ei kavatse taotlust rahuldada, peaks ta sellest teavitama asjaomaseid liikmesriike ja Euroopa pooljuhtide nõukoda ning esitama oma põhjendused. Menetluslikud üksikasjad tuleks sätestada komisjoni ja osalevate liikmesriikide vahelises lepingus, sealhulgas põhjendused, miks ühisostumehhanismi kasutatakse ja milline vastutus sellega võetakse. Selline leping võib hõlmata sõlmitavate lepingute arvu ja ühisostu tingimusi, nagu hinnad, tarnetähtajad, kogused ning osalemis- või loobumisklauslid. Ühisostude tulemusel võidakse allkirjastada üksainus leping, mis hõlmab kõigi liikmesriikide vajadusi, või mitu lepingut, millest igaüks katab ühe või mitme liikmesriigi vajadusi. Lisaks peaks osalevatel liikmesriikidel olema õigus määrata esindajad, kes annavad hankemenetluste ajal ja ostulepingute üle peetavatel läbirääkimistel suuniseid ja nõu. Ostetud toodete kasutuselevõtt, kasutamine ja edasimüük peaksid jääma osalevate liikmesriikide pädevusse.
- (73) Pooljuhtide nappuse kriisi ajal võib osutada vajalikuks, et liit kaaluks kaitsemeetmeid. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks saama väljendada oma seisukohti, et anda komisjonile teavet selle hindamiseks, kas turuolukord kujutab endast esmatarbekaupade puudust vastavalt määrusele (EL) 2015/479.
- (74) Euroopa pooljuhtide nõukoja suhtes tuleks kohaldada eksperdirühmade institutsioonilist raamistikku, sealhulgas sellise üksuse ja selle allrühmade läbipaistvust käsitlevaid norme, ilma et see piiraks käesoleva määruse kohaldamist. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks andma komisjonile nõu ja abi konkreetsetes küsimustes. Need küsimused peaksid hõlmama nõu andmist kiipide ühisettevõtte ametiasutuste nõukogule algatuse kohta, teabe vahetamist integreeritud tootmisraajatiste ja ELi avatud pooljuhtehaste toimimise kohta, arutelude pidamist ja ettevalmistuste tegemist selliste konkreetsete sektorite ja tehnoloogiate kindlaksmääramiseks, millel on potentsiaalselt suur sotsiaalne mõju ja julgeolekualane tähtsus, mis eeldab usaldusväärsate toodete sertifitseerimist, ning tegelemist koordineeritud seire ja kriisidele reageerimisega. Lisaks peaks Euroopa pooljuhtide nõukoda tagama käesoleva määruse järjepideva kohaldamise, hõlbustama liikmesriikidevahelist koostööd ja teabevahetust käesoleva määrusega seotud küsimustes. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks samuti vahetama komisjoniga arvamusi parimate viiside üle, kuidas tagada pooljuhtide sektoris sidusrühmade piisaval osalusel intellektuaalomandiõiguste, konfidentsiaalse teabe ja ärisaladuste tulemuslik kaitse ja jõustamine. Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks toetama komisjoni rahvusvahelises koostöös kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega. Nõukoda peaks olema foorum, kus arutatakse muu hulgas seda, kuidas tõhustada koostööd üleilmses pooljuhtide väärtusahelas, ilma et see piiraks Euroopa

⁽²⁴⁾ Nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiiv 85/374/EMÜ liikmesriikide tootevastutust käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT L 210, 7.8.1985, lk 29).

Parlamendi ja nõukogu aluslepingute kohaseid õigusi. Selleks peaks Euroopa pooljuhtide nõukoda võtma arvesse protsessori- ja pooljuhttehnoloogiate tööstusliidu ja muude sidusrühmade seisukohti. Lisaks peaks Euroopa pooljuhtide nõukoda koordineerima, tegema koostööd ja vahetama teavet muude liidu kriisidele reageerimise ja kriisiks valmisoleku struktuuridega, et tagada ühtne ja kooskõlastatud liidu lähenemisviis kriisidele reageerimise ja kriisiks valmisoleku meetmetele pooljuhtide kriiside puhul.

- (75) Euroopa pooljuhtide nõukoda eesistujaks peaks olema komisjoni esindaja. Iga liikmesriik peaks nimetama Euroopa pooljuhtide nõukotta vähemalt ühe kõrgetasemelise esindaja. Nad võiksid nimetada ka erinevaid esindajaid seoses Euroopa pooljuhtide nõukoda erinevate ülesannetega, näiteks sõltuvalt sellest, millist käesoleva määruse osa Euroopa pooljuhtide nõukoda istungitel arutatakse. Eesistujal peaks olema võimalik moodustada Euroopa pooljuhtide nõukoda tegevust puudutava olulise nõu saamiseks ning sidusrühmade asjakohase osalemise võimaldamiseks allrühmi ja tal peaks olema õigus kehtestada töökord, kutsudes eksperte ja vaatlajaid juhtumipõhiselt istungitel osalema, ning õigus kutsuda sidusrühmi, eelkõige liidu pooljuhtide tööstuse huve esindavaid organisatsioone, näiteks protsessori- ja pooljuhttehnoloogiate tööstusliitu, osalema nõukoda allrühmades vaatlajana.
- (76) Euroopa pooljuhtide nõukoda peaks oma algatusega seotud ülesannete ning varustuskindluse ja toimepidevuse ning samuti seire ja kriisidele reageerimisega seotud ülesannete täitmiseks eraldi istungeid. Liikmesriigid peaksid püüdma tagada Euroopa pooljuhtide nõukodas tulemusliku ja tõhusa koostöö. Eesistujal peaks olema võimalik hõlbustada teabevahetust Euroopa pooljuhtide nõukoda ning muude liidu organite, asutuste, eksperdi- ja nõuanderühmade vahel. Võttes arvesse teiste sektoritele pooljuhtide tarnimise tähtsust ja sellest tulenevat vajadust koordineerimise järele, peaks eesistuja tagama, et teised liidu institutsioonid ja asutused osalevad Euroopa pooljuhtide nõukoda istungitel vaatlajana, kui see on asjakohane ja sobilik seoses käesoleva määrusega loodud seire- ja kriisidele reageerimise mehhanismiga. Selleks et jätkata ja kasutada ära komisjoni soovitusel (EL) 2022/210 ⁽²⁵⁾ rakendamisest tulenevat tööd, peaks Euroopa pooljuhtide nõukoda täitma Euroopa pooljuhtide eksperdirühma ülesandeid. Kui Euroopa pooljuhtide nõukoda on tööle hakanud, peaks see eksperdirühm oma tegevuse lõpetama.
- (77) Käesoleva määruse kohaldamisel ja täitmise tagamisel on keskne roll liikmesriikidel. Seoses sellega peaks iga liikmesriik määrama ühe või mitu pädevat riigiasutust vastutama käesoleva määruse tulemusliku rakendamise eest ning tagama, et neil asutustel on piisavad volitused ja vahendid. Liikmesriigid peaksid määrama juba tegutseva asutuse või tegutsevad asutused. Selleks, et suurendada korralduse tõhusust liikmesriikides ning luua ametlik kontaktpunkt liidu ja liikmesriikide tasandi avalikkuse ja muude vastaspoolte, sealhulgas komisjoni ja Euroopa pooljuhtide nõukoda jaoks, peaks iga liikmesriik määrama ühes käesoleva määruse alusel pädevaks asutuseks määratud asutuses ühe riikliku ühtse kontaktpunkti, mis vastutab käesoleva määrusega seotud küsimuste kooskõlastamise ja piiriülese koostöö eest teiste liikmesriikide pädevate asutustega.
- (78) Selleks et tagada pädevate asutuste usalduslik ja konstruktiivne koostöö liidu ja riikide tasandil peaksid kõik käesoleva määruse kohaldamises osalejad austama oma ülesannete täitmise käigus saadud teabe ja andmete konfidentsiaalsust, et kaitsta eelkõige intellektuaalomandiõigust, tundlikku äriteavet ja ärisaladusi. Kogu teavet, mis on saadud integreeritud tootmisrajalise või ELi avatud pooljuhtitehasena tunnustamise taotlemisel käesoleva määruse kohaste teabenõuete või teavitamiskohustuste raames, tuleks kasutada üksnes käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil ning selle suhtes tuleks kohaldada ametisaladuse hoidmise kohustust vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 339 ning komisjoni sisereeglitele andmete turvalise käitlemise kohta, eelkõige komisjoni otsusele (EL, Euratom) 2015/443 ⁽²⁶⁾. Komisjon ja liikmesriikide pädevad asutused, nende ametnikud, teenistujad ja muud selliste asutuste järelevalve all töötavad isikud ning liikmesriikide muude asutuste ametnikud ja avalikud teenistujad peaksid tagama oma ülesannete täitmise ja tegevuse käigus saadud teabe konfidentsiaalsuse. See peaks kehtima ka

⁽²⁵⁾ Komisjoni 8. veebruari 2022. aasta soovitus (EL) 2022/210 liidu ühise meetmekogumi kohta pooljuhtide nappuse kõrvaldamiseks ja ELi mehhanismi kohta pooljuhtide süsteemi seireks (ELT L 35, 17.2.2022, lk 17).

⁽²⁶⁾ Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EL, Euratom) 2015/443 komisjoni julgeoleku kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 41).

käesoleva määrusega loodud Euroopa pooljuhtide nõukoja ja pooljuhtide komitee suhtes. Asjakohasel juhul peaks komisjonil olema võimalik võtta vastu rakendusakte, et määrata kindlaks konfidentsiaalse teabe käsitlemise praktiline kord seoses teabe kogumisega.

- (79) Käesoleva määruse alusel kehtestatud kohustuste täitmine tuleks tagada trahvide ja sunniraha kohaldamise abil. Selleks tuleks käesoleva määruse kohaste teabenõuete ja teavitamiskohustuste täitmatajätmise puhuks kehtestada asjakohased trahvitasemed, võttes arvesse kummagi kohustuse täitmatajätmise eri raskusastmeid, kusjuures VKEdele tuleks näha ette teistsugused ülemmäärad. Lisaks tuleks kehtestada sunniraha puhuks, kui ei täideta prioriteetsete tellimuste vastuvõtmise ja täitmise kohustust, ning selline sunniraha peaks olema proportsionaalne ja kajastama turu hinnataset viimase 90 päeva jooksul, kusjuures VKEdele tuleks näha ette teistsugused ülemmäärad. Lisaks karistuste täitmise aegumistähtaegadele tuleks kohaldada ka trahvide ja sunniraha määramise aegumistähtaegu. Lisaks peaks komisjon andma asjaomasele ettevõtjale või ettevõtjate esindusorganisatsioonidele õiguse olla ära kuulatud.
- (80) Selleks et kajastada tehnoloogilisi muutusi ja turusuundumusi, tagada algatuse tulemuslik rakendamine ja hindamine ning sätestada projekteerimise tippkeskuste märgist käsitlev üksikasjalik kord, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse muutmiseks seoses meetmetega, mida algatus oma eesmärgiga kooskõlas oleval viisil toetab ning seoses algatuse rakendamise seire ja selle eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude mõõdetavate näitajatega, ning käesoleva määruse täiendamiseks, kehtestades projekteerimise tippkeskuse märgise taotlemise korra, nõuded ning märgise andmise, seire ja tagasisivõtmise tingimused. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ⁽²⁷⁾ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (81) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses ECICite valimisega, et saavutada algatuse eesmärgid, kehtestades prioriteetsete tellimuste toimimiseks vajaliku praktilise ja tegevuskorra ning täpsustades konfidentsiaalse teabe käsitlemise praktilist korda. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ⁽²⁸⁾.
- (82) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt luua raamistik pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks liidu tasandil, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetmete ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,
- (83) Selleks et käesoleva määruse rakendamine saaks selle eesmärkide saavutamist silmas pidades alata niipea kui võimalik, peaks see jõustuma võimalikult kiiresti.

⁽²⁷⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

⁽²⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimise ja üldesmärgid

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse raamistik pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks liidu tasandil, eelkõige järgmiste meetmete abil:
 - a) Euroopa kiibialgatuse (edaspidi „algatus“) loomine;
 - b) kriteeriumide kehtestamine, et tunnustada ja toetada integreeritud tootmisrajatise ja ELi avatud pooljuhitehaseid esimeste omalaadsete rajatistena, mis suurendavad liidu pooljuhiökosüsteemi pooljuhtidega varustamise kindlust ja toimepidevust;
 - c) liikmesriikide ja komisjoni vahel koordineerimismehhanismi loomine, mille abil liidu pooljuhtide sektorit kaardistada ja selle üle seiret teha, samuti ennetada kriise ja reageerida pooljuhtide nappusele ning asjakohasel juhul konsulteerida pooljuhtide sektori sidusrühmadega.
2. Käesoleva määruse esimene üldesmärk on tagada liidu konkurentsivõime ja innovatsioonisuutlikkuse jaoks vajalikud tingimused ning tagada tööstuse kohandamine struktuursete muutustega.
3. Teine üldesmärk, mis on esimesest üldesmärgist eraldiseisev ja täiendab lõikes 2 sätestatud esimest üldesmärki, on parandada siseturu toimimist, kehtestades liidu ühtse õigusraamistiku, et suurendada liidu vastupanuvõimet ja varustuskindlust pooljuhitehnoloogia valdkonnas.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „pooljuht“ – üks järgmistest:
 - a) materjal, sealhulgas uudne materjal, mis on kas element või ühend, mille elektrijuhtivust saab muuta, või
 - b) komponent, mis koosneb mitmest pooljuht-, isoleeriva ja juhtiva materjali kihist, mis on määratletud vastavalt etteantud muustrile ja mis on mõeldud täitma täpselt määratletud elektroonilisi või fotoonilisi funktsioone või mõlemat;
- 2) „kiip“ – elektrooniline seadis, mis koosneb mitmest funktsionaalsest elemendist ühel pooljuhtmaterjali liistakul, tavaliselt mälu-, loogika-, protsessor-, optoelektronika- ja analoogseadmete kujul;
- 3) „kvantkiip“ – seade, mis töötleb teavet üksikute kvantsüsteemide tasandil, kusjuures komponentide kiibile integreerimise tase varieerub sõltuvalt kasutatavast kvantplatvormist, sealhulgas kvantarvutuse, kommunikatsiooni, anduri või metroloogia platvormid;
- 4) „tehnoloogiasõlm“ – konkreetne pooljuhtide tootmisprotsess ja selle projekteerimismõisted;
- 5) „pooljuhtide tarneahel“ – pooljuhi tootmisega seotud süsteem, mis hõlmab tegevusi, organisatsioone, ettevõtjaid, tehnoloogiat, teavet, ressursse ja teenuseid, sealhulgas toorained ja töödeldud materjalid, näiteks gaasid, tootmisseadmed, projekteerimine, sealhulgas sellega seotud tarkvaraarendus, valmistamine, monteerimine, testimine ja pakendamine;

- 6) „pooljuhtide väärtusahel“ – pooljuhttootega seotud tegevuste kogum alates selle kontseptsioonist kuni lõppkasutuseni, sealhulgas toorained ja töödeldud materjalid, näiteks gaasid, tootmiseadmed, teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon, projekteerimine, sealhulgas sellega seotud tarkvaraarendus, valmistamine, testimine, monteerimine ja pakendamine kuni lõpptoodetesse sisestamise ja integreerimiseni, samuti olelusringi lõpu protsessid, nagu korduskasutamine, demonteerimine ja ringlussevõtt;
- 7) „katseliin“ – katseprojekt või -meede, mis on suunatud kõrgematele tehnoloogilise valmisoleku tasemetele (3.–8. tase), et arendada edasi toetavat taristut, mis on vajalik toote või süsteemi testimiseks, demonstreerimiseks, valideerimiseks ja kalibreerimiseks mudeli eelduste alusel;
- 8) „koordinaator“ – juriidiline isik, kes on liidus asutatud ning Euroopa kiibitaristu konsortsiumi liige ja kelle kõik selle konsortsiumi liikmed on määranud peamiseks kontaktpunktiks suhetes komisjoniga;
- 9) „väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad“ või „VKEd“ – väikesed või keskmise suurusega ettevõtjad, kes on määratletud komisjoni soovitus 2003/361/EÜ ⁽²⁹⁾ lisa artiklis 2;
- 10) „väike keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja“ – väike keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja, kes on määratletud määruse (EL) 2021/695 artikli 2 punktis 20;
- 11) „esimene omalaadne rajatis“ – uus või oluliselt ajakohastatud pooljuhtide tootmise rajatis või rajatis, kus toodetakse seadmeid või selliste seadmete põhikomponente, mida kasutatakse peamiselt pooljuhtide tootmiseks, mis pakub uuendusi seoses tootmisprotsessi või lõpptootega ning mida ei ole liidus veel olulisel määral olemas või mida ei ole kavas ehitada; kõnealused uuendused hõlmavad innovatsiooni, mis on seotud andmetöötlusvõimsuse või turvalisuse, ohutuse või töökindluse taseme, energia- ja keskkonnatõhususe parandamisega, uue tehnoloogiasõlme või substraadi materjali kasutamise või selliste tootmisprotsesside rakendamise, mis toovad kaasa tõhususe suurenemise, või ringlussevõetavuse suurenemise või tootmissisendite vähenemise;
- 12) „järgmise põlvkonna kiibid“ – kiibid, mis ületavad tehnika taset ning võimaldavad oluliselt parandada funktsionaalset tulemuslikkust, andmetöötlusvõimsust või energiatõhusust ning muud olulist energia- ja keskkonnavalast kasu;
- 13) „järgmise põlvkonna pooljuhtitehnoloogiad“ – pooljuhtitehnoloogiad, mis ületavad tehnika taset ning võimaldavad oluliselt parandada funktsionaalset tulemuslikkust, andmetöötlusvõimsust või energiatõhusust ning muud olulist energia- ja keskkonnavalast kasu;
- 14) „tipptasemel pooljuhtitehnoloogiad“ – kiibi- ja pooljuhtitehnoloogia innovatsiooni tase projektide elluviimise ajal;
- 15) „pooljuhtide tootmine“ – pooljuhtplaatide tootmise ja töötlemise mis tahes etapp, sealhulgas substraadi materjalid, ning alg- ja lõppfaas, mis on vajalik pooljuhttoodete lõplikuks valmistamiseks;
- 16) „algfaas (*front-end*)“ – kogu pooljuhtplaadi töötlemise protsess;
- 17) „lõppfaas (*back-end*)“ – pooljuhttoote pakendamine, montaaž ja katsetamine;
- 18) „pooljuhtide kasutajad“ – ettevõtjad, kes toodavad pooljuhte sisaldavaid tooteid;
- 19) „peamised turuosalised“ – liidu pooljuhtide tarneahela ettevõtjad, kelle usaldusväärne toimimine on pooljuhtide tarne jaoks esmatähtis;
- 20) „kriitilise tähtsusega sektor“ – mis tahes sektor, millele on osutatud IV lisas;
- 21) „kriisi korral oluline toode“ – pooljuhid, vahesaadused ning toorained ja töödeldud materjalid, mida kasutatakse kas elutähtsates sektorites otseselt või mida kasutatakse, et toota elutähtsates sektorites kasutatavaid seadmeid pooljuhtide või vahesaaduste tootmiseks ning mida mõjutab pooljuhtide kriis ja mis on olulised elutähtsa sektori oluliste funktsioonide tagamiseks;
- 22) „tootmisvõimekus“ – rajatise võimekus valmistada teatavat tüüpi tooteid;

⁽²⁹⁾ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

- 23) „tootmisvõimsus“ – rajatise maksimaalne võimalik toodang;
- 24) „ärisaladus“ – ärisaladus, nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2016/943 artikli 2 punktis 1.

II PEATÜKK

Euroopa kiibialgatus

Artikkel 3

Algatuse loomine

1. Algatus luuakse nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2020/2093⁽³⁰⁾ kindlaks määratud mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kestuse ajaks.
2. Algatust toetatakse määruste programmide „Euroopa horisont“ ja „Digitaalne Euroopa“ rahastusega, eelkõige programmi „Digitaalne Euroopa“ erieesmärgi 6 alt, vastavalt 1,725 miljardi euro ja 1,575 miljardi euro suuruse maksimaalse esialgse summaga. Seda rahastamist rakendatakse kooskõlas määrustega (EL) 2021/694 ja (EL) 2021/695.

Artikkel 4

Algatuse eesmärgid

1. Algatuse üldeesmärk on saavutada suures mahus tehnoloogilise suutlikkuse loomine ning toetada sellega seotud teadus- ja innovatsioonitegevust kogu liidu pooljuhtide väärtusahelas, et võimaldada sellise tipptasemel pooljuhitehnoloogia, järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogia ja järgmise põlvkonna kvantitehnoloogia arendamist ja kasutuselevõttu ning väljakujunenud tehnoloogia innovatsiooni, mis tugevdab liidu kõrgetasemel projekteerimise, süsteemide integreerimise ning kiipide tootmise võimekust, suurendades seeläbi liidu konkurentsivõimet. Samuti aitab see kaasa rohe- ja digipöördele, eelkõige vähendades elektrooniliste süsteemide kliimamõju, parandades järgmise põlvkonna kiipide kestlikkust ja tugevdades ringmajanduse protsesse, aidates kaasa kvaliteetsete töökohtade loomisele pooljuhiökosüsteemis ning käsitledes sisseprojekteeritud turbe põhimõtteid, mis kaitsevad küberohtude eest.
2. Algatusel on järgmised viis tegevuseesmärki:
 - a) tegevuseesmärk nr 1: integreeritud pooljuhitehnoloogiate jaoks kõrgetasemel projekteerimissuutlikkuse arendamine;
 - b) tegevuseesmärk nr 2: olemasolevate täiustatud katseliinide tõhustamine ja uute täiustatud katseliinide arendamine kogu liidus, et võimaldada tipptasemel ja järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiate arendamist ja kasutuselevõttu;
 - c) tegevuseesmärk nr 3: kõrgtehnoloogilise ja inseneritehnilise suutlikkuse arendamine, et kiirendada tipptasemel kvantkiipide ja nendega seotud pooljuhitehnoloogiate uuenduslikku arendamist;
 - d) tegevuseesmärk nr 4: kogu liidus pädevuskeskuste võrgustiku loomine, tõhustades olemasolevaid või luues uusi rajatisi;
 - e) tegevuseesmärk nr 5: ühiselt „kiibifondi“ tegevustena kirjeldatavate tegevuste elluviimine, et hõlbustada juurdepääsu laenuvahetusele ja omakapitalile, sealhulgas pakkudes selgeid juhiseid eelkõige pooljuhtide väärtusahelas tegutsevate idufirmade, kasvufirmade, VKEdes ja väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate jaoks InvestEU fondi searahastamisvahendi ja Euroopa Innovatsiooninõukogu kaudu.
3. Algatuse tegevuseesmärgid võivad hõlmata suutlikkuse suurendamise meetmeid ning sellega seotud teadus- ja innovatsioonitegevust. Kõiki suutlikkuse suurendamise meetmeid rahastatakse programmi „Digitaalne Euroopa“ kaudu ning asjaomast teadus- ja innovatsioonitegevust rahastatakse programmi „Euroopa horisont“ kaudu.

⁽³⁰⁾ Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11).

Artikkel 5

Algatuse sisu

Algatusega tehakse järgmist:

a) selle tegevuseesmärgi nr 1 all:

- i) luuakse virtuaalne projekteerimisplatvorm ja hoitakse seda töös; see platvorm on kättesaadav kogu liidus ning selle jaoks integreeritakse olemasolevad ja uued projekteerimisraajatised laiendatud raamatukogudega ja elektroonilise projekteerimise automatiseerimise (Electronic Design Automation, EDA) vahenditega;
- ii) suurendatakse projekteerimissuutlikkust, soodustades uuenduslikku arengut, näiteks seoses avatud lähtekoodiga protsessori arhitektuuride ja muude uuenduslike arhitektuuride, kiibikute, programmeeritavate kiipide, uut tüüpi mälude, protsessorite, kiirendite või väikese võimsusega kiipidega, mille loomisel lähtutakse sisseprojekteeritud turbe põhimõttest;
- iii) laiendatakse pooljuhiökosüsteemi, integreerides sellised vertikaalsed turusektorid nagu tervishoid, liikuvus, energeetika, telekommunikatsioon, julgeolek, kaitse ja kosmos, panustades liidu rohe-, digi- ja innovatsiooni-kavadesse;

b) selle tegevuseesmärgi nr 2 all:

- i) tugevdatakse järgmise põlvkonna kiipide tootmise tehnoloogiate ja tootmisseadmete alast võimekust teadus- ja innovatsioonitegevuse integreerimisega ning ettevalmistustega selleks, et arendada tulevase tehnoloogiasõlmi, näiteks tiptasemel tehnoloogiasõlmi, räni-isolaatori täieliku laengukandjatest tühendamise tehnoloogiat, uusi pooljuhtmaterjale ja heterogeensete süsteemide integreerimist ning täiustatud moodulite monteerimist ja pakendamist suure, keskmise ja väikese mahuga tootmiseks;
- ii) toetatakse laiaulatuslikku innovatsiooni, võimaldades juurdepääsu uutele või olemasolevatele katseliinidele katsetamise, testimise, protsessijuhtimise, lõplike seadmete töökindluse kontrollimise ning põhifunktsioone integreerivate uute projekteerimiskontseptsioonide valideerimise otstarbel;
- iii) toetatakse integreeritud tootmisraajatisi ja ELi avatud pooljuhitehaseid uutele katseliinidele eelisjuurdepääsu andmise kaudu, samuti tagatakse õiglastel tingimustel juurdepääsu uutele katseliinidele paljude liidu pooljuhiökosüsteemi kasutajate jaoks;

c) selle tegevuseesmärgi nr 3 all:

- i) töötatakse kvanttkiipide jaoks välja uuenduslikud projekteerimise andmekogud;
- ii) toetatakse uute või olemasolevate katseliinide, puhasruumide ja pooljuhitehaste väljatöötamist kvanttkiipide prototüüpide loomiseks ja nende tootmiseks kvantlülituste ja juhtelektroonika integreerimise otstarbel;
- iii) töötatakse välja rajatised katseliinidel toodetud täiustatud kvanttkiipide testimiseks ja valideerimiseks, eesmärgiga sulgeda kvanttkomponentide projekteerijate, tootjate ja kasutajate vaheline innovatsiooni tagasisideahel;

d) tegevuseesmärgi nr 4 all:

- i) suurendatakse suutlikkust ja pakutakse sidusrühmadele, sealhulgas lõppkasutajatest idufirmadele ja VKEdele mitmesuguseid eksperditeadmisi, hõlbustades juurdepääsu käesolevas artiklis osutatud suutlikkusele ja rajatistele ning nende tulemuslikku kasutamist;
- ii) tegeletakse teadmiste ja oskuste nappuse ja tööturu nõudlusele mittevastavusega, meelitades ligi, mobiliseerides ja säilitades uusi talente teadusuuringute, projekteerimise ja tootmise valdkonnas ning toetades pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks sobivat teadus-, tehnoloogia-, inseneeria- ja matemaatikaalast kvalifikatsiooni (doktorikraadi kaitsmise järgse tasemeni) omava tööjõu tekkimist, sealhulgas pakkudes üliõpilastele sobivaid koolitusvõimalusi, näiteks duaalõppe programme ja üliõpilaste suunamist, lisaks töötajate ümberõppele ja oskuste täiendamisele;

e) selle tegevuseesmärgi nr 5 all:

- i) parandatakse liidu eelarvest tehtavate kulutuste võimendavat mõju ja saavutatakse erasektori rahastamise ligimeelitamisel suurem mitmekordistav mõju;
- ii) toetatakse ettevõtteid, kellel on raskusi rahastamisele juurdepääsuga, ning tegeletakse vajadusega toetada majanduslikku toimepidevust terves liidus ja liikmesriikides;

- iii) kiirendatakse investeeringuid kiipide projekteerimise, pooljuhtide tootmise ja integreerimise tehnoloogiatesse ning parandatakse nende kättesaadavust, samuti võimendatakse nii avaliku kui ka erasektori rahastamist, suurendades samal ajal varustuskindlust ja pooljuhiökosüsteemi toimepidevust kogu pooljuhtide väärtusahelas.

Artikkel 6

Koostoime liidu programmidega

Algatust rakendatakse III lisa kohaselt koostoimes liidu programmidega. Komisjon tagab, et algatuse ja liidu programmide omavahelise täiendavuse võimendamine ei takista eesmärkide saavutamist.

Artikkel 7

Euroopa kiibitaristu konsortsium

1. Algatuse raames rahastatavate meetmete rakendamiseks võib käesoleva artikli kohaselt asutada Euroopa kiibitaristu konsortsiumi (ECIC) näol juriidilise isiku. Võib asutada rohkem kui ühe ECICi.
2. ECIC:
 - a) on juriidiline isik alates lõikes 5 osutatud komisjoni rakendusakti jõustumise kuupäevast;
 - b) omab igas asjaomases liikmesriigis kõige laialdasemat õigus- ja teovõimet, mis vastavalt selle riigi seadustele antakse juriidilistele isikutele, eelkõige õigust omandada, omada ja võõrandada vallasasju, kinnisasju ja intellektuaalomandit, sõlmida lepinguid ning olla kohtus menetlusosaliseks;
 - c) ainus põhikirjajärgne asukoht peab olema mõne liikmesriigi territooriumil;
 - d) asutajateks on vähemalt kolm liiget (asutajaliikmed), nimelt liikmesriigid või avalik-õiguslikud või eraõiguslikud juriidilised isikud vähemalt kolmest liikmesriigist või nende kombinatsioon, eesmärgiga kaasata laia esindatuse nimel osalejaid kogu liidust;
 - e) tagab, et pärast ECICi asutamist käsitleva lõikes 5 osutatud rakendusakti vastuvõtmist võivad teised liikmesriigid igal ajal ühineda liikmetena. Muud avalik-õiguslikud või eraõiguslikud juriidilised isikud võivad igal ajal liituda liikmetena ECICi põhikirjas sätestatud õiglastel ja mõistlikel tingimustel ning liikmesriigid, kes rahalist ega mitterahalist panust ei anna, võivad ECICiga ühineda hääleõiguseta vaatlejatena, ECICit sellest teavitades;
 - f) määrab koordinaatori.
3. Võimaliku ECICi koordinaator esitab kõigi asutajaliikmete nimel komisjonile kirjaliku taotluse. Kõnealune taotlus sisaldab järgmist:
 - a) taotlus komisjonile asutada ECIC, sealhulgas loetelu asutajaliikmetest, kes moodustavad konsortsiumi;
 - b) kirjeldus peamistest ülesannetest, tegevustest ja vajaminevatest ressurssidest, mis on vajalikud taotluses esitatud meetmete lõpuleviimiseks;
 - c) ECICi põhikirja kavand, mis sisaldab vähemalt järgmisi elemente:
 - i) tegevuse kestus ja tegevuse lõpetamise menetlus kooskõlas artikliga 10;
 - ii) vastutuskord vastavalt artiklile 8;
 - iii) ECICi põhikirjajärgne asukoht ja nimi;
 - iv) ECICi ülesannete ja tegevuste kohaldamisala;
 - v) liikmesus, sealhulgas liikmesuse muutmise tingimused ja kord;
 - vi) eelarve, sealhulgas liikmete rahaliste ja mitterahaliste panuste tegemise kord;

- vii) tulemuste omandiõigus;
 - viii) juhtimine, sealhulgas otsustusmenetlus ning konkreetne roll,
 - ix) kui see on asjakohane, siis hääleõigus;
- d) asukohaliikmesriigi deklaratsioon selle kohta, kas ta tunnustab ECICit alates selle asutamise hetkest rahvusvahelise organisatsioonina direktiivi 2006/112/EÜ artikli 143 lõike 1 punkti g ja artikli 151 lõike 1 punkti b tähenduses ning rahvusvahelise organisatsioonina direktiivi (EL) 2020/262 artikli 11 lõike 1 punkti b tähenduses, arvestades kõnealustes sätetes esitatud erandite piiranguid ja tingimusi, mis kehtestatakse ECICi liikmete vahel sõlmitava kokkuleppega;
- e) üksikasjalik kirjeldus selle kohta, kuidas ECICi võetud meetmed aitavad artiklis 4 sätestatud asjaomaste eesmärkide saavutamisele kaasa, sealhulgas ülevaade, mis käsitleb võimaliku avaliku sektori rahastuse eeldatavat mõju;
- f) avaldus selle kohta, et ECIC peab oma finantskohustuste täitmiseks järgima oma tegevuses häid eelarvepõhimõtteid.
4. Komisjon hindab taotlusi kõigi järgmiste kriteeriumide alusel:
- a) kavandatava ECICi asutajaliikmete asjakohane pädevus, oskusteave ja võimekus pooljuhtide valdkonnas;
 - b) asjakohane juhtimissuutlikkus, personal ja vahendid, mis on vajalikud selle põhikirjajärgse eesmärgi täitmiseks;
 - c) tegevuslikud ja õiguslikud vahendid liidu tasandil kehtestatud halduslike, lepinguliste ja finantsjuhtimisalaste õigusnormide kohaldamiseks;
 - d) asjakohane rahaline elujõulisus, mis vastab selliste liidu vahendite tasemele, mille haldamise ülesanne talle antakse, ning mida tõendavad asjakohasel juhul raamatupidamisdokumendid ja kontoväljavõtted;
 - e) ECICi liikmete panused, mis tehakse kättesaadavaks ECICile, ja sellega seotud kord;
 - f) ECICi avatus uutele liikmetele;
 - g) ECICi võime tagada liidu pooljuhtide väärtusahela, sealhulgas idufirmade ja VKEde vajaduste rahuldamine;
 - h) kavandatava meetme panus artiklis 4 sätestatud asjakohaste eesmärkide saavutamisse, eelkõige selle panus liidu pooljuhtide sektori pikaajalise konkurentsivõime tagamisse.
5. Komisjon võtab lõikes 4 sätestatud kriteeriumide alusel vastu rakendusakti, et tunnustada taotlejat ECICina või lükata taotlus tagasi. Komisjon teavitab sellest asutajaliikmeid. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 38 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
6. ECICi asutamist käsitlev rakendusakt avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.
7. Kõik ECICi põhikirja muudatused peavad järgima käesoleva määruse eesmärke ja aitama kaasa nende saavutamisele. ECIC teatab nendest muudatustest komisjonile kümne päeva jooksul pärast nende vastuvõtmist. Teade peab sisaldama järgmist:
- a) kavandatud või asjakohasel juhul vastuvõetud muudatuse tekst, sealhulgas kuupäev, mil muudatus jõustub; ja
 - b) ECICi põhikirja muudetud ja konsolideeritud versioon.

Komisjon võib 60 päeva jooksul pärast sellekohase teate kättesaamist esitada asjaomase muudatuse suhtes vastuväited põhjendades, miks muudatus ei vasta käesoleva määruse tingimustele.

Muudatus jõustub pärast teises lõigus osutatud ajavahemiku möödumist, pärast seda, kui komisjon on vastuväidete esitamisest loobunud või pärast seda, kui komisjon on esitatud vastuväited tagasi võtnud.

8. ECIC koostab iga-aastase tegevusaruande, mis sisaldab tema tegevuse tehnilist kirjeldust ja finantsselgitust. Iga-aastane tegevusaruanne sisaldab rahastatavate meetmete keskkonna- ja sotsiaalse mõju hinnangut ning see edastatakse komisjonile ja tehakse üldsusele kättesaadavaks. Komisjon võib anda soovitusi iga-aastases tegevusaruandes käsitletud teemade kohta. Komisjon saadab ECICide iga-aastased tegevusaruanded põhjendamatult viivitusega Euroopa Parlamendile ja Euroopa pooljuhtide nõukojale.

9. Kui liikmesriik leiab, et ECIC keeldub konsortsiumi uut liiget vastu võtmast, ilma et ta oleks sellist keeldumist põhikirjas täpsustatud õiglastel ja mõistlikel tingimustel piisavalt põhjendanud, võib asjaomane liikmesriik sellest teavitada kiipide ühisettevõtte ametiasutuste nõukogu. Kiipide ühisettevõtte ametiasutuste nõukogu soovitab ECICil vastavalt määruse (EL) 2021/2085 artikli 137 punktile f võtta vajaduse korral parandusmeetmeid, näiteks muuta põhikirja.

Artikkel 8

ECICi vastutus

1. ECIC vastutab oma võlgade eest.
2. Liikmete rahaline vastutus ECICi võlgade eest piirdub nende panusega ECICisse. Liikmed võivad ECICi põhikirjas täpsustada, et nad võtavad kindlaksmääratud vastutuse, mis on nende panusest suurem, või piiramatut vastutust.
3. Liit ei vastuta ECICi võlgade eest.

Artikkel 9

ECICi suhtes kohaldatav õigus ja kohtualluvus

1. ECICi loomise ja toimimise suhtes kohaldatakse:
 - a) liidu õigust, eelkõige käesolevat määrust;
 - b) selle liikmesriigi õigust, kus on ECICi põhikirjajärgne asukoht, küsimustes, mille suhtes ei kohaldata või kohaldatakse ainult osaliselt liidu õigust;
 - c) ECICi põhikirja ja selle rakendusnorme.
2. Ilma et see piiraks juhtumeid, mis kuuluvad aluslepingute kohaselt Euroopa Liidu Kohtu (Euroopa Kohtu) jurisdiktsiooni alla, määratakse ECICiga seoses liikmete vahel, liikmete ja ECICi vahel ning ECICi ja kolmandate isikute vahel tekkivate vaidluste lahendamiseks pädev kohus kindlaks vastavalt selle liikmesriigi õigusele, kus on ECICi põhikirjajärgne asukoht.

Artikkel 10

ECICi tegevuse lõpetamine

1. ECICi põhikirjas sätestatakse ECICi tegevuse lõpetamise menetlus, mis järgneb liikmete otsusele.
2. Kui ECIC ei suuda oma võlgu tasuda, kohaldatakse selle liikmesriigi maksejõuetusnorme, kus asub ECICi põhikirjajärgne asukoht.

*Artikkel 11***Pooljuhtide pädevuskeskuste Euroopa võrgustik**

1. Algatuse tegevuseesmärgi nr 4 saavutamiseks luuakse pooljuhtide ning süsteemide integreerimise ja projekteerimise pädevuskeskuste Euroopa võrgustik (edaspidi „võrgustik“). Võrgustik koosneb pädevuskeskustest, mille kiipide ühisettevõtte valib välja lõike 3 kohaselt.
2. Pädevuskeskused viivad liidu tööstuse, eelkõige VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate, samuti teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonide, ülikoolide ja avaliku sektori ning kogu pooljuhtide väärtusahela ulatuses muude asjaomaste sidusrühmade huvides ning nendega tihedat koostööd tehes ellu järgmisi tegevusi või osa neist:
 - a) algatuse tegevuseesmärgi nr 1 kohastele projekteerimisteenustele ja projekteerimisvahenditele ning tegevuseesmärgi nr 2 raames toetatavatele katseliinidele juurdepääsu võimaldamine;
 - b) teadlikkuse suurendamine ning sidusrühmadele vajaliku oskusteabe, eksperditeadmiste ja oskuste pakkumine, et aidata neil kiirendada uute pooljuhitehnoloogiate, pooljuhtide tootmise, seadmete, projekteerimisvõimaluste ja süsteemikontseptsioonide arendamist ning uute pooljuhitehnoloogiate integreerimist tänu taristu ja võrgustiku muude kättesaadavate vahendite tulemuslikule kasutamisele;
 - c) teadlikkuse suurendamine ning oskusteabe, eksperditeadmiste ja teenuste pakkumine või neile juurdepääsu tagamine, sealhulgas valmisolek süsteemi projekteerimiseks, uued ja olemasolevad katseliinid ning käesoleva algatusega toetatavate oskuste ja pädevuste arendamiseks vajalike meetmete toetamine;
 - d) liikmesriikide ja piirkondade vahel oskusteabe ja eksperditeadmiste edasiandmise hõlbustamine, soodustades oskuste, teadmiste ja heade tavade vahetamist ning innustades viima ellu ühisprogramme;
 - e) pooljuhitehnoloogiat ja nende rakendusvõimalusi käsitlevate erikoolitusmeetmete väljatöötamine ja haldamine, et toetada talendireservi arendamist oskuste omandamise ja ümberõppe abil ning et suurendada liidus asuvates koolides ja ülikoolides üliõpilaste arvu ja edendada hariduse kvaliteeti asjakohastes õppevaldkondades kuni doktoriõppe tasemeni, pöörates samal ajal erilist tähelepanu naiste osalemisele.
3. Liikmesriigid määravad pädevuskeskuse kandidaadid vastavalt oma riiklikele menetlustele, haldus- ja institutsioonilistele struktuuridele avatud ja konkurentsipõhise protsessi kaudu.

Kiipide ühisettevõtte tööprogrammis kehtestatakse pädevuskeskuste loomise kord, sealhulgas valikukriteeriumid, ning käesolevas artiklis osutatud ülesannete ja funktsioonide täitmisega seotud täiendavad üksikasjad.

Kiipide ühisettevõtte valib välja võrgustikku kuuluvad pädevuskeskused.

Liikmesriigid ja komisjon maksimeerivad koostöötava liidu algatuste, näiteks Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste raames loodud olemasolevate pädevuskeskustega.

4. Pädevuskeskustel on oma organisatoorse korralduse, koosseisu ja töömeetodite kehtestamisel üldine autonoomsus. Pädevuskeskuste organisatoorne korraldus, koosseis ja töömeetodid peavad järgima käesoleva määruse ja algatuse eesmärgid ning aitama kaasa nende saavutamisele.

*Artikkel 12***Rakendamine**

1. Algatuse tegevuseesmärgid nr 1–4 usaldatakse kiipide ühisettevõttele, ja neid rakendatakse kiipide ühisettevõtte tööprogrammis sätestatud meetmete kaudu.

2. Selleks et kajastada tehnoloogilisi muutusi ja turusuundumusi, antakse komisjonile õigus võtta kooskõlas artikliga 37 vastu delegeeritud õigusakte I lisa muutmiseks selles esitatud meetmete osas kooskõlas artiklis 4 sätestatud algatuse eesmärkidega.
3. Selleks et tagada algatuse tulemuslik rakendamine ja hindamine, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 37 vastu delegeeritud õigusakte II lisa muutmiseks seoses mõõdetavate näitajatega, mille abil jälgida rakendamist, ning anda algatuse edusammude kohta aru seoses artiklis 4 sätestatud eesmärkide saavutamisega.
4. Algatuse tulemusliku rakendamise, seire ja hindamise tagamiseks sisaldab kiipide ühisettevõtte iga-aastane tegevusaruanne teavet algatuse tegevuseesmärkidega nr 1–4 seotud küsimuste kohta, võttes aluseks II lisas esitatud mõõdetavad näitajad.
5. Komisjon teavitab korrapäraselt Euroopa pooljuhtide nõukoda algatuse tegevuseesmärgi nr 5 rakendamisel tehtud edusammudest.

III PEATÜKK

Varustuskindlus ja toimepidevus

Artikkel 13

Integreeritud tootmisrajatised

1. Integreeritud tootmisrajatised on esimesed omalaadsed rajatised, kus toodetakse pooljuhte ning kus asjakohasel juhul muu hulgas projekteeritakse või toodetakse seadmeid või selliste seadmete põhikomponente, mida kasutatakse peamiselt pooljuhtide tootmiseks liidus, mis võivad hõlmata tarneahela muid etappe ning mis aitavad kaasa liidus pooljuhiökosüsteemi varustuskindlusele, ning lisaks, kui see on asjakohane, võivad nad panustada pooljuhtide ülemaailmsetesse tarneahelatesse.
2. Integreeritud tootmisrajatis peab olema artikli 15 lõike 1 kohase taotluse esitamise hetkel esimene omalaadne rajatis.
3. Integreeritud tootmisrajatis peab vastama järgmistele nõuetele:
 - a) selle loomisel on selge positiivne mõju pooljuhtide väärtusahelale liidus koos positiivse ülekanduva mõjuga väljaspool asjaomast ettevõtjat või liikmesriiki keskpikas ja pikas perspektiivis, et tagada pooljuhiökosüsteemi varustuskindlus ja toimepidevus, sealhulgas idufirmade ja VKEde kasv ning aidata kaasa liidu rohe- ja digipöördele;
 - b) see kinnitab, et tema suhtes ei kohaldata ekstraterritoriaalselt kolmandate riikide avaliku teenindamise kohustusi viisil, mis võib kahjustada ettevõtja suutlikkust täita artikli 26 lõikes 1 sätestatud kohustusi, ning kohustub teavitama komisjoni sellise kohustuse tekkimisest;
 - c) see investeerib liidus jätkuvasse innovatsiooni, et saavutada konkreetseid edusamme pooljuhtitehnoloogias või valmistada ette järgmise põlvkonna tehnoloogiaid;
 - d) see toetab liidu talendivõrgustikku haridus- ja oskustepõhise koolituse arendamise ja kasutuselevõtu ning kvalifitseeritud ja oskustega tööjõu suurendamise kaudu.
4. Selleks et investeerida jätkuvasse innovatsiooni vastavalt käesoleva artikli lõike 3 punktile c, on integreeritud tootmisrajatisel eelisjuurdepääs artikli 5 punkti b kohaselt loodud katseliinidele. Selline eelisjuurdepääs ei välista ega takista teiste huvitatud ettevõtjate, eelkõige idufirmade ja VKEde tegelikku õiglastel tingimustel juurdepääsu katseliinidele.

Artikkel 14

ELi avatud pooljuhitehased

1. ELi avatud pooljuhitehased on liidu esimesed omalaadsed pooljuhtide tootmisrajatised, mis pakuvad sõltumatutele ettevõtjatele tootmisvõimsust ning mis seeläbi aitavad kaasa varustuskindlusele siseturul ja liidu pooljuhiökosüsteemi toimepidevusele ning lisaks võivad nad asjakohasel juhul suurendada ülemaailmse pooljuhtide tarneahela turvalisust.
2. ELi avatud pooljuhitehas peab olema artikli 15 lõike 1 kohase taotluse esitamise hetkel esimene omalaadne rajatis.
3. ELi avatud pooljuhitehas peab vastama järgmistele nõuetele:
 - a) selle loomisel on selge positiivne mõju pooljuhtide väärtusahelale liidus koos positiivse ülekanduva mõjuga väljaspool asjaomast ettevõtjat või liikmesriiki keskpikas ja pikas perspektiivis, et tagada pooljuhiökosüsteemi varustuskindlus ja toimepidevus, sealhulgas idufirmade ja VKEdes kasv ning aidata kaasa liidu rohe- ja digipöördele, võttes eelkõige arvesse seda, mil määral see pakub rajatisega mitteseotud ettevõtjatele piisava nõudluse korral tootmisvõimsust alg- või lõppfaasis või mõlemas;
 - b) see kinnitab, et tema suhtes ei kohaldata ekstraterritoriaalselt kolmandate riikide avaliku teenindamise kohustusi viisil, mis võib kahjustada ettevõtja suutlikkust täita artikli 26 lõikes 1 sätestatud kohustusi, ning kohustub teavitama komisjoni sellise kohustuse tekkimisest;
 - c) see investeerib liidus jätkuvasse innovatsiooni, et saavutada konkreetseid edusamme pooljuhitehnoloogias või valmistada ette järgmise põlvkonna tehnoloogiaid;
 - d) see toetab liidu talendivõrgustikku haridus- ja oskustepõhise koolituse arendamise ja kasutuselevõtu ning kvalifitseeritud ja oskustega tööjõu suurendamise kaudu.
4. Kui ELi avatud pooljuhitehas pakub tootmisvõimsust ettevõtjatele, kes ei ole rajatise käitajaga seotud, peab ta kehtestama ja säilitama projekteerimis- ja tootmisprotsesside piisava ja toimiva funktsioonipõhise lahususe, et tagada igas etapis saadud teabe kaitse.
5. Selleks et investeerida jätkuvasse innovatsiooni vastavalt käesoleva artikli lõike 3 punktile c, on ELi avatud pooljuhitehasel eelisjuurdepääs artikli 5 punkti b kohaselt loodud katseliinidele. Selline eelisjuurdepääs ei välista ega takista teiste huvitatud ettevõtjate, eelkõige idufirmade ja VKEdes tegelikkus õiglaster tingimustel juurdepääsu katseliinidele.

Artikkel 15

Integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehase staatuse saamise taotlus

1. Iga ettevõtja või ettevõtjate konsortsium võib esitada komisjonile taotluse, et saada projektile integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehase staatus.
2. Komisjon hindab Euroopa pooljuhtide nõukoja seisukohti arvesse võttes taotlust õiglase ja läbipaistva protsessi käigus, lähtudes järgmistest elementidest:
 - a) vastavus kas artikli 13 lõikes 2 või artikli 14 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele ning kohustus järgida kas artikli 13 lõiget 3 või artikli 14 lõiget 3;
 - b) äriplaani, milles hinnatakse projekti rahalist ja tehnilist elujõulisust, võttes arvesse kogu selle kestust, sealhulgas teave kavandatud avaliku sektori toetuse kohta;
 - c) taotleja tõendatud kogemus sarnaste rajatiste sisseseadmisel ja käitamisel;

- d) asjakohase lisadokumendi esitamine, mis tõendab selle liikmesriigi või nende liikmesriikide, kus taotleja kavatseb oma rajatise luua, valmisolekut toetada sellise rajatise loomist;
- e) selliste asjakohase tegevuspõhimõtete olemasolu, sealhulgas tehnilise kaitse ja rakendusmeetmete puhul, mille eesmärk on tagada avalikustamata teabe ja intellektuaalomandi õiguste kaitse eelkõige selleks, et vältida ärisaladuste loata avalikustamist või kujunemisjärgus tehnoloogiat käsitleva tundliku teabe leket.

Komisjon esitab suunised nõutava teabe ja selle asjakohase vormi kohta.

- 3. Komisjon menetleb taotlust, võtab vastu oma otsuse ning teavitab sellest taotlejat kuue kuu jooksul pärast täieliku taotluse kättesaamist. Kui komisjon leiab, et taotluses esitatud teave ei ole täielik, annab ta taotlejale võimaluse esitada põhjendamatut viivitusteta taotluse täiendamiseks vajalikku lisateavet. Komisjoni otsuses määratakse projekti eeldatava kestuse alusel kindlaks staatuse kestus.
- 4. Komisjon jälgib integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste loomisel ja käitamisel tehtud edusamme ning teavitab korrapäraselt Euroopa pooljuhtide nõukoda.
- 5. Rajatise käitaja võib taotleda, et komisjon vaataks staatuse kestuse läbi või muudaks oma rakenduskavasid seoses kas artikli 13 lõikes 3 või artikli 14 lõikes 3 sätestatud nõuetele vastavusega, kui ta peab sellist läbivaatamist ettenägematute väliste asjaolude tõttu nõuetekohaselt põhjendatuks. Sellise läbivaatamise alusel võib komisjon muuta käesoleva artikli lõike 3 kohaselt antud staatuse kestust või kiita heaks rakenduskavade muutmise.
- 6. Kui komisjon leiab, et rajatis ei vasta enam kas artikli 13 lõikes 3 või artikli 14 lõikes 3 sätestatud nõuetele, annab ta integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehase käitajale võimaluse esitada selgitusi ja teha ettepanekuid asjakohaste meetmete kohta.
- 7. Komisjon võib pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga tunnistada kehtetuks otsuse, millega tunnustati integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehase staatust, kui tunnustamine põhines ebaõiget teavet sisaldaval taotlusel või kui olenemata käesoleva artikli lõikes 5 sätestatud menetluse lõpuleviimisest ei vasta integreeritud tootmisrajatis või ELi avatud pooljuhitehas kas artikli 13 lõikes 3 või artikli 14 lõikes 3 sätestatud nõuetele. Enne sellise otsuse tegemist konsulteerib komisjon Euroopa pooljuhtide nõukojaga, olles eelnevalt esitanud kavandatava kehtetuks tunnistamise põhjused. Mis tahes otsus integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehase staatuse kehtetuks tunnistamise kohta peab olema nõuetekohaselt põhjendatud ja käitajal on õigus selle kohta kaebus esitada.
- 8. Rajatised, mille integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehase staatus on käesoleva artikli lõike 7 kohaselt kehtetuks tunnistatud, kaotavad kõik käesolevast määrusest tulenevad, selle staatuse tunnustamisega seotud õigused. Selliste rajatiste suhtes kohaldatakse siiski jätkuvalt artikli 26 lõikes 1 sätestatud kohustust ajavahemiku jooksul, mis on samaväärne algselt käesoleva artikli lõike 3 kohaselt antud staatuse jaoks ettenähtud ajavahemikuga, või kui staatus vaadati läbi, siis käesoleva artikli lõike 5 kohaselt muudetud kehtivusaja jooksul.

Artikkel 16

Avalik huvi ja avaliku sektori toetus

- 1. Integreeritud tootmisrajatise ja ELi avatud pooljuhitehaseid käsitatakse avalikes huvides olevate rajatistena, kuna need aitavad kaasa liidu pooljuhtide varustuskindlusele ja pooljuhiökosüsteemi toimepidevusele.
- 2. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, võivad liikmesriigid liidu pooljuhiökosüsteemi varustuskindluse ja toimepidevuse saavutamiseks kohaldada toetusmeetmeid ja näha ette haldustoetuse integreeritud tootmisrajatistele ja ELi avatud pooljuhitehastele kooskõlas artikliga 18.

*Artikkel 17***Projekteerimise tippkeskused**

1. Komisjon võib anda projekteerimise tippkeskuse märgise liidus asutatud projekteerimiskeskustele, mis oma teenuste pakkumise või projekteerimisostkuste ja -võimekuse arendamise, edendamise ja tugevdamise kaudu märkimisväärselt suurendavad liidu võimekust uuendusliku kiipide projekteerimise valdkonnas.
2. Komisjon võtab vastavalt artiklile 37 vastu delegeeritud õigusaktid, millega täiendatakse käesolevat määrust, kehtestades käesoleva artikli lõikes 1 osutatud märgise taotlemise korra ning selle andmise, seire ja tagasivõtmise nõuded ja tingimused.
3. Projekteerimise tippkeskusi käsitatakse avalikes huvides olevana, aidates seeläbi kaasa liidu pooljuhiökosüsteemi toimepidevusele. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, võivad liikmesriigid kohaldada projekteerimise tippkeskuste suhtes toetusmeetmeid, eelkõige juhul, kui sellised tippkeskused on VKEd.

*Artikkel 18***Loamenetluste kiirendamine**

1. Liikmesriigid tagavad, et integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste projekteerimise, ehitamise ja käitamisega seotud haldustaotlusi menetletakse tõhusalt, läbipaistvalt ja õigeaegselt. Selleks tagavad kõik asjaomased riigi ametiasutused, et neid taotlusi menetletakse nii kiiresti, kui see on õiguslikult võimalik, ning viisil, mis austab täielikult liikmesriikide materiaal- ja menetlusõiguse norme.
2. Kui selline staatus on liikmesriigi õiguses ette nähtud, omistatakse integreeritud tootmisrajatistele ja ELi avatud pooljuhitehastele riikliku tähtsuse poolest kõrgeim võimalik staatus ja neid käsitatakse sellistena ka loamenetlustes. Seda lõiget kohaldatakse üksnes juhul, kui selline riikliku tähtsuse poolest kõrgeim staatus on liikmesriigi õiguse kohaselt olemas ja sellega ei panda liikmesriikidele sellise staatuse kehtestamise kohustust.
3. Pooljuhtide varustuskindlust ja pooljuhiökosüsteemi toimepidevust võib käsitada üldiste huvide seisukohast eriti mõjuva põhjusena direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 ja artikli 16 lõike 1 punkti c tähenduses ning eriti tähtsana üldiste huvide seisukohast direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõike 7 tähenduses. Seepärast võib integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste projekteerimist, ehitamist ja käitamist pidada ülekaalukaks avalikuks huviks, tingimusel et täidetud on muud kõnealuste sätete tingimused. Käesolev lõige ei piira muude liidu keskkonnaalaste õigusaktide kohaldamist ega rakendamist.
4. Iga asjaomane liikmesriik võib iga integreeritud tootmisrajatise ja ELi avatud pooljuhitehase jaoks määrata asutuse, kes vastutab planeerimise, ehitamise ja käitamisega seotud haldustaotluste hõlbustamise ja koordineerimise eest.

Iga määratud asutus võib määrata koordinaatori, kes tegutseb integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehase ühtse kontaktpunktina.

Kui integreeritud tootmisrajatise või ELi avatud pooljuhitehase loomiseks on vaja teha otsuseid kahes või enamas liikmesriigis, võivad asjaomased määratud asutused võtta kõik vajalikud meetmed omavaheliseks tõhusaks ja tulemuslikuks koostööks ja koordineerimiseks.

IV PEATÜKK

Seire ja kriisile reageerimine

1. jagu

Seire

Artikkel 19

Liidu pooljuhtide sektori strateegiline kaardistamine

1. Komisjon viib koostöös Euroopa pooljuhtide nõukojaga ellu liidu pooljuhtide sektori strateegilise kaardistamise. Strateegilisel kaardistamisel analüüsitakse liidu tugevaid ja nõrku külgi ülemaailmses pooljuhtide sektoris ning tehakse kindlaks järgmised tegurid:

- a) pooljuhtide tarnetest sõltuvad põhitooted ja kriitilise tähtsusega taristud siseturul;
- b) peamised pooljuhte kasutavad tööstusharud liidus ning nende praegused ja eeldatavad vajadused ja sõltuvused, sealhulgas selliste varustuskindlust ohustavate võimalike riskide analüüs, mis on seotud ka ebapiisavate investeeringutega;
- c) liidu pooljuhtide tarneahela peamised segmendid, sealhulgas projekteerimine, projekteerimistarkvara, materjalid, tootmisseadmed, pooljuhtide tootmine ning lõppfaasi allhange;
- d) liidu pooljuhtide sektori tehnoloogilised omadused, sõltuvus kolmanda riigi tehnoloogiast ja tarnijatest ning kitsaskohad, sealhulgas juurdepääs sisenditele;
- e) pooljuhtide sektori praegused ja eeldatavad vajadused seoses oskustega ning tulemusliku juurdepääsuga kvalifitseeritud tööjõule;
- f) artiklites 25, 26 ja 27 osutatud kriisimeetmete võimalik mõju pooljuhtide sektorile, kui see on asjakohane.

2. Komisjon teavitab Euroopa pooljuhtide nõukoda korrapäraselt strateegilise kaardistamise koondtulemustest.

3. Komisjon koostab lõike 1 kohaselt tehtud strateegilise kaardistamise tulemuste põhjal ja pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist loetelu varajase hoiatamise indikaatoritest. Komisjon vaatab pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist varajase hoiatamise indikaatorite loetelu korrapäraselt läbi, tehes seda vähemalt iga kahe aasta järel.

4. Komisjon töötab pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist välja raamistiku ja metoodika pooljuhtide sektori strateegiliseks kaardistamiseks. Vajaduse korral ajakohastab komisjon raamistikku ja metoodikat.

5. Strateegiline kaardistamine põhineb muu hulgas avalikult ja kommertsalustel kättesaadavatel andmetel ning ettevõtjatel saadud asjakohasel mittekonfidentsiaalsel teabel, sarnaste analüüside tulemustel, sealhulgas tooraineid ja taastuvenergiat käsitlevate liidu õigusaktide kontekstis tehtud analüüside tulemustel ning artikli 40 lõike 1 kohaselt tehtud hindamistel. Kui sellest ei piisa käesoleva artikli lõike 1 kohase strateegilise kaardistamise väljatöötamiseks, võib komisjon pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist esitada vabatahtlikke teabenõudeid liidu pooljuhtide väärtusahelas osalejatele. Komisjon kasutab selliste teabenõuete jaoks artiklis 32 lõikes 4 osutatud standarditud ja turvalisi vahendeid teabe kogumiseks ja töötlemiseks.

6. Käesoleva artikli kohaselt saadud teabe käsitlemisel täidetakse artiklis 32 sätestatud konfidentsiaalsuskohustusi.

7. Komisjon võtab pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga vastu lõike 5 kohase teabe esitamise suunised. Vajaduse korral ajakohastab komisjon kõnealuseid suuniseid.

Artikkel 20

Seire ja ennetamine

1. Komisjon teostab Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerides pooljuhtide väärtusahela korrapärase seiret, et teha kindlaks tegurid, mis võivad häirida, ohustada või negatiivselt mõjutada pooljuhtide tarnimist või nendega kauplemist liidus. Käesoleva määruse kohaldamisel koosneb seire järgmistest tegevustest:

- a) artikli 19 kohaselt kindlaks määratud varajase hoiatamise indikaatorite seire;
- b) liikmesriikide teostatav seire artikli 21 kohaselt kindlaks määratud peamiste turuosaliste tegevuse tervikluse üle ning liikmesriikide aruandlus oluliste sündmuste kohta, mis võivad takistada selliste tegevuste korrapärase toimimist;
- c) pooljuhtide sektoris riskide vähendamise ja läbipaistvuse suurendamise parimate tavade kindlakstegemine.

Komisjon määrab pärast Euroopa pooljuhtide nõukojaga konsulteerimist kindlaks seire sageduse, lähtudes pooljuhtide sektori vajadustest.

Komisjon koordineerib pooljuhtide sektori seirega seotud tegevust, tuginedes artikli 19 kohaselt või muude allikate, näiteks rahvusvaheliste partnerite kaudu kogutud teabele.

2. Komisjon pöörab erilist tähelepanu VKEdele, et minimeerida teabe kogumisest tulenevat halduskoormust.

3. Komisjon kutsub peamisi turuosalisi, elutähtsates sektorites pooljuhtide kasutajate esinduslikku valimit, pooljuhtide väärtusahela esindusorganisatsioone ja muid asjaomaseid sidusrühmi esitama vabatahtlikkuse alusel teavet, et teostada seiret kooskõlas lõike 1 esimese lõigu punktiga a.

4. Lõike 1 esimese lõigu punkti b kohaldamisel võivad liikmesriigid taotleda peamistelt turuosalistelt vabatahtlikkuse alusel teavet, kui see on vajalik ja proportsionaalne.

5. Lõike 3 kohaldamisel koostavad riikide pädevad asutused kõigi nende territooriumil asutatud ja pooljuhtide tarneahelas tegutsevate ettevõtjate kontaktide loetelu ja haldavad seda. Kõnealune loetelu edastatakse komisjonile. Komisjon näeb koostalitlusvõime tagamiseks ette kontaktide loetelu standardvormi.

6. Kogu käesoleva artikli kohaselt saadud teavet käideldakse vastavalt artiklile 32.

7. Lõike 1 kohase tegevuse käigus kogutud teabe põhjal esitab komisjon Euroopa pooljuhtide nõukojale koondtulemuste kohta aruande korrapärase ajakohastuste vormis. Euroopa pooljuhtide nõukoda tuleb kokku, et hinnata seire tulemusi. Komisjon kutsub sellistele istungitele pooljuhtide sektori esindusorganisatsioonid. Asjakohasel juhul võib komisjon kutsuda kõnealustele istungitele peamisi turuosalisi, pooljuhtide kasutajaid elutähtsatest sektoritest, kolmandate partnerriikide ametiasutusi või esindusorganisatsioone ning akadeemiliste ringkondade ja kodanikuühiskonna eksperte.

*Artikkel 21***Peamised turuosalised**

Liikmesriigid teevad koostöös komisjoniga ning artikli 19 kohaselt kindlaks peamised turuosalised nende territooriumil asuvates pooljuhtide tarneahelates, võttes arvesse järgmisi elemente:

- a) muude selliste liidu ettevõtjate arv, kes sõltuvad turuosalise pakutavast teenusest või kaubast;
- b) peamise turuosalise turuosa selliste teenuste või kaupade turul liidus või kogu maailmas;
- c) turuosalise tähtsus teenuse või kauba pakkumise piisava taseme säilitamisel liidus, võttes arvesse alternatiivide olemasolu kõnealuse teenuse osutamiseks või kauba pakkumiseks;
- d) mõju, mida turuosalise osutatava teenuse või kauba pakkumise katkemine võib avaldada liidu pooljuhtide tarneahelale ja sellest sõltuvatele turgudele.

2. jagu

Hoiatused ja kriisietapi aktiveerimine*Artikkel 22***Hoiatused ja ennetusmeetmed**

1. Kui riigi pädev asutus saab teada pooljuhtide tarne tõsise häire ohust või tal on konkreetset ja usaldusväärset teavet mis tahes muu asjakohase riskiteguri või sündmuse ilmnemise kohta, teavitab ta sellest põhjendamatult viivitusega komisjoni.

2. Kui komisjon saab teada pooljuhtide tarne tõsise häire ohust või tal on konkreetset ja usaldusväärset teavet mis tahes muu asjakohase riskiteguri või sündmuse ilmnemise kohta, sealhulgas varajase hoiatamise indikaatorite põhjal, lõike 1 kohasest või rahvusvahelistelt partneritelt saadud hoiatusest tulenevalt, võtab ta põhjendamatult viivitusega järgmised ennetusmeetmed:

- a) kutsub kokku Euroopa pooljuhtide nõukoja erakorralise istungi, et koordineerida järgmisi toiminguid:
 - i) korraldada arutelu pooljuhtide tarnehäirete tõsiduse üle;
 - ii) arutada, kas artiklis 23 osutatud menetluse algatamine võib olla vajalik ja proportsionaalne;
 - iii) korraldada arutelu selle üle, kas on asjakohane, vajalik ja proportsionaalne, et liikmesriigid ostaksid ennetusmeetmena ühiselt pooljuhte, vahesaadusi või tooraineid (edaspidi „ühishange“);
 - iv) alustada dialoogi pooljuhtide väärtusahela sidusrühmadega, et teha kindlaks ennetusmeetmed, neid ette valmistada ja võimaluse korral koordineerida;
- b) alustab rahvusvahelisi kohustusi järgides liidu nimel konsultatsioone või koostööd asjaomaste kolmandate riikidega, et leida tarneahela häiretele koostööpõhised lahendused, mis võib vajadusel hõlmata asjaomaste rahvusvaheliste foorumite koordineerimist.
- c) palub riikide pädevatel asutustel hinnata peamiste turuosaliste valmisolekut.

3. Liikmesriigid viivad lõike 2 punkti a alapunktis iii osutatud arutelude järgse võimaliku ühishanke läbi kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL ⁽³¹⁾ artiklites 38 ja 39 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL ⁽³²⁾ artiklites 56 ja 57 sätestatud normidega.

Artikkel 23

Kriisietapi aktiveerimine

1. Pooljuhtide kriis loetakse tekkinuks, kui:

- a) esineb tõsiseid häireid pooljuhtide tarneahelas või tõsiseid takistusi liidus pooljuhtidega kauplemisel, mis põhjustavad pooljuhtide, vahetoodete või toor- või töödeldud materjalide märkimisväärset nappust, ning
- b) selline märkimisväärne nappus takistab elutähtsates sektorites kasutatavate oluliste toodete tarnimist, parandamist või hooldust sellises ulatuses, et sellega kaasneks kahjulik mõju elutähtsate sektorite toimimisele tulenevalt nende mõjust liidu ühiskonnale, majandusele ja julgeolekule.

2. Kui komisjon saab teada võimalikust pooljuhtide kriisist vastavalt artikli 22 lõikele 2, hindab ta, kas käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tingimused on täidetud. Hindamisel võetakse arvesse kriisietapi võimalikku positiivset ja negatiivset mõju ning tagajärgi liidu pooljuhtide tööstusele ja elutähtsatele sektoritele. Kui see hindamine annab konkreetseid ja usaldusväärseid tõendeid, võib komisjon pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga teha nõukogule ettepaneku kriisietapp aktiveerida.

3. Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega käivitada kriisietapi nõukogu rakendusaktiga. Kriisietapi kestus määratakse kindlaks rakendusaktis ja see ei ole pikem kui 12 kuud.

Komisjon annab Euroopa pooljuhtide nõukojale ja Euroopa Parlamendile korrapäraselt ja igal juhul vähemalt iga kolme kuu järel kriisi olukorra kohta aru.

4. Enne kriisietapi aktiveerimise kestuse lõppu hindab komisjon, kas kriisietappi on asjakohane pikendada. Kui selline hindamine annab konkreetseid ja usaldusväärseid tõendeid selle kohta, et kriisietapi aktiveerimise tingimused on endiselt täidetud, võib komisjon pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga teha nõukogule ettepaneku kriisietappi pikendada.

Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega pikendada kriisietappi nõukogu rakendusaktiga. Pikenduse kestus on piiratud ja see määratakse kindlaks nõukogu rakendusaktis.

Kui see on nõuetekohaselt põhjendatud, võib komisjon teha ühe või mitu korda ettepaneku kriisietapi pikendamiseks.

5. Kriisietapi käigus hindab komisjon pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga kriisietapi ennetähtaegse lõpetamise asjakohasust. Hinnangu tulemustest sõltuvalt võib komisjon teha nõukogule ettepaneku kriisietapp lõpetada.

Nõukogu võib kriisietapi lõpetada nõukogu rakendusaktiga.

6. Kriisietapi ajal kutsub komisjon liikmesriigi taotlusel või omal algatusel vajaduse korral kokku Euroopa pooljuhtide nõukoja erakorralised istungid.

⁽³¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

⁽³²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energia-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihanket ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

Liikmesriigid teevad komisjoniga tihedat koostööd, annavad õigeaegselt teada kõikidest Euroopa pooljuhtide nõukojas pooljuhtide tarneahela suhtes võetavatest riiklikest meetmetest ja koordineerivad neid.

7. Kui kriisietapi aktiveerimise perioodi kestus lõpeb või kui kriisietapp lõpetatakse ennetähtaegselt vastavalt käesoleva artikli lõikele 5, lõpetatakse viivitamata artiklite 25, 26 ja 27 kohaselt võetud meetmete kohaldamine.

8. Hiljemalt kuus kuud pärast kriisietapi kestuse lõppu ajakohastab komisjon artiklite 19 ja 20 kohast pooljuhtide väärtusahela kaardistamist ja seiret, võttes arvesse kriisist saadud kogemusi.

3. jagu

Reageerimine nappusele

Artikkel 24

Hädaabimeetmed

1. Kui kriisietapp aktiveeritakse vastavalt artiklile 23 ja kui see on asjakohane pooljuhtide kriisi lahendamiseks liidus, võib komisjon võtta selles sätestatud tingimustel artiklites 25, 26 ja 27 sätestatud meetmeid.

2. Komisjon kohaldab pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga artiklites 26 ja 27 sätestatud meetmeid üksnes nendele kriitilise tähtsusega sektoritele, mille toimimine on pooljuhtide kriisi tõttu häiritud või häirumisoos. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud meetmete kasutamine peab olema proportsionaalne ja piirduma sellega, mis on vajalik elutähtsaid sektoreid mõjutavate tõsiste häirete kõrvaldamiseks liidus, ning see peab olema liidu parimates huvides. Nende meetmete kasutamisel välditakse eelkõige VKEde ebaproportsionaalset halduskoormust.

3. Kui kriisietapp on vastavalt artiklile 23 aktiveeritud ja kui see on asjakohane pooljuhtide kriisi lahendamiseks liidus, võib Euroopa pooljuhtide nõukoda:

- a) hinnata asjakohaseid ja mõjusaid kiireloomulisi meetmeid ja anda nende kohta nõu;
- b) hinnata kaitsemeetmete võimaliku kehtestamise eeldatavat mõju liidu pooljuhtide sektorile, võttes arvesse seda, kas turuolukord vastab määruse (EL) 2015/479 kohasele esmatarbekaupade märkimisväärsele nappusele, ja esitada komisjonile arvamuse;

4. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu korrapäraselt kõigist lõike 1 kohaselt võetud meetmetest ja põhjendab oma otsust.

5. Komisjon võib pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga anda välja suunised kiireloomuliste meetmete rakendamise ja kasutamise kohta.

Artikkel 25

Teabe kogumine

1. Kui kriisietapp aktiveeritakse vastavalt artiklile 23, võib komisjon nõuda pooljuhtide tarneahelas tegutsevatest ettevõtjatelt teavet nende tootmisvõimekuse, tootmisvõimsuse ja jooksvate esmaste häirete kohta. Nõutav teave on piiratud sellega, mis on vajalik pooljuhtide kriisi olemuse hindamiseks või võimalike leevendamise- või kiireloomuliste meetmete kindlakstegemiseks ja hindamiseks liidu või riiklikul tasandil. Teabenõuded ei hõlma sellise teabe esitamist, mille avalikustamine on vastuolus liikmesriikide riikliku julgeoleku huvidega.

2. Enne teabenõude esitamist võib komisjon korraldada vabatahtliku konsulteerimise representatiivse arvu asjaomaste ettevõtjatega, et teha kindlaks sellise nõude asjakohane ja proportsionaalne sisu. Komisjon töötab teabenõude välja koostöös Euroopa pooljuhtide nõukojaga.

3. Komisjon kasutab teabenõude esitamiseks artiklis 32 ette nähtud turvalisi vahendeid ja käitleb saadud teavet vastavalt sellele artiklile. Selleks edastavad riikide pädevad asutused komisjonile artikli 20 lõike 5 kohaselt koostatud kontaktide loetelu.

Komisjon edastab teabenõude koopia viivitamata selle liikmesriigi pädevale asutusele, kelle territooriumil adressaadiks oleva ettevõtja tootmisüksus asub. Kui riigi pädev asutus seda nõuab, edastab komisjon asjaomaselt ettevõtjalt kooskõlas liidu õigusega saadud teabe.

4. Teabenõudes nimetatakse nõude õiguslik alus ja piirdatakse minimaalselt vajalikuga ning nõue peab olema andmete detailsuse ja mahu ning taotletud andmetele juurdepääsu sageduse mõttes proportsionaalne, võtma arvesse ettevõtja õiguspäraseid eesmärke ning andmete kättesaadavaks tegemiseks vajalikke kulusid ja jõupingutusi ning määrama kindlaks teabe esitamise tähtsust. Selles märgitakse ka artiklis 33 sätestatud karistused.

5. Nõutud teabe esitavad ettevõtjate või asjaomaste ettevõtjate ühenduste nimel ettevõtjate omanikud või nende esindajad, ning juriidiliste isikute ja iseseisva õigusvõimeta ühenduste puhul isikud, kes on seaduse või põhikirja järgi volitatud neid esindama.

6. Kui ettevõtja esitab vastuseks käesoleva artikli alusel esitatud nõudele ebaõiget, mittetäielikku või eksitavat teavet või jätab teabe ettenähtud tähtsust jooksul esitamata, määratakse talle trahv vastavalt artiklile 33, välja arvatud juhul, kui ettevõtja jätab nõutud teabe esitamata piisavalt põhjendatud alustel.

7. Kui liidus asutatud ettevõtja saab teabenõude oma pooljuhtidega seotud tegevuse kohta kolmandast riigist, teavitab ta sellest komisjoni õigeaegselt viisil, mis võimaldab komisjonil nõuda sellelt ettevõtjalt samalaadset teavet. Komisjon teavitab Euroopa pooljuhtide nõukoda sellisest kolmanda riigi taotlusest.

Artikkel 26

Prioriteetsed tellimused

1. Kui kriisietapp aktiveeritakse vastavalt artiklile 23, võib komisjon kohustada integreeritud tootmisrajatise ja ELi avatud pooljuhitehaseid võtma vastu ja prioriseerima kriisi korral olulisi tooteid (edaspidi „prioriteetne tellimus“). Selline kohustus on ülimuslik mis tahes era- või avalik-õigusliku kohustuse suhtes.

2. Lõikes 1 sätestatud kohustuse võib asjakohasel juhul kehtestada teistele pooljuhtide ettevõtjatele, kes on nõustunud sellise võimalusega avaliku sektori toetuse saamise kontekstis.

3. Kui liidus asutatud pooljuhtide ettevõtja suhtes kohaldatakse kolmanda riigi prioriteetse tellimuse meedet, teavitab ta sellest komisjoni. Kui see kohustus mõjutab märkimisväärselt teatavate elutähtsate sektorite toimimist, võib komisjon kohustada kõnealust ettevõtjat võtma vastu ja käsitlema prioriteetsena kriisi korral oluliste toodete tellimusi kooskõlas lõigete 5, 6 ja 7, kui see on vajalik ja proportsionaalne.

4. Prioriteetsed tellimused piirduvad tarnete saajatega, kes on pooljuhtide kasutajaid elutähtsatest sektoritest või ettevõtjad, kes teevad tarneid elutähtsatele sektoritele, mille tegevus on häiritud või mille puhul on olemas tegevuse häirete oht, ning kes, olles küll rakendanud asjakohaseid riskimaandamismeetmeid, ei suutnud ära hoida ja leevendada puudujääkide mõju. Komisjon võib toetusesaajalt nõuda selle kohta asjakohaste tõendite esitamist.

5. Komisjon kehtestab käesoleva artikli lõigetest 1, 2 ja 3 tulenevad kohustused oma otsusega viimase abinõuna. Komisjon teeb kõnealuse otsuse pärast konsulteerimist Euroopa pooljuhtide nõukojaga ja kooskõlas kõigi kohaldatavate liidu juriidiliste kohustustega, võttes arvesse juhtumi asjaolusid, sealhulgas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtet. Otsuses võetakse eelkõige arvesse asjaomase ettevõtja õiguspäraseid eesmärgi ning tootmisjärjekorra muutmiseks vajalikke kulusid, jõupingutusi ja tehnilisi kohandusi. Komisjon märgib oma otsuses prioriteetse tellimuse õigusliku aluse, määrab tähtsuse, mille juhtumil tellimus tuleb täita, ning asjakohasel juhul täpsustab toote ja koguse ning, kui see on asjakohane, märgib artiklis 33 sätestatud karistused sellise kohustuse täitmata jätmise eest. Prioriteetne tellimus esitatakse õiglase ja mõistliku hinnaga.

6. Enne prioriteetsete tellimuste esitamist vastavalt lõikele 1 annab komisjon eeldatavale prioriteetse tellimuse saajale võimaluse esitada oma seisukohad tellimuse teostatavuse ja üksikasjade kohta. Komisjon ei esita prioriteetset tellimust, kui:

- a) ettevõtja ei suuda täita prioriteetset tellimust ebapiisava tootmisvõimekuse või tootmisvõimsuse tõttu või tehnilistel põhjustel, isegi tellimuse eeliskohtlemise korral;
- b) tellimuse vastuvõtmine tooks kaasa ebamõistliku majandusliku koormuse ja tooks ettevõtjale kaasa erilised raskused, sealhulgas talitluspidevusega seotud märkimisväärse riski.

7. Kui ettevõtja peab prioriteetse tellimuse vastu võtma ja seda prioriteetsena käsitlema, ei vastuta ta selliste lepinguliste kohustuste rikkumise eest, mis on vajalikud prioriteetsete tellimuste täitmiseks. Vastutus välistatakse ainult sel määral, mil lepinguliste kohustuste rikkumine oli vajalik ettenähtud prioriteetsuse täitmiseks.

8. Komisjon võtab vastu rakendusakti, millega kehtestatakse prioriteetsete tellimuste toimumiseks vajalik praktiline ja tegevuskord. See rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 38 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 27

Ühisostmine

1. Kui kriisietapp aktiveeritakse vastavalt artiklile 23, võib komisjon kahe või enama liikmesriigi taotlusel tegutseda kõigi osaleda soovivate liikmesriikide (edaspidi „osalevad liikmesriigid“) nimel keskse hankijana nende kriisi korral oluliste toodete riigihangetes elutähtsate sektorite jaoks (edaspidi „ühisostmine“). Ühisostmises osalemine ei piira muid hankemenetlusi. Ühisostmistaoitluses esitatakse selle aluseks olevad põhjused ja seda kasutatakse üksnes kriisini viinud pooljuhtide tarneahela häirete lahendamiseks.

2. Komisjon hindab taotluse kasulikkust, vajalikkust ja proportsionaalsust, võttes arvesse Euroopa pooljuhtide nõukoja seisukohti. Kui komisjon otsustab jätta taotluse rahuldamata, teavitab ta sellest asjaomaseid liikmesriike ja Euroopa pooljuhtide nõukoda ning põhjendab oma keeldumist.

3. Komisjon koostab ettepaneku lepingu kohta, mille allkirjastavad osalevad liikmesriigid. Sellise lepinguga korraldatakse üksikasjalikult lõikes 1 osutatud ühisostmine, sealhulgas esitatakse põhjendused ühisostumehhanismi kasutamise ja sellega võetava vastutuse kohta, ning antakse komisjonile volitused osalevate liikmesriikide nimel tegutsemiseks.

4. Komisjon korraldab käesoleva määruse alusel hankeid kooskõlas normidega, mida kohaldatakse komisjoni enda hankemenetluste suhtes vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL, Euratom) 2018/1046⁽³⁾ (finantsmäärus). Komisjonil võib olla võimalus ja vastutus sõlmida kõikide osalevate liikmesriikide nimel ettevõtjate, sealhulgas kriisi korral oluliste toodete üksiktootjatega lepinguid, mis käsitlevad selliste toodete ostmist või selliste toodete tootmise või arendamise rahastamist, vastutasuks eelisõiguse eest tulemustele.
5. Kui kriisi korral oluliste toodete hankimine hõlmab rahastamist liidu eelarvest, võib ettevõtjatega sõlmitavates erilepingutes sätestada eritingimused.
6. Komisjon viib läbi hankemenetlused ja sõlmib ettevõtjatega osalevate liikmesriikide nimel lepingud. Komisjon kutsub osalevaid liikmesriike üles nimetama esindajad, kes osalevad hankemenetluste ettevalmistamisel. Ostetud toodete kasutuselevõtu, kasutamise või edasimüügi eest vastutavad osalevad liikmesriigid kooskõlas lõikes 3 osutatud lepinguga.
7. Käesoleva artikli kohane ühisostmine ei piira muude finantsmääruses sätestatud vahendite kohaldamist.

V PEATÜKK

Juhtimine

1. jagu

Euroopa pooljuhtide nõukoda

Artikkel 28

Euroopa pooljuhtide nõukoja loomine ja ülesanded

1. Luuakse Euroopa pooljuhtide nõukoda.
2. Euroopa pooljuhtide nõukoda annab komisjonile nõu, abi ja soovitusi vastavalt käesolevale määrusele, eelkõige:
 - a) annab algatuse kohta nõu kiipide ühissettevõtte ametiasutuste nõukogule;
 - b) annab komisjonile nõu integreeritud tootmisrajatiste ja ELi avatud pooljuhitehaste taotluste hindamisel;
 - c) vahetab komisjoniga arvamusi parimate viiside kohta, kuidas pooljuhtide sektoriga seoses tagada kooskõlas liidu ja liikmesriikide õigusaktidega intellektuaalomandi õiguste, konfidentsiaalse teabe ja ärisaladuste mõjus kaitse ja jõustamine, kaasates nõuetekohaselt sidusrühmad;
 - d) peab arutelusid ja teeb ettevalmistusi selliste konkreetsete sektorite ja tehnoloogiate kindlaksmääramiseks, millel on potentsiaalselt suur sotsiaalne või keskkonnavalne mõju või julgeolekualane tähtsus, ning mis sellest tulenevalt vajavad sertifitseerimist roheliste, usaldusväärsete ja ohutute toodetena;
 - e) tegeleb küsimustega, mis on seotud strateegilise kaardistamise, seire, hoiatamise ja ennetusmeetmete ning kriisidele reageerimisega;
 - f) annab nõu seoses artiklite 24–27 kohaste kriisietapi vahenditega;

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

g) annab nõu ja soovitusi käesoleva määruse järjepideva rakendamise kohta, hõlbustades liikmesriikidevahelist koostööd ja teabevahetust käesoleva määrusega seotud küsimustes.

3. Euroopa pooljuhtide nõukoda nõustab komisjoni pooljuhtidega seotud rahvusvahelise koostööga seotud küsimuses. Selleks võib ta arvesse võtta sidusrühmade, sealhulgas protsessori- ja pooljuhttehnoloogiate tööstusliidu seisukohti. Euroopa pooljuhtide nõukoda arutab korrapäraselt järgmisi küsimusi ja teavitab komisjoni arutelude tulemustest:

- a) kuidas tõhustada liidu ja kolmandate riikide vahelist koostööd üleilmses pooljuhtide väärtusahelas, võttes arvesse olemasolevaid rahvusvahelisi koostöölepinguid kolmandate riikidega;
- b) milliseid kolmandaid riike võiks pooljuhtidega seotud tõhustatud rahvusvahelise koostöö puhul prioriseerida, võttes arvesse järgmist:
 - i) vastastikune täiendavus ja omavaheline seotus pooljuhtide tarneahelas;
 - ii) mõju, mida avaldavad pooljuhtide tarnimisele kaubanduspoliitika, tariifid, ekspordipiirangud, kaubandustõkked ning mõju, mida avaldab liidu peamiste turuosaliste äritegevuse sulgemine, tegevuse üleviimine või omandamine kolmandates riikides asutatud üksuste poolt, lähtudes avalikult kättesaadavast teabest;
 - iii) võimalik panus varustuskindlusse, võttes arvesse nende pooljuhtide või vahesaaduste tootmiseks vajalike pooljuhtide, vahesaaduste ja toorainete tootmisvõimsust;
 - iv) kõnealuse kolmanda riigi ja liidu vahelised kehtivad koostöölepingud.

Käesolev lõige ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu aluslepingute kohaseid õigusi.

4. Euroopa pooljuhtide nõukoda tagab asjakohasel juhul koordineerimise, koostöö ja teabevahetuse liidu õiguse alusel loodud asjaomaste kriisile reageerimise ja kriisiks valmisoleku struktuuridega.

Artikkel 29

Euroopa pooljuhtide nõukoda struktuur

1. Euroopa pooljuhtide nõukoda koosneb kõikide liikmesriikide esindajatest. Euroopa pooljuhtide nõukoda eesistujaks on komisjoni esindaja.

2. Iga liikmesriik nimetab Euroopa pooljuhtide nõukotta kõrgetasemelise esindaja. Kui see on funktsiooni ja eksperditeadmiste osas asjakohane, võib liikmesriigil seoses Euroopa pooljuhtide nõukoda eri ülesannetega olla rohkem kui üks esindaja. Igal Euroopa pooljuhtide nõukoda liikmel on asendusliige. Üksnes liikmesriikidel on hääleõigus. Igal liikmesriigil on esindajate arvust olenemata ainult üks hääl.

3. Euroopa pooljuhtide nõukoda võtab oma esimesel istungil eesistuja ettepaneku alusel ja tema nõusolekul vastu oma töökorra.

4. Eesistuja võib konkreetsete küsimuste uurimiseks moodustada alalisi või ajutisi allrühmi.

Asjakohasel juhul kutsub eesistuja sellistesse allrühmadesse vaatlejatena nõu andma pooljuhtide väärtusahela esindusorganisatsioone, protsessori- ja pooljuhttehnoloogiate tööstusliitu, ametiühinguid ning pooljuhtide kasutajaid liidu tasandil.

Luuakse allrühm, kuhu kuuluvad liidu teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonid, et uurida strateegiliste tehnoloogiasuundade konkreetseid aspekte ja anda sellest aru Euroopa pooljuhtide nõukojale.

*Artikkel 30***Euroopa pooljuhtide nõukoja tegevus**

1. Euroopa pooljuhtide nõukoja korralised istungid toimuvad vähemalt kord aastas. Nõukoda võib pidada erakorralisi istungeid komisjoni või liikmesriigi taotlusel, nagu on osutatud artiklites 20 ja 23.
2. Euroopa pooljuhtide nõukoda peab eraldi istungeid artikli 28 lõike 2 punktis a osutatud ülesannete ning artikli 28 lõike 2 punktides b, d, e ja f osutatud ülesannete täitmiseks.
3. Pärast Euroopa pooljuhtide nõukoja liikmetega konsulteerimist kutsub eesistuja kokku koosolekud ja valmistab ette päevakorra vastavalt Euroopa pooljuhtide nõukoja käesolevast määrusest tulenevatele ülesannetele ja nõukoja töökorrale.

Komisjon pakub Euroopa pooljuhtide nõukojale artikli 28 kohaseks tegevuseks haldus- ja analüütilist tuge.

4. Asjakohasel juhul kaasab eesistuja pooljuhtide väärtusahela esindusorganisatsioone ja kutsub istungitel osalema asjaomase küsimusega seotud eksperditeadmistega eksperte, sealhulgas sidusrühmade organisatsioonidest, ning määrab vaatlejaid, sealhulgas liikmete soovitusel. Eesistuja võib hõlbustada teabevahetust Euroopa pooljuhtide nõukoja ning muude liidu organite, asutuste ja ekspertide ning nõuanderühmade vahel. Selleks kutsub eesistuja Euroopa Parlamendi esindaja alalise vaatlejana Euroopa pooljuhtide nõukotta, eelkõige istungitele, mis käsitlevad IV peatükki „Seire ja kriisile reageerimine“. Eesistuja tagab, et asjaomased teised liidu institutsioonid ja asutused osalevad vaatlejatena Euroopa pooljuhtide nõukoja istungitel, mis on seotud IV peatükiga „Seire ja kriisile reageerimine“.

Vaatlejatel ja ekspertidel ei ole hääleõigust ning nad ei osale Euroopa pooljuhtide nõukoja ja selle allrühmade arvamuste, soovitude või nõuannete koostamisel. Kui see on asjakohane, võib Euroopa pooljuhtide nõukoda kutsuda kõnealuseid vaatlejaid ja eksperte panustama teabe ja teadmistega.

5. Euroopa pooljuhtide nõukoda võtab vajalikud meetmed, et tagada konfidentsiaalse teabe turvaline käitlemine ja töötlemine kooskõlas artikliga 32.

*2. jagu***Riikide pädevad asutused***Artikkel 31***Riikide pädevate asutuste ja ühtsete kontaktpunktide määramine**

1. Iga liikmesriik määrab ühe või mitu riigi pädevat asutust, et tagada käesoleva määruse kohaldamine ja rakendamine riigi tasandil.
2. Kui liikmesriik määrab rohkem kui ühe riigi pädeva asutuse, määrab ta selgelt kindlaks asjaomaste asutuste vastavad kohustused ning tagab, et nad teevad tulemuslikult ja tõhusalt koostööd käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks, sealhulgas seoses lõikes 3 osutatud riigi ühtse kontaktpunkti määramise ja tegevusega.
3. Iga liikmesriik määrab ühe riigi ühtse kontaktpunkti, kes täidab sidepidamisfunktsiooni, et tagada piiriülene koostöö teiste liikmesriikide pädevate asutuste, komisjoni ja Euroopa pooljuhtide nõukojaga (edaspidi „ühtne kontaktpunkt“). Kui liikmesriik nimetab ainult ühe pädeva asutuse, siis on see pädev asutus ka ühtne kontaktpunkt.

4. Iga liikmesriik teavitab komisjoni riigi pädeva asutuse või rohkem kui ühe riigi pädeva asutuse määramisest ning riigi ühtsest kontaktpunktist, sealhulgas nende käesolevast määrusest tulenevatest täpsetest ülesannetest ja kohustustest, nende kontaktandmetest ja nende hilisematest muudatustest.

5. Liikmesriigid tagavad, et riikide pädevad asutused, sealhulgas määratud ühtne kontaktpunkt, kasutavad oma volitusi erapooletult, läbipaistvalt ja õigeaegselt ning et neile antakse volitused ja piisavad tehnilised, rahalised ja inimressursid käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmiseks.

6. Liikmesriigid tagavad, et asjakohasel juhul ning kooskõlas liidu ja liikmesriigi õigusega konsulteerivad riikide pädevad asutused teiste asjaomaste riigi ametiasutustega ja asjaomaste huvitatud isikutega ning teevad nendega koostööd.

Komisjon hõlbustab riikide pädevate asutuste vahelist kogemuste vahetamist.

VI PEATÜKK

Konfidentsiaalsus ja karistused

Artikkel 32

Konfidentsiaalse teabe käsitlemine

1. Käesoleva määruse rakendamise käigus saadud teavet kasutatakse üksnes käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil ning seda kaitstakse asjakohaste liidu ja liikmesriikide õigusaktidega.

2. Artiklite 15, 20 ja 25 ning artikli 26 lõike 3 kohaselt saadud teave on ametisaladus ning seda kaitstakse liidu institutsioonide suhtes kohaldatavate reeglite ja asjaomase liikmesriigi õigusega, sealhulgas kõnealuste reeglite rikkumise suhtes kohaldatavate sätete käivitamisega.

3. Komisjon ja liikmesriikide asutused, nende ametnikud, teenistujad ja muud nende asutuste järelevalve all töötavad isikud tagavad oma ülesannete ja tegevuse käigus saadud teabe ja andmete konfidentsiaalsuse viisil, mis kaitseb eelkõige intellektuaalomandiõigust ja tundlikku äriteavet või ärisaladusi. See kohustus kehtib kõigi liikmesriikide esindajate, vaatlejate, ekspertide ja muude osalejate suhtes, kes osalevad Euroopa pooljuhtide nõukoja istungitel vastavalt artiklile 28, ning pooljuhtide komitee liikmete suhtes vastavalt artikli 38 lõikele 1.

4. Komisjon näeb ette standarditud ja turvalised vahendid käesoleva määruse kohaselt saadud teabe kogumiseks, töötlemiseks ja säilitamiseks.

5. Komisjon ja liikmesriigid võivad vajaduse korral vahetada artiklite 20 ja 25 kohaselt saadud teavet nende kolmandate riikide pädevate asutustega, kellega nad on leppinud kokku kahe- või mitmepoolsetes konfidentsiaalsuskokkulepetes, mis tagavad konfidentsiaalsuse piisava taseme, kuid võivad seda teha üksnes koondkujul, vältides järelduste avalikustamist liikmesriigis tegutseva äriühingu konkreetse olukorra kohta. Enne kui komisjon või liikmesriigid hakkavad teavet vahetama, teavitavad nad Euroopa pooljuhtide nõukoda jagatavast teabest ja asjaomasest konfidentsiaalsuskokkulepest.

Kolmandate riikide pädevate asutustega teabe vahetamisel määrab komisjon liidus ühtse kontaktpunkti ja kasutab seda, et hõlbustada sellise teabe või selliste andmete konfidentsiaalset edastamist kooskõlas komisjoni asjakohaste menetlustega.

6. Komisjon võib võtta teabe kogumisel omandatud kogemuste alusel vajaduse korral vastu rakendusakte, et määrata kindlaks konfidentsiaalse teabe käsitlemise praktiline kord käesoleva määruse kohase teabevahetuse kontekstis. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 38 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 33***Trahvid ja sunniraha**

1. Kui komisjon peab seda vajalikuks ja proportsionaalseks, võib ta võtta vastu otsuse:
 - a) määrata trahve, kui ettevõtja annab vastuseks artikli 25 kohaselt esitatud nõudele tahtlikult või raske hooletuse tõttu ebaõiget, mittetäielikku või eksitavat teavet või ei esita teavet ettenähtud tähtaja jooksul;
 - b) määrata trahve, kui ettevõtja tahtlikult või raske hooletuse tõttu ei täida kohustust teavitada komisjoni kolmanda riigi kehtestatud kohustusest vastavalt artikli 25 lõikele 7 ja artikli 26 lõikele 3;
 - c) määrata sunniraha, kui ettevõtja tahtlikult või raske hooletuse tõttu ei täida kriisi korral oluliste toodete tootmise prioriteetsena käsitlemise kohustust vastavalt artiklile 26.

2. Enne käesoleva artikli lõike 1 kohase otsuse tegemist annab komisjon ettevõtjatele võimaluse olla ära kuulatud vastavalt artiklile 36. Ta võtab arvesse kõiki ettevõtja esitatud põhjendatud selgitusi, et teha kindlaks, kas trahve või sunniraha peetakse vajalikuks ja proportsionaalseks.

3. Lõike 1 punktis a osutatud juhtudel määratavad trahvid ei ületa 300 000 eurot.

Lõike 1 punktis b osutatud juhtudel määratavad trahvid ei ületa 150 000 eurot.

Kui asjaomane ettevõtja on VKE, ei ületa määratavad trahvid 50 000 eurot.

4. Lõike 1 punktis c osutatud juhul määratud sunniraha ei ületa 1,5 % jooksvast päevakäibest iga tööpäeva kohta, mil artiklis 26 sätestatud kohustust ei täideta, arvatuna alates prioriteetse tellimuse esitamise otsuses määratud kuupäevast.

Kui asjaomane ettevõtja on VKE, ei ületa määratud sunniraha 0,5 % jooksvast päevakäibest.

5. Komisjon võtab trahvi või sunniraha summa kindlaksmääramisel arvesse rikkumise olemust, raskusastet ja kestust, sealhulgas juhul, kui ei täideta artikli 26 kohast prioriteetset tellimust ja kui ettevõtja on prioriteetse tellimuse osaliselt täitnud, võttes nõuetekohaselt arvesse proportsionaalsuse ja asjakohasuse põhimõtteid.

6. Kui ettevõtja on täitnud nõuded, mille täitmiseks sunniraha määrati, täitnud, võib komisjon määrata sunniraha lõppsumma esialgses otsuses ettenähtud sunnirahast väiksemana.

7. Euroopa Kohtul on täielik pädevus vaadata läbi otsused, millega komisjon on määranud trahvid või sunniraha. Euroopa Kohus võib määratud trahvi või sunniraha tühistada, seda vähendada või suurendada.

*Artikkel 34***Karistuse määramise aegumistähtaeg**

1. Artiklil 33 põhinevatel komisjoni volitustel on järgmised aegumistähtajad:
 - a) kaks aastat juhul, kui on rikutud artikli 25 kohaseid teabenõudeid käsitlevaid sätteid;
 - b) kaks aastat juhul, kui on rikutud artikli 25 lõike 7 ja artikli 26 lõike 3 kohaseid teavitamiskohustust käsitlevaid sätteid;

- c) kolm aastat juhul, kui on rikutud sätteid, mis käsitlevad kohustust pidada esmatähtsaks kriisi korral oluliste toodete tootmist vastavalt artiklile 26.
2. Lõikes 1 osutatud aegumistähtjad hakkavad kulgema rikkumise toimepaneku päevast. Kestva või korduva rikkumise puhul hakkab aegumistähtja kulgema viimase rikkumise toimepaneku päevast.
3. Kõik meetmed, mida komisjon või liikmesriikide pädevad asutused võtavad käesoleva määruse järgimise tagamiseks, katkestavad aegumistähtja kulgemise.
4. Aegumistähtja katkeb kõigi poolte suhtes, keda peetakse rikkumises osalemise eest vastutavaks.
5. Kui aegumistähtja katkeb, hakatakse seda iga kord uuesti arvestama. Aegumistähtja möödub hiljemalt päeval, mil kahekordse aegumistähtjaga võrdne ajavahemik lõpeb, ilma et komisjon oleks määranud trahvi või sunniraha; Seda tähtaega pikendatakse aja võrra, mille jooksul aegumistähtja oli peatatud, sest komisjoni otsust menetleti Euroopa Kohtus.

Artikkel 35

Karistuste täitmisele pööramise suhtes kohaldatavad aegumistähtjad

1. Komisjoni õigusel nõuda artikli 33 alusel tehtud otsuste täitmist on kolme aasta pikkune aegumistähtja.
2. Aegumistähtaega hakatakse arvestama lõpliku otsuse tegemise päevast.
3. Trahvide ja sunniraha täitmisele pööramise aegumistähtja katkeb:
- a) kui teatatakse otsusest muuta trahvi või sunniraha algset summat või otsusest jätta sellise muutmise taotlus rahuldamata;
- b) kui komisjon või tema taotlusel tegutsev liikmesriik võtab meetmeid, mille eesmärk on pöörata trahv või sunniraha täitmisele.
4. Kui aegumistähtja katkeb, hakatakse seda uuesti arvestama.
5. Trahvide ja sunniraha täitmisele pööramise aegumistähtja peatub nii kauaks, kui:
- a) on lubatud maksetähtja alusel;
- b) peatatakse makse sissenõudmine vastavalt Euroopa Kohtu otsusele.

Artikkel 36

Õigus olla karistuse määramisel ära kuulatud

1. Enne artikli 33 kohase otsuse vastuvõtmist annab komisjon asjaomasele ettevõtjale võimaluse esitada oma seisukohad järgmistes küsimustes:
- a) komisjoni esialgsed järeldused, sealhulgas kõik komisjoni esitatud vastuväited, ning
- b) meetmed, mida komisjon võib kavatseda võtta punktis a osutatud esialgsete järelduste põhjal.
2. Asjaomased ettevõtjad võivad esitada komisjonile oma seisukohad lõike 1 punktis a osutatud komisjoni esialgsete järelduste kohta tähtja jooksul, mille komisjon on määranud oma esialgsetes järeldustes ja mis ei tohi olla lühem kui 14 päeva.

3. Komisjoni otsused võivad põhineda üksnes sellistel vastuväidetel, mille kohta asjaomastel ettevõtjatel on olnud võimalik esitada oma seisukoht.

4. Igas menetluses tagatakse täielikult asjaomaste ettevõtjate õigus kaitsele. Asjaomasel ettevõtjal on õigus tutvuda komisjoni toimikuga vastavalt avalikustamistingimustele, võttes arvesse ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi. Toimikule juurdepääsu õigus ei hõlma juurdepääsu konfidentsiaalsele teabele ega komisjoni või liikmesriikide asutuste sisekasutuseks mõeldud dokumentidele. Eelkõige ei kehti juurdepääsuõigus komisjoni ja liikmesriikide asutuste kirjavahetuse kohta. Käesolev lõige ei takista komisjonil avalikustada ja kasutada teavet, kui see on vajalik rikkumise tõendamiseks.

VII PEATÜKK

Volituste delegeerimine ja komiteemenetlus

Artikkel 37

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 12 lõigetes 2 ja 3 ning artikli 17 lõikes 2 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates 19. septembrist 2023.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 12 lõigetes 2 ja 3 ning artikli 17 lõikes 2 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 12 lõigete 2 või 3 või artikli 17 lõike 2 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 38

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee (edaspidi „pooljuhtide komitee“). Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes artikliga 5.

VIII PEATÜKK

Lõppsätted

Artikkel 39

Määruse (EL) 2021/694 muutmine

Määrust (EL) 2021/694 muudetakse järgmiselt:

- 1) artikli 3 lõiget 2 muudetakse järgmiselt:
 - a) sissejuhatav sõnastus asendatakse järgmisega:

„2. Programmil on kuus omavahel seotud erieesmärki:“
 - b) lisatakse järgmine punkt:

„f) erieesmärk nr 6 – „Pooljuhid““;
- 2) lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 8a

Erieesmärk nr 6 – „Pooljuhid“

Erieesmärgi nr 6 – „Pooljuhid“ puhul on liidu rahalisel panusel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1781 (*) artikli 4 lõike 2 punktides a–d sätestatud eesmärgid;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/1781, millega kehtestatakse meetmete raamistik Euroopa pooljuhiökosüsteemi tugevdamiseks ja muudetakse määrust (EL) 2021/694 (kiibimäärus) (ELT L 229, 18.9.2023, lk 1);

- 3) artikli 9 lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„1. Programmi rakendamise rahastamispakett ajavahemikul 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027 on 8 168 000 000 eurot jooksevhindades.

2. Lõikes 1 esitatud summa esialgne jaotus on järgmine:

 - a) 2 019 914 000 eurot erieesmärgiks nr 1 – „Kõrgjõudlusega andmetöötlus“;
 - b) 1 663 956 000 eurot erieesmärgiks nr 2 – „Tehisintellekt“;
 - c) 1 399 566 000 eurot erieesmärgiks nr 3 – „Küberturvalisus ja usaldus“;
 - d) 507 347 000 eurot erieesmärgiks nr 4 – „Kõrgtasemel digioskused“;
 - e) 1 002 217 000 eurot erieesmärgiks nr 5 – „Digivõimekuse juurutamine ja parim kasutamine ning koostalitlusvõime“;
 - f) 1 575 000 000 eurot erieesmärgiks nr 6 – „Pooljuhid“.“;
- 4) artikli 11 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Erieesmärkide nr 1, nr 2, nr 3 ja nr 6 raames käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kolmandate riikide ja organisatsioonidega tehtava koostöö suhtes kohaldatakse artiklit 12.“;
- 5) artikli 12 lõige 6 asendatakse järgmisega:

„6. Kui see on julgeolekukaalutlustel asjakohaselt põhjendatud, võib tööprogrammis sätestada ka, et assotsieerunud riikides asutatud õigussubjektidel ning liidus asutatud, ent kolmandatest riikidest kontrollitavatel õigussubjektidel võib olla õigus osaleda kõigis või teatavates erieesmärkide nr 1, nr 2 ja nr 6 meetmetes üksnes juhul, kui nad vastavad nõuetele, mida need õigussubjektid peavad täitma, et tagada liidu ja selle liikmesriikide oluliste julgeolekuhuvide kaitse ning salastatud dokumentides sisalduva teabe kaitse. Need nõuded sätestatakse tööprogrammis.“;

6) artiklisse 13 lisatakse lõige 3 järgmises sõnastuses:

„3. Erieesmärgi nr 6 koostoimet liidu muude programmidega on kirjeldatud määruse (EL) 2023/1781 artiklis 6 ja III lisas.“;

7) artiklit 14 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Programmi rakendatakse eelarve otsese täitmise kaudu vastavalt finantsmäärusele või eelarve kaudse täitmise kaudu, delegeerides teatavad rakendusülesanded finantsmääruse artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punktis c osutatud üksustele vastavalt käesoleva määruse artiklitele 4–8a. Üksused, kellele on delegeeritud programmi rakendamine, võivad käesolevas määruses sätestatud osalemise ja levitamise õigusnormidest kõrvale kalduda üksnes siis, kui selline kõrvalekaldumine on ette nähtud nende üksuste loomise või nendele üksustele eelarve täitmise alaste ülesannete delegeerimise õigusaktis või, kui tegemist on finantsmääruse artikli 62 lõike 1 esimese lõigu punkti c alapunktide ii, iii või v kohaste üksustega, kui selline kõrvalekaldumine on ette nähtud rahalist panust käsitlevas lepingus ja seda on vaja nende üksuste tegevusega seotud spetsiifiliste vajaduste või meetme olemuse tõttu.“;

b) lisatakse järgmine lõige:

„4. Kui määruse (EU) 2023/1781 artiklis 27 sätestatud tingimused on täidetud, kohaldatakse kõnealust artiklit.“;

8) artikli 17 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Rahastamiskõlblikud on üksnes meetmed, mis aitavad saavutada artiklites 3–8a sätestatud eesmäärke.“;

9) I lisasse lisatakse järgmine punkt:

„Erieesmärk nr 6 – „Pooljuhid“

Erieesmärgi nr 6 alla kuuluvad meetmed on esitatud määruse (EL) 2023/1781 I lisas.“;

10) II lisasse lisatakse järgmine punkt:

„Erieesmärk nr 6 – „Pooljuhid“

Mõõdetavad näitajad programmi rakendamise kontrollimiseks ja aruandlus erieesmärgi nr 6 saavutamise kohta on esitatud määruse (EL) 2023/1781 II lisas.“;

11) III lisasse lisatakse järgmine punkt:

„Erieesmärk nr 6 – „Pooljuhid“

Erieesmärgi nr 6 koostoime liidu programmidega on sätestatud määruse (EL) 2023/1781 III lisas.“

Artikkel 40

Hindamine ja läbivaatamine

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt 20. septembriks 2026 ning pärast seda iga nelja aasta järel aruande käesoleva määruse hindamise ja läbivaatamise kohta. Aruanded avalikustatakse.

2. Käesoleva määruse hindamise ja läbivaatamise eesmärgil esitavad Euroopa pooljuhtide nõukoda, liikmesriigid ja riikide pädevad asutused komisjonile tema taotluse korral teavet.

3. Hindamise ja läbivaatamise käigus võtab komisjon arvesse Euroopa pooljuhtide nõukoja, Euroopa Parlamendi, nõukogu ja muude asjaomaste asutuste ja allikate seisukohti ja tähelepanekuid.

*Artikkel 41***Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 13. september 2023

Euroopa Parlamendi nimel
president
R. METSOLA

Nõukogu nimel
eesistuja
J. M. ALBARES BUENO

I LISA

MEETMED

Algatuse tehniline kirjeldus: meetmete ulatus

Algatuse raames toetatavad esialgsed meetmed ja asjakohasel juhul neile järgnevad meetmed rakendatakse kooskõlas järgmise tehnilise kirjeldusega.

I osaIntegreeritud pooljuhitehnoloogiate projekteerimissuutlikkus

Algatusega suurendatakse integreeritud pooljuhitehnoloogiate ulatuslikku uuenduslikku projekteerimisvõimekust kogu liidus kättesaadava virtuaalse projekteerimisplatvormi kaudu. See virtuaalne projekteerimisplatvorm koosneb uutest uuenduslikest projekteerimisraamatistest, kus on laiendatud raamatukogud ja töövahendid ning millesse on integreeritud suur hulk olemasolevaid ja uusi tehnoloogiaid (sealhulgas kujunemisjärgus tehnoloogiad, nagu integreeritud fotoonika, kvanttehnoloogia ja tehisintellekt/neuromorfne tehnoloogia). Koos olemasolevate elektroonilise projekteerimise automatiseerimise vahenditega võimaldab see projekteerida uuenduslikke komponente ja uusi süsteemikontseptsioone ning demonstreerida põhifunktsioone, nagu uued lähenemisviisid suurele jõudlusele, vähesele energiatarbele, turvalisusele, uutele 3D- ja heterogeensetele süsteemiarhitektuuridele jne.

Virtuaalsel projekteerimisplatvormil tehakse tihedat koostööd eri majandussektoritest pärid tööstusharudega, kes neid tooteid kasutavad, ning viiakse kokku ühelt poolt projekteerimisettevõtjad, intellektuaalomandi ja töövahendite pakkujad ja teisalt teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonid, et pakkuda virtuaalseid prototüüplahendusi, mis põhinevad tehnoloogia ühisel arendamisel. Omavahel jagatakse riske ja arenduskulusid ning edendatakse uusi veebipõhiseid meetodeid projekteerimisvahendite juurdepääsuks, kasutades paindlikke kulumudeleid (eelkõige prototüüpide loomise puhul) ja ühiseid liidesstandardeid.

Virtuaalset projekteerimisplatvormi ajakohastatakse pidevalt uute projekteerimisvõimalustega, kui sellesse integreeritakse pidevalt üha rohkem vähesel energiatarbega protsessorite (sealhulgas avatud lähtekoodiga, näiteks RISC-V) tehnoloogiaid ja tehnilisi lahendusi. Lisaks võib virtuaalne projekteerimisplatvorm võimaldada selliste muude tehnoloogiate kavandamist nagu programmeeritavad kiibid, mis põhinevad programmeeritavatel ventiilimaatriksitel, uued 3D- ja heterogeense süsteemi arhitektuurid jne. Platvorm pakub oma teenuseid pilve kaudu, maksimeerides kõigi liikmesriikide olemasolevate ja uute projekteerimiskeskuste võrgustikuks ühendamise teel juurdepääsu ja avatust kogu kogukonna jaoks.

II osaKatseliinid uuendusliku tootmise ettevalmistamiseks, testimiseks ja valideerimiseks

Algatusega toetatakse tootmiseks, testimiseks ja valideerimiseks kasutatavaid katseliine, mis vähendavad laboris väljatootmise ja tootmise vahelist lõhet selliste kõrgetasemeliste pooljuhitehnoloogiate puhul nagu jõuelektroonika arhitektuurid ja materjalid, mis edendavad kestlikku ja taastuvenergiat, energia salvestamist, nutitootmist kooskõlas rangeimate keskkonnanormidega, automatiseerimist ning elektromobiilsust, vähendavad energiatarbimist, suurendavad küberturvalisust, funktsionaalset ohutust ja arvutusvõimsust või integreerivad läbimurdelisi tehnoloogiaid, nagu neuromorfed ja sisseehitatud tehisintellekti kiibid, integreeritud fotoonika, grafeen ja muud 2D-materjalidel põhinevad tehnoloogiad, integreerivad elektroonikat ja mikrovedelikundust heterogeensetesse süsteemidesse, samuti tehnoloogilised lahendused elektrooniliste komponentide ja süsteemide kestlikkuse ja ringluspõhisuse parandamiseks. Sihtvaldkonnad hõlmavad järgmist.

- a) Katseliinid, mis võimaldavad avatud ja kättesaadaval viisil katsetada, testida ja valideerida, sealhulgas protsessi projekteerimise komplektide kaudu, intellektuaalomandiplokkide, virtuaalsete prototüüpide, uute tehniliste lahenduste ja uudsete integreeritud heterogeensete süsteemide toimimist.

Virtuaalne projekteerimisplatvorm võimaldab katseliinidel varajaste protsessi projekteerimise komplektide abil testida ja valideerida uute intellektuaalomandiplokkide ja uute süsteemikontseptsioonide kasutamist projekteerimises, tänu millele saab kohe tagasisidet mudelite täiustamiseks ja parandamiseks enne tootmisele üleminekut. Algatusega laiendatakse koostöös projekteerimistaristuga algusest peale mitut olemasolevat katseliini, et võimaldada juurdepääsu projekteerimisprojektidele ja (virtuaalsetele) prototüüpide valmistamise projektidele.

- b) Uued katseliinid pooljuhitehnoloogiatele, nagu räni-isolaatori täielik tühjendamine laengukandjatest, mille väiksus on kuni 10–7 nm, kõrgetasemelised ringpaisuga transistorid ja tippasemel tehnoloogiasõlmed (nt alla 2 nm), mida täiendavad katseliinid 3D heterogeensete süsteemide integreerimiseks ja täiustatud pakendamiseks. Katseliinides integreeritakse uusimad teadus- ja innovatsioonitegevused ning nende tulemused.

Katseliinid hõlmavad spetsiaalset projekteerimistaristut, mis koosneb näiteks projekteerimismudelitest, millega simuleeritakse lülituste ja süsteemikiipide projekteerimiseks kasutatavate projekteerimisvahendite tootmisprotsessi. See projekteerimistaristu luuakse ja katseliinid virtualiseeritakse kasutajasõbralikult nii, et need saavad virtuaalse projekteerimis-

rimisplatvormi kaudu kogu Euroopas vahetult juurdepääsetavaks. Selline ühenduslüli võimaldab projekteerimiskogukonnal testida ja valideerida tehnoloogilisi lahendusi enne, kui need muutuvad kaubanduslikult kättesaadavaks. Sellega tagatakse, et uute kiipide ja süsteemide projekteerimisel kasutatakse täiel määral ära uute tehnoloogiate potentsiaal ja saavutatakse tippasemel innovatsioon.

Need katseliinid üheskoos edendavad liidu intellektuaalomandit, oskusi ja innovatsiooni pooljuhtide tootmise tehnoloogia valdkonnas ning tugevdavad ja laiendavad liidu positsiooni tippasemel pooljuhtide tehnoloogiamoodulite, näiteks litograafia ja pooljuhtplaatide tehnoloogiate uute tootmisseadmete ja materjalide vallas.

Korraldatakse tihe kooskõlastamine ja koostöö tööstusega, et suunata seda võimsuse suurendamist ja tagada valitud kvalifitseeritud katseliinide ülioluline kaasamine algusest peale, mis hõlmab näiteks täiustatud pakendamist, 3D heterogeenset integratsioonitehnoloogiat ja olulisi lisafunktsioone, nagu ränifotoonika, jõuelektroonika, sensortehnoloogia, ränigrafeen ja kvantitehnoloogiad jne. Selline võimas laialdane kogu liitu hõlmava katseliinitaristu, mis on tihedalt seotud projekteerimist võimaldava taristuga, on äärmiselt oluline, et suurendada liidu teadmisi, suutlikkust ja võimekust kaotada innovatsioonilõhe avalikest vahenditest rahastatavate teadusuuringute ja kaubanduslikult rahastatava tootmise vahel ning suurendada liidu kümnendi lõpuks nii nõudlust kui ka tootmist.

III osaKõrgtehnoloogilise ja insenertehnilise suutlikkuse arendamine kvantkiipide jaoks

Algatuses käsitletakse teadustegevuse põhjal mitteklassikalisi põhimõtteid kasutavate andmetöötluskomponentide, eelkõige kvantefekti kasutavate kiipide (st kvantkiibid) järgmise põlvkonna spetsiifilisi vajadusi. Sihtvaldkonnad hõlmavad järgmist.

- a) Kvantkiipide uuenduslikud projekteerimise andmekogud, mis tuginevad pooljuhtidel ja fotoonikal põhinevate kvantbitiplatvormide tootmiseks kasutatavatele klassikalises pooljuhitööstuses väljakujunenud protsesside projekteerimis- ja tootmisprotsessidele; neid täiendab uuenduslike ja tippasemel projekteerimise andmekogude ning tootmisprotsesside arendamine alternatiivsete kvantbitiplatvormide jaoks, mis ei sobi kokku pooljuhtidega.
- b) Katseliinid kvantlülituste ja kontrollelektronika integreerimiseks, et ehitada kvantkiipe, tuginedes käimasolevatele teadusuuringutele ja kasutades nende saavutusi; ning juurdepääsu võimaldamiseks spetsiaalsetele puhasruumidele ja pooljuhitehastele, et luua prototüüpe ja toota, vähendades väikeste kvantkomponendikoguste arendamise ja tootmise alustamise tõkkeid ning kiirendades innovatsioonitsükleid.
- c) Rajatised täiustatud kvantkomponentide testimiseks ja valideerimiseks, sealhulgas katseliinidel toodetud komponentide testimiseks ja valideerimiseks, tänu millele suletakse innovatsiooni tagasisideahel kvantkomponentide projekteerijate, tootjate ja kasutajate vahel.

IV osaPädevuskeskuste võrgustik ja oskuste arendamine

Algatusega toetatakse järgmist.

- a) Pädevuskeskuste võrgustiku loomine igas liikmesriigis, et edendada nende tehnoloogiate kasutamist, kusjuures need toimivad vahelülidena virtuaalse projekteerimisplatvormi ja katseliinide vahel, hõlbustades nende tulemuslikku kasutamist ning pakkudes sidusrühmadele, sealhulgas lõppkasutajatest VKEdele, eksperditeadmisi ja oskusi. Pädevuskeskused pakuvad tööstusele uuenduslikke teenuseid, pöörates erilist tähelepanu VKEdele, akadeemilistele ringkondadele ja avaliku sektori asutustele, pakkudes väga mitmesugustele kasutajatele kohandatud lahendusi, mis soodustavad projekteerimise ja kõrgtehnoloogia laialdasemat kasutuselevõttu liidus. Samuti aitavad need liidus suurendada kõrgelt kvalifitseeritud tööjõudu.
- b) Oskuste valdkonnas korraldatakse kohalikul, piirkondlikul või kogu liitu hõlmaval tasandil konkreetseid projekteerimisvahendite ja pooljuhitehnoloogiate alaseid koolitustegevusi. Toetatakse stipendiume kõrghariduse omandamiseks. Need meetmed täiendavad oskuste pakti kohaseid tööstussektori kohustusi, suurendades koostöös akadeemiliste ringkondadega praktika- ja töökohapõhise õppe kohtade arvu. Tähelepanu pööratakse ka teistest sektoritest ülevõttevate töötajate ümber- ja täiendusõppe programmidele.

V osaKiibifondi tegevus, mis võimaldab idufirmadele, kasvufirmadele, VKEdele ja teistele pooljuhtide väärtusahelas tegutsevatele ettevõtjatele juurdepääsu kapitalile

Algatusega toetatakse eduka pooljuhi-ja kvantitehnoloogia innovatsiooni ökosüsteemi loomist, toetades idufirmade, kasvufirmade ja VKEde laialdast juurdepääsu riskikapitalile, et nad saaksid oma äritegevust suurendada ning oma turuosa jätkusuutlikul viisil laiendada.

II LISA

**MÕÕDETAVALD NÄITAJAD ALGATUSE RAKENDAMISE KONTROLLIMISEKS JA ARUANDLUS
SELLE EESMÄRKIDE SAAVUTAMISE KOHTA**

1. Algatusega toetatavates meetmetes osalevate juriidiliste isikute arv (jaotatuna suuruse, liigi ja asukohariigi järgi).

Seoses algatuse tegevuseesmärgiga nr 1:

2. Algatuse raames välja töötatud või integreeritud projekteerimisvahendite arv.

Seoses algatuse tegevuseesmärgiga nr 2:

3. Algatuse raames projekteerimissuutlikkuse ja katseliinidesse erasektori poolt kaasinvesteeritud kogusumma.

Seoses algatuse tegevuseesmärgiga nr 3:

4. Nende pooljuhtide kasutajate või kasutajakogukondade arv, kes taotlevad algatuse raames juurdepääsu projekteerimissuutlikkusele ja katseliinidele, ning nende pooljuhtide kasutajate või kasutajakogukondade arv, kes juurdepääsu saavad.

Seoses algatuse tegevuseesmärgiga nr 4:

5. Nende ettevõtjate arv, kes on kasutanud algatusega toetatud riiklike pädevuskeskuste teenuseid.
6. Nende isikute arv, kes on edukalt lõpetanud algatuse toetatavad koolitusprogrammid, et omandada kõrgetasemelisi oskusi ja haridust pooljuhitehnoloogia ja kvantitehnoloogia valdkonnas.
7. Algatusega seotud aktiivsete pädevuskeskuste arv liidus.

Seoses algatuse tegevuseesmärgiga nr 5:

8. Selliste idufirmade, kasvufirmade ja VKEde arv, mis on saanud riskikapitali kiibifondi meetmetest, ning tehtud kapitaliinvesteeringute kogusumma.
9. Liidus tegutsevate äriühingute investeeringute summa, sealhulgas väärtusahela segmentide kaupa, kus nad tegutsevad.

III LISA

KOOSTOIME LIIDU PROGRAMMIDEGA

1. Algatuse koostoime programmi „Digitaalne Euroopa“ erieesmärkidega nr 1–5 tagab järgmise:
 - a) algatuse sihipärane temaatiline rõhuasetus pooljuhi- ja kvanttehnoloogiatele on täiendav;
 - b) programmi „Digitaalne Euroopa“ erieesmärkidega nr 1–5 toetatakse digivõimekuse suurendamist kõrghariduses, digitehnoloogias, sealhulgas kõrgjõudlusega andmetöötlus, tehisintellekt ja küberturvalisus ning kõrghariduses digioskused;
 - c) algatusega investeeritakse suutlikkuse suurendamisse, et tugevdada tippasemel pooljuhitehnoloogiate, järgmise põlvkonna pooljuhitehnoloogiate ja tippasemel kvanttehnoloogiate projekteerimise, tootmise ja süsteemide integreerimise kõrghariduslikest võimekust eesmärgiga arendada uuenduslikke ettevõtteid, tugevdada liidu pooljuhtide tarne- ja väärtusahelaid, teenindada peamisi tööstussektoreid ja luua uusi turge.
2. Koostoime programmiga „Euroopa horisont“ tagab järgmise:
 - a) kuigi algatuse ja programmi „Euroopa horisont“ teemavaldkonnad kattuvad, on toetatavate meetmete liigid, nende oodatavad väljundid ja sekkumispõhimõtted erinevad ning üksteist täiendavad;
 - b) programmi „Euroopa horisont“ raames toetatakse laialdaselt teadusuuringuid, tehnoloogia arendamist, tutvustamist, katsetamist, kontseptsiooni tõendamist, testimist ja prototüüpide valmistamist, kaasa arvatud uuenduslike digitehnoloogiate kommersialiseerimise- ja kasutuse eelne juurutamine, kasutades selleks:
 - i) teemavaldkonna „Digivaldkond, tööstus ja kosmos“ samba „Üleilmsed probleemid ja Euroopa tööstuse konkurentsivõime“ eraldi eelarvet, et arendada progressi võimaldavaid tehnoloogiaid (tehisintellekt ja robotika, järgmise põlvkonna internet, kõrgjõudlusega andmetöötlus ja suurandmed, olulised digitehnoloogiad (sh mikroelektronika), mis ühendavad digi- ja muud tehnoloogiad);
 - ii) teadustaristu toetamist samba „Tippasemel teadus“ raames;
 - iii) digitaalsete aspektide integreerimist samba „Üleilmsed probleemid“ alla kuuluvate valdkondade puhul (tervishoid, julgeolek, energeetika ja liikuvus, kliima jne) ning
 - iv) toetust läbimurdelise innovatsiooni levitamise samba „Innovaatiline Euroopa“ raames (neist paljud ühendavad digi- ja muid tehnoloogiad);
 - c) algatus keskendub üksnes pooljuhi- ja kvanttehnoloogiate ulatusliku suutlikkuse loomisele kogu liidus. Sellega investeeritakse järgmistesse valdkondadesse:
 - i) innovatsiooni edendamine, toetades kahte omavahel tihedalt seotud tehnoloogilist suutlikkust, mis võimaldavad projekteerida uudseid süsteemikontseptsioone ning neid katseliinidel testida ja valideerida;
 - ii) sihipärase toetuse pakkumine, et suurendada koolitusvõimekust ning parandada kõrghariduslike rakenduslike digipädevusi ja -oskusi eesmärgiga toetada tehnoloogiaid arendavat ja lõppkasutajatööstust pooljuhtide arendamisel ja kasutuselevõtul; ning
 - iii) riiklike pädevuskeskuste võrgustik, mis hõlbustab juurdepääsu lõppkasutajate kogukondadele ja tööstusharudele ning pakub neile eksperditeadmisi ja innovatsiooniteenuseid, et töötada välja uusi tooteid ja rakendusi ning tegeleda turutõrgetega;
 - d) algatuse tehnoloogiline suutlikkus tehakse teadus- ja innovatsioonikogukonnale kättesaadavaks, sealhulgas programmi „Euroopa horisont“ kaudu toetatavate tegevuste jaoks;
 - e) kui uuenduste digitehnoloogiate arendamine programmide „Euroopa horisont“ raames edeneb, võetakse need tehnoloogiad võimaluse korral järk-järgult kasutusele ja need juurutatakse algatuse raames;
 - f) määruse (EL) 2021/695 oskuste ja pädevuste õppekavade väljatöötamise Euroopa horisondi programme, kaasa arvatud need, mida pakutakse Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi teadus- ja innovatsioonikogukondade ühistegevuskustes, täiendatakse algatusega toetatava suutlikkuse suurendamisega pooljuhi- ja kvanttehnoloogiaalaste kõrghariduslike rakenduslike digioskuste ja -pädevuste valdkonnas;

- g) kehtestatakse tugevad programmitöö ja rakendamise koordineerimismehhanismid, mis viivad programmi „Euroopa horisont“ ja käesoleva algatuse menetlused võimalikult suures ulatuses omavahel vastavusse. Nende juhtimisstruktuurid hõlmavad kõiki asjaomaseid komisjoni talitusi.
3. Koostoime liidu programmidega, mille eelarvet täidetakse jagatult, sealhulgas Euroopa Regionaalarengu Fond, Euroopa Sotsiaalfond+, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfond, tagab piirkondlike ja kohalike innovatsiooni ökosüsteemide arendamise ja tugevdamise, tööstuse ümberkujundamise ning ühiskonna ja avalike haldusasutuste digiülemineku. See hõlmab toetust tööstuse digiüleminekuks ja selle tulemuste ning uudsete tehnoloogiate ja uuenduslike lahenduste kasutuselevõtule. Algatusega täiendatakse ja toetatakse toetatavate võimekuste riikidevahelist võrgustamist ja kaardistamist ning tehakse need kõigis liidu piirkondades VKEdele ja lõppkasutajatest tööstustele kättesaadavaks.
4. Koostoime Euroopa ühendamise rahastuga tagab järgmise:
- a) algatus keskendub ulatusliku digivõimekuse ja -taristu loomisele pooljuhtide valdkonnas, et tagada elutähtsate olemasolevate või testitud uuenduslike digilahenduste laialdane kasutuselevõtt ja juurutamine kogu liidus liidu raamistikus avalikku huvi pakkuvates või turutõrgetega valdkondades. Algatust tuleb rakendada peamiselt koos liikmesriikidega tehtavate kooskõlastatud ja strateegiliste investeeringute kaudu, mis on suunatud kogu liidus jagatava pooljuhit tehnoloogiate digivõimekuse suurendamise ning kogu liitu hõlmavatesse meetmetesse. See on eriti oluline elektrifitseerimise ja isejuhtivate autode puhul ning on kavandatud soodustama ja hõlbustama konkurentsivõimelisemate lõppkasutajasektorite arengut eelkõige liikuvus- ja transpordisektoris;
- b) algatuse võimekus ja taristu tuleb teha kättesaadavaks, et testida uusi uuenduslikke tehnoloogiaid ja lahendusi, mida saab kasutada liikuvus- ja transpordisektoris. Euroopa ühendamise rahastu toetab uute uuenduslike tehnoloogiate ja lahenduste kasutuselevõttu ning juurutamist liikuvuse ja transpordi valdkonnas ning ka muudes valdkondades;
- c) luuakse koordineerimismehhanismid, eelkõige asjakohaste juhtimisstruktuuride kaudu.
5. Koostoime programmiga „InvestEU“ tagab järgmise:
- a) määruse (EL) 2021/523 raames pakutakse turupõhisel rahastamisel põhinevat toetust muu hulgas programmikohaste poliitikaeesmärkide saavutamiseks; sellist turupõhist rahastamist võib kombineerida toetuste andmisega;
- b) InvestEU fondi alla kuuluvat segarahastamisvahendit toetatakse programmide „Euroopa horisont“ või „Digitaalne Euroopa“ segarahastamistoimingutes kasutatavate rahastamisvahendite vormis.
6. Koostoime programmiga „Erasmus+“ tagab järgmise:
- a) algatusega toetatakse tiiptasemel pooljuhit tehnoloogiate arendamiseks ja juurutamiseks vajalike kõrgtasemel digioskuste arendamist ja omandamist koostöös asjaomaste tööstusharudega;
- b) programmi „Erasmus+“ kõrgtasemel oskuste osa täiendab algatuse sekkumisi, mis puudutavad oskuste omandamist kõigis valdkondades ja kõigil tasemetel, kasutades selleks liikuvuse kaudu saadud kogemusi.
7. Tagatakse koostoime ka muude pädevusi ja oskusi käsitlevate liidu programmide ja algatustega.
-

*IV LISA***ELUTÄHTSAD SEKTORID**

1. Energeetika
 2. Transport
 3. Pangandus
 4. Finantsturutaristu
 5. Tervis
 6. Joogivesi
 7. Reovesi
 8. Digitaristu
 9. Avalik haldus
 10. Kosmos
 11. Toiduainete tootmine, töötlemine ja turustamine
 12. Kaitse
 13. Julgeolek
-